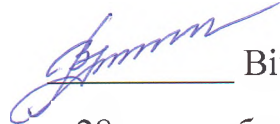

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М.І. ПИРОГОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії ВНМУ
ім. М.І. Пирогова, ректор

 Вікторія ПЕТРУШЕНКО
« 28 » березня 2025 р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ II Стоматологія
(код та найменування спеціальності)

Вінниця 2025

Назва наукового напрямку	Сторінки
Акушерство та гінекологія	5 – 7
Анестезіологія та інтенсивна терапія	8 – 11
Внутрішні хвороби	12 – 14
Гастроентерологія	15 – 16
Гігієна та професійна патологія	17 – 19
Гістологія	20 – 21
Дитячі інфекційні хвороби	22 – 23
Дитяча хірургія	24 – 26
Ендокринологія	27– 28
Загальна практика –сімейна медицина	29 – 31
Інфекційні хвороби	32 – 34
Кардіологія	35 – 38
Клінічна алергологія	39 – 40
Клінічна фармакологія	41 – 44
Медична біохімія	45 – 46
Мікробіологія	47
Нервові хвороби	48 – 51
Нормальна анатомія	52 – 54
Онкологія	55 – 56
Оториноларингологія	57 – 58
Офтальмологія	59 – 61
Патологічна анатомія	62 - 63
Патологічна фізіологія	64 – 67
Педіатрія	68 – 70
Психіатрія	71 – 74
Пульмонологія	75 – 78
Ревматологія	79 – 80
Соціальна медицина	81 – 84
Судова медицина	85 – 87
Травматологія та ортопедія	88 - 89
Урологія	90
Фармакологія	91 – 92
Фізіологія	93 – 94
Фтизіатрія	95
Хірургія	96 – 100
Шкірні та венеричні хвороби	101 - 103
Додаток 1.Критерії оцінювання	104

«АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ»

1. Поняття перименопаузального періоду.
2. Фізіологічні зміни в жіночих статевих органах в період перименопаузи. Патологічні стани в перименопаузальному періоді.
3. Опущення і випадіння стінок вагіни і матки: діагностика, лікування, профілактика.
4. Сучасні методи обстеження дівчаток та підлітків з гінекологічними захворюваннями.
5. Порушення менструальної функції у підлітковому періоді, класифікація.
6. Аменорея: діагностика, принципи лікування.
7. Ювенільні маткові кровотечі: діагностика, принципи, лікування, невідкладна допомога.
8. Профілактика порушень менструальної функції у підлітків.
9. Запальні захворювання статевих органів у дівчаток та підлітків: клініка, діагностика, лікування.
10. Аномалії розвитку статевих органів: діагностика, лікування.
11. Порушення статевого розвитку у підлітків.
12. Методи контрацепції у підлітків.
13. Сучасні підходи до діагностики та лікування жіночих урогенітальних запальних захворювань.
14. Діагностика, лікування, профілактика захворювань, що передаються статевим шляхом.
15. Доброякісні новоутворення статевих органів жінки. Діагностика, лікування та профілактика.
16. Дисгормональні захворювання молочної залози. Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики.
17. Ендометріоз. Сучасні аспекти етіопатогенезу, діагностики, лікування та профілактики ендометріозу.
18. Фонові передракові захворювання статевих органів: вульви, піхви – діагностика, тактика ведення.
19. Фонові передракові захворювання шийки матки: діагностика, тактика ведення.
20. Фонові передракові захворювання ендометрію: діагностика, тактика ведення.
21. Злоякісні новоутворення шийки, матки (рак ендометрію, саркома) яєчників, маткових труб: класифікація, діагностика, клініка, лікування та профілактика.
22. Сучасні підходи до діагностики, лікування та надання невідкладної допомоги при «гострому животі».
23. Сучасні підходи до діагностики, лікування та надання невідкладної допомоги при акушерських кровотечах.
24. Диференційна діагностика гострої гінекологічної та хірургічної патології.
25. Показання, протипоказання, умови та види операцій на шийці матки.
26. Показання, протипоказання, умови та види операцій на матці.
27. Показання, протипоказання, умови та види операцій на придатках матки.
28. Показання, протипоказання та види операцій при опущенні і випадінні жіночих статевих органів.
29. Штучне переривання в ранні та пізні терміни: показання, методи, ускладнення.
30. Особливості підготовки гінекологічних хворих до оперативних втручань.
31. Післяопераційні ускладнення.
32. Профілактика післяопераційних ускладнень.
33. Профілактика ВІЛ інфекцій в медичних установах.
34. Профілактика ризику зараження інфекціями, що передаються з кров'ю та способи його зниження.
35. Постконтактна профілактика ВІЛ.
36. Етіопатогенетичні чинники розвитку неплідності.
37. Обстеження подружньої пари при неплідному шлюбі.
38. Сучасні принципи і методи лікування жіночої неплідності.
39. Показання до застосування допоміжних репродуктивних технологій.

40. Консультування щодо вибору і використання методу контрацепції.
41. Сучасні методи контрацепції: класифікація, механізм дії, переваги, недоліки.
42. Обстеження перед початком використання, режим використання контрацепції.
43. Післяпологова та післяабортна контрацепція.
44. Медичні критерії прийнятності ВООЗ: класифікація категорій.
45. Методи контрацепції у жінок з ВІЛ.
46. Фізіологія вагітності.
47. Перинатальна охорона плода.
48. Особливості фармакотерапії в різні терміни вагітності та в післяпологовому періоді.
49. Питання медичної етики та деонтології.
50. Фізіологія пологів.
51. Сучасні принципи ведення фізіологічних пологів.
52. Фізіологія післяпологового періоду.
53. Методи контрацепції в післяпологовому періоді.
54. Фізіологія періоду новонародженості.
55. Ранні гестози: клініка, діагностика, лікування.
56. Гіпертензивні розлади, класифікація.
57. набряки під час вагітності.
58. Протеїнурія під час вагітності.
59. Преєклампсія: клініка, діагностика, лікування, тактика ведення.
60. Еклампсія: клініка, діагностика, тактика, невідкладна допомога.
61. Рідкісні форми гестозу.
62. Профілактика пізніх гестозів та реабілітація.
63. Передчасне переривання вагітності: класифікація, клініка, діагностика, лікування.
64. Передчасні пологи. Особливості ведення передчасних пологів.
65. Профілактика не виношування вагітності.
66. Переношена вагітність: діагностика, тактика ведення. Вплив на плід та новонародженого. Профілактика переношування.
67. Багатоплідна вагітність, класифікація, діагностика, тактика ведення вагітності та пологів.
68. Синдром фетальної трансфузії, ВЗОП (внутрішньоутробна загибель одного плода).
69. Аномалії кісткового таза.
70. Ведення пологів при вузькому тазі.
71. Особливості перебігу пологів при крупному плоді, клінічно-вузькому тазі.
72. Вагітність та пологи при тазовому передлежанні.
73. Неправильні положення плода. Методи діагностики і корекція неправильного положення плода.
74. Особливості акушерської тактики під час вагітності та пологів залежно від різновидності передлежання та положення плода.
75. Кровотечі під час вагітності: клініка, діагностика, тактика ведення.
76. Кровотечі в пологах: клініка, діагностика, тактика ведення.
77. Кровотечі в післяпологовому періоді: клініка, діагностика, тактика ведення.
78. Геморагічний шок: клініка, діагностика, невідкладна допомога.
79. ДВЗ-синдром: клініка, діагностика, невідкладна допомога.
80. Сучасні підходи до інтенсивної терапії і реанімації при акушерських кровотечах.
81. Аномалії скоротливої діяльності матки: класифікація, методи діагностики та лікування порушення скоротливої діяльності.
82. Профілактика порушень скоротливої діяльності матки.
83. Пологовий травматизм матері і плода: класифікація, розрив промежини, піхви, шийки матки, діагностика, тактика ведення.
84. Розрив матки: класифікація, клініка, діагностика, тактика, особливості ведення.
85. Особливості ведення вагітності та пологів у жінок з рубцем на матці.
86. Профілактика акушерського травматизму.

87. Вагітність та пологи при захворюваннях серцево-судинної системи.
88. Вагітність та пологи при захворюваннях сечовидільної системи.
89. Вагітність та пологи при захворюваннях органів дихання, травлення, нервової системи, інфекційних захворюваннях, органів зору.
90. Вагітність та пологи при захворюваннях ендокринної системи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Акушерство і гінекологія (у 2-х книгах): підручник (за ред. Грищенко В.І., Щербини М.О.) // Книга І Акушерство. – К.: Медицина, 2011. – 422 с.; Книга ІІ Гінекологія. – К.: Медицина, 2011. – 375 с.
2. Акушерство: підручник (за ред. Б.М. Венцковського, Г.К. Степанківської, В.П. Лакатоша). – К.: ВСВ Медицина, 2011. – 422 с.; Книга ІІ Гінекологія. – К.: Медицина, 2012. – 648 с.
3. Гінекологія: підручник (за ред. Б.М. Венцковського, Г.К. Степанківської, М.Є Яроцького). – К.: ВСВ Медицина, 2011. – 422 с.; Книга ІІ Гінекологія. – К.: Медицина, 2012. – 352 с.
4. Запорожан В.М., Чайка В.К., Маркін Л.Б. Акушерство і гінекологія (у 4-х томах): національний підручник, 2013.
5. OBSTETRICS: підручник англійською мовою (edit by I.B. Ventskivska). – К.: Medicine, 2008 – 334 р.
6. GINECOLOGY: підручник англійською мовою (edit by I.B. Ventskivska). – К.: Medicine, 2010 – 160 р.
7. Оперативная гинекология / В.И. Краснопольский, С.Н. Буянова, Н.А. Щукина, А.А. Попов. – 2-е изд. Переработанное. – Москва: «Медпресс-информ», 2013. – 320 с.
8. Баггиш Каррам. Атлас анатомии таза и гинекологической хирургии /Пер. с англ. – Лондон, Elsevier Ltd., 2009. – 1171 с.
9. Допоміжні репродуктивні технології лікування безпліддя. Навчальний посібник. За аг. Ред.. проф.. Ф.В. Дахна, проф.. В.В. Камінського. – Київ, 2011. – 338 с.

Додаткова

1. Запорожан В.М., Міщенко В.П. Акушерська патологія: атлас, навчальний посібник. – Одеса: Одеський мед. університет, 2005. – 292 с.
2. Запорожан В.М., Цегельський М.Р. Гінекологічна патологія: атлас, навчальний посібник. – Одеса: Одеський мед. університет, 2002.
3. Запорожан В.М. Оперативна гінекологія: навчальний посібник. – Одеса: Одеський мед. університет, 2006. – 292 с.
4. Клінічні аспекти сучасної перинатології: навчально-методичний посібник (за ред. Вдовиченко Ю.П.). К.Київ, 2005
5. Медведь В.І. Вибрані лекції з екстрагенітальної патології вагітних. – К., 2010. – 239 с.
6. Методи контрацепції відповідно до періодів життя: навчальний посібник.- К., 2013.- 255 с.
7. Невідкладні стани в акушерстві: навчальний посібник (Венцківський Б.М., Камінський В.В., Грищенко В.І. та ін.).- К.:Золотые ворота, 2010.-246 с.
8. Норвитц Єррол Р., Шордж Джон О. Наглядные акушерство и гинекология (перевод с английского). - М.: ГЭОТАР - МЕД, 2003. - 141 с.
9. Патологічне акушерство: навчальний посібник (Венцківський Б.М., Камінський В.В., Грищенко В.В. та ін.) - К.: Чайка - Всесвіт, 2009. - 300 с.
10. Пашенко С.М., Резніченко Г.І., Волошин М.А. Діагностика та лікування хворих на дисгормональні захворювання молочних залоз: Запоріжжя: Просвіта, 2011. - 152 с.
11. Сучасні аспекти планування сім'ї: навчальний посібник.- К., 2012. – 307 с.
12. Гуркин Ю. А., Л. Б. Маркин, Э. Б. Яковлева. Детская гинекология – справочник, 2004. - 480 с.
13. Бохман Я.В. Руководство по онкогинекологии. СПб.: Фолиант, 2002. – 542 с.
14. Дубоссарская З.М., Дубоссарская Ю.А. Репродуктивная эндокринология: учебно-методическое пособие.- Д.: Лира ЛТД, 2008.-416 с.

«АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ ТА ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ»

Тема № 1: Методи діагностики та корекції порушень водно-електролітного обміну (ВЕО) та кислотно-основного стану (КОС).

1. Поняття про осмолярність, її корекція.
2. Клінічні ознаки дегідратації та гіпергідратації.
3. Гіпертонічна дегідратація. Причини виникнення, клінічні ознаки, методи корекції.
4. Ізотонічна дегідратація. Причини виникнення, клінічні ознаки, методи корекції.
5. Гіпотонічна дегідратація. Причини виникнення, клінічні ознаки, методи корекції.
6. Гіпертонічна гіпергідратація. Причини виникнення, клінічні ознаки, методи корекції.
7. Ізотонічна гіпергідратація. Причини виникнення, клінічні ознаки, методи корекції.
8. Гіпотонічна гіпергідратація. Причини виникнення, клінічні ознаки, методи корекції.
9. Причини та ознаки гіпо- та гіпернатріємії, методи лікування.
10. Патолофізіологічні порушення при гіпо- та гіперкаліємії, клініка, діагностика, корекція.
11. Порушення обміну хлору.
12. Характеристика розчинів для інфузійної терапії.
13. Буферні системи організму.
14. Поняття про ацидоз, діагностика, корекція.
15. Поняття про алкалоз, діагностика, корекція.
16. Показання до парентерального живлення.

Тема № 2 Коматозні стани

1. Види порушень свідомості, оцінка глибини порушень свідомості.
2. Принципи ІТ при коматозних станах різного походження.
3. Патогенез, клініка та ІТ гіпоглікемічної коми.
4. Патогенез, клініка та ІТ гіперглікемічної коми.
5. Патогенез, клініка та ІТ гіперосмолярної коми.
6. Патогенез, клініка, ІТ гіпертермічного синдрому у дітей.
7. Патогенез, клініка та інтенсивна терапія набряку мозку

Тема №3 Загальні питання токсикології. Основи прикладної токсикології. Методи детоксикації.

1. Поняття про отруту, отруєння, летальний синтез.
2. Класифікація отруєнь (соціально-гігієнічна, фармакологічна, патогенетична).
Шляхи потрапляння отрути.
3. Фази та клінічні періоди протікання гострих отруєнь.
4. Загальні принципи інтенсивної терапії при гострих отруєннях, антидотна терапія
5. Клінічні прояви, лабораторна діагностика, особливості надання інтенсивної терапії гострих отруєнь наркотичними речовинами, транквілізаторами, гіпотензивними засобами.
6. Клінічні прояви, лабораторна діагностика, особливості надання інтенсивної терапії гострих отруєнь фосфорорганічними сполуками, чадним газом.
7. Клінічні прояви, лабораторна діагностика, особливості надання інтенсивної терапії гострих отруєнь етиловим та метиловим спиртами.
8. Клінічні прояви, лабораторна діагностика, особливості надання інтенсивної терапії гострих отруєнь кислотами та лугами, отруйними грибами (бліда поганка, мухомор).
9. Особливості невідкладної допомоги при укусах комах і змій.

Тема № 4 Травматичні ушкодження.

1. Визначення поняття політравма.
2. Патолофізіологічні механізми політравми.
3. Принципи невідкладної допомоги хворим з політравмою.

4. Лікування гострої дихальної недостатності при травматичних ушкодженнях.
5. Принципи лікування гемодинамічних розладів при політравмі.
6. Класифікація ЧМТ.
7. Феномен церебрального протиудару..
8. Особливості розвитку набряку мозку при ЧМТ.
9. Організація інтенсивної терапії при ВЧК і ЧМТ.

Тема №5 Гостра ниркова недостатність. Інтенсивна терапія гострої ниркової недостатності

- 1.Анатомія та фізіологія нирок та сечовидільної системи.
- 2.Класифікація ГНН (преренальна, ренальна, постренальна).
3. Клінічні стадії ГНН.
- 4.Етіологія, клініко-лабораторні показники, патогенез ГНН. Шкала RIFLE.
5. Диференційна діагностика преренальної та ренальної ниркової недостатності.
6. Загальні принципи терапії гострої ниркової недостатності.
7. Еферентні методи екстракорпоральної детоксикації.
8. Особливості ГНН у дітей (гемолітико-уремічний синдром).
9. Особливості інтенсивної терапії хворих з ГНН

Тема № 6 Гостра печінкова недостатність.

- 1.Анатомія і фізіологія печінки.
- 2.Етіологія, класифікація гострої печінкової недостатності (печінково-клітинна, порто-кавальна та змішана), патогенез.
- 3.Синдроми печінкової недостатності (холестатичний, печінково-клітинний, цитолітичний, мезенхімально-запальний, змішаний) – клініко-лабораторні показники, інтенсивна терапія. МАРС (мембранно адсорбуюча рециркулююча система) – екстракорпоральний метод лікування печінкової недостатності.
- 4.Клініко-лабораторні показники і апаратура для МАРС.
- 5.Сучасні методи діагностики гепатитів та печінкової недостатності,
6. Загальні принципи інтенсивної терапії печінкової недостатності, особливості у дітей.

Тема №7 Гостре порушення кровообігу. Шокові стани.

1. Гостра серцево-судинна недостатність – визначення, етіологія, патогенез, клінічні синдроми, зміни центральної і периферичної гемодинаміки, перед- і постнавантаження.
2. Основні принципи та ІТ гострої серцево-судинної недостатності залежно від етіології і стадії розвитку. Основні групи препаратів, що застосовуються (сечогінні, периферичні вазоділататори, інгібітори АПФ, серцеві глікозиди).
3. Патогенез, клініка і ІТ гострої серцево-судинної недостатності при колапсі та синкопе.
4. Патогенез, клініка і ІТ серцевої астми і набряку легенів.
5. Ішемічна хвороба серця. Визначення. Роль атеросклерозу коронарних артерій в патогенезі різних клінічних форм ІХС. Чинники ризику. Класифікація. ЕКГ діагностика.
6. Стенокардія. Патогенез больового синдрому. Класифікація, діагностика клінічних форм. Інтенсивна терапія і невідкладна допомога. Показання до хірургічного лікування ІХС.
7. Інфаркт міокарду. Визначення, патогенез, клінічна картина, ЕКГ та лабораторна діагностика. Ускладнення: кардіогенний шок, аритмії, постінфарктний синдром. Медикаментозна терапія.
8. Патогенез, клініка і ІТ гіпертонічної хвороби. Невідкладна допомога при гіпертонічному кризі.
9. Дайте визначення шоку. Які етіологічні фактори розвитку шоку?
10. Перерахуйте ознаки шоку. Як класифікуються шоки.

Тема №8 Гіповолемічні шоки та Дистрибутивні шоки

1. Визначення поняття шоку, основних груп причин виникнення та ланок патогенезу шоку
2. Етіологія і класифікація гіповолемічного шоку.
3. Геморагічний шок, причини розвитку та діагностичні критерії залежності від джерела виникнення кровотечі, швидкості та величини крововтрати, ступеня тяжкості.
4. Тактика надання невідкладної допомоги в стані геморагічного шоку з урахуванням джерела виникнення кровотечі, швидкості та величини крововтрати, ступеня тяжкості.
5. Опіковий шок, причини розвитку та діагностичні критерії залежності від ступеня тяжкості, інтенсивна терапія шоку.
6. Травматичний шок, етіологія і основні ланки патогенезу його виникнення, особливості перебігу, діагностики, інтенсивна терапія шоку.
7. Класифікація і загальна характеристика інфузійно-трансфузійних середовищ для корекції об'єму ОЦК.
8. Шкали оцінки тяжкості стану пацієнта (APACHEII, SOFA, TRISS, ISS).
9. Поняття поліорганної недостатності (ПОН).
10. Ускладнення трансфузійної терапії

Тема № 9 Гостра дихальна недостатність – загальні питання. Інтенсивна терапія захворювань, що супроводжуються гострою дихальною недостатністю. Інтенсивна терапія ГДН при набряку легень, при утопленні, при тромбоемболії легеневої артерії та її гілок, при РДС та аспіраційному синдромі.

1. Класифікація ГДН.
2. Гіпоксії, види гіпоксій та їх клінічні ознаки.
3. Гіперкапнія, діагностика.
4. Визначення ступеня тяжкості ГДН.
5. Методи інтенсивної терапії ГДН.
6. Методи відновлення прохідності дихальних шляхів.
7. Інтубація трахеї і трахеостомія: показання, протипоказання, ускладнення.
8. Штучна вентиляція легень, покази до застосування, протипоказання, ускладнення.
9. Гіпербарична оксигенація.
10. Анатомо-фізіологічні особливості системи дихання та особливості інтенсивної терапії у дітей з гострою дихальною недостатністю.
11. Особливості інтенсивної терапії у людей похилого віку з ГДН.
12. Причини та види гострої недостатності дихання в ранньому післяопераційному періоді.
13. Приступ бронхіальної астми: причини, клінічні прояви, методи корекції.
14. Стеноз гортані: причини, клінічні прояви, методи корекції.
15. Забезпечення прохідності верхніх дихальних шляхів при сторонніх тілах ротоглотки, гортані, трахеї.

Тема №10 Серцево легенева реанімація

1. Причини розвитку раптової зупинки кровообігу та дихання.
2. Види смерті та їх особливості.
3. Головні діагностичні критерії клінічної смерті.
4. Головні діагностичні критерії біологічної смерті.
5. Стадії СЛЦР по Сафару.
6. Алгоритми проведення СЛЦР та критерії її ефективності.
7. Методи проведення ШВЛ та непрямого масажу серця.
8. Медикаментозна терапія хворих із зупинкою кровообігу та дихання.
9. Подальша підтримка життя та тактика подальшого ведення хворого.

10. Фізіологічні та патофізіологічні особливості проведення реанімаційних заходів в контексті термінального стану невиліковного захворювання.
11. Етично-правові проблеми евтаназії.

Тема №11 Анестезіологічне забезпечення в галузях хірургії

1. Анестезіологічне забезпечення при нейрохірургічних оперативних втручаннях
2. Анестезіологічне забезпечення при ЛОР оперативних втручаннях
3. Анестезіологічне забезпечення при оперативних втручаннях в офтальмології
4. Анестезіологічне забезпечення в торакальній хірургії
5. Анестезіологічне забезпечення в плановій абдомінальній хірургії
6. Анестезіологічне забезпечення в ургентній абдомінальній хірургії
6. Анестезіологічне забезпечення в акушерстві і гінекології.
7. Анестезіологічне забезпечення в умовах військових дій, бойова травма, політравма, організація стаціонарної допомоги.

Рекомендована література

Базова

1. За редакцією проф.Шлапака І.П. Анестезіологія та інтенсивна терапія. -Київ, «Медицина», - 2015, том 2. -550с.
2. За редакцією проф.Шлапака І.П. Анестезіологія та інтенсивна терапія. -Київ, Том 1. -2012 - 550с.
3. За редакцією проф.Глумчера Ф.С. Анестезіологія та інтенсивна терапія. -Київ, ВСВ «Медицина», 2018 —450с.
4. Мілер Р. Енциклопедія анестезіології Нью-Йорк -2018. -600с.
5. Barash P. G. Кишеньковий довідник по анестезіології. - Lippincott, 2016
6. Чепкій Л.П., Новицька-Усенко Л.В., Ткаченко Р.О. Анестезіологія та інтенсивна терапія – Київ.:Вища школа, 2003 –399С.
7. Руководство по интенсивной терапии. под ред. Трещинского А.И., Глумчера Ф.С.-Вища школа, 2004. -500с.
8. Інтенсивна терапія невідкладних станів/Під редакцією проф. І.І.Міщука -Вінниця «Логос» 2006. -200с.

Допоміжна

1. Макинтош Р. Физика для анестезиолога. - М., 1962.
2. Расстригай Н.Н. Анестезия и реанимация в акушерстве и гинекологии. - М.: Медицина, 1978.
3. Rodgers M. Principles and Practice of Anesthesiology. 2th Ed. - Mosby Yare Book, 1992.
4. Shnider S. M., Levenson G. Anesthesia for Obstetrics. 3th ed. - 1993.
5. Roobson M., Boylan P., McParland P. Epidural analgesia // AM. J. Obstet Gynecol.-1993.-168.-364.
6. Obstetric Anesthesia. Ed. M.C. Noms. - Philadelphia, 1993.
7. Беляусов Ю.Б. Клиническая фармакология и фармакотерапия. - М.: Универсум, 1993.
8. Лоуренс Д.Р. Клиническая фармакологии. В 2 томах. - М.: Медицина. 1993.
9. Miller R.D. Anesthesia. 4th Ed. Churchill Livingstone,. 4th Ed., 1993.
10. Б>нятян А.А. Руководство по анестезиологии. - М.: Медицина, 1994.
11. Olson K. R. et al. Poisoning Drug Overdose. 2 Ed. Appleton, Langc, 1994.
12. Rodgers M. Textbook of Pediatric Intensive Care. Williams and Wieldns, 1994.
13. Barash P. G. Clinical Anesthesia. - Lippincott, 1994.
14. Dorsh L.A. Understanding Anesthesia Equipment. - Williams and Wieldns, 1994.
15. Halperin M. et al. Fluid. Electrolyte and Acide-Base Physiology. - Company. 2th ed..-1994.
16. Неотложная медицинская помощь (сборник вопросов и тестовых заданий): Под ред. А.И.Трещинского. - К.: Вища школа, 1995.

Інформаційні ресурси

1. [http:// www. pcaau 2016.dp.ua](http://www.pcaau2016.dp.ua)
2. [http://www. AAY](http://www.AAY)

«ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ»

1. Диференційна діагностика гіпертонічної хвороби з симптоматичним артеріальними гіпертензіями: клінічні особливості, діагностична та лікувальна тактика.
2. Атеросклероз. Сучасні погляди на проблему. Дисліпопротеїнемії. Принципи лікування та профілактика. Клінічна фармакологія основних груп препаратів, що застосовуються при лікуванні хворих з атеросклерозом.
3. Інфаркт міокарда: етіологія, патогенез, клінічні форми, підходи до діагностики ІМ, сучасні принципи лікування інфаркту міокарда на догоспітальному та госпітальному етапі.
4. Порушення серцевого ритму: етіологія, класифікація, клінічна та інструментальна діагностика. Медикаментозна та немедикаментозна тактика лікування хворих.
5. Пароксизмальні порушення ритму. Кардіоміопатії: класифікація, клінічні маніфестації, діагностика, лікування, медико-соціальна експертиза.
6. Лікування ТЕЛА: тромболізис, антикоагулянтна терапія, емболектомія, імплантація кава- фільтру (покази, протипокази, ускладнення). Клінічна фармакологія препаратів, що використовуються в лікуванні хворих ТЕЛА. Профілактика тромбоемболічних ускладнень.
7. Міокардити: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, медико-соціальна експертиза.
8. Набуті вади серця: етіологічні чинники, диференційний діагноз, діагностично-лікувальна тактика, покази до оперативного лікування. Особливості ведення і реабілітації хворих після кардіохірургічних втручань.
9. Бронхіальна астма (БА). Визначення та термінологія згідно державних (Наказ МОЗ України № 128 (2007)) та міжнародних узгоджувальних документів щодо БА (GINA, 2015). Епідеміологія. Класифікація БА. Діагностика та диференційна діагностика при БА. Роль дослідження ФЗД в діагностиці БА. Базисне лікування хворих на БА.
10. Пневмонії. Визначення. Етіологія. Класифікація пневмоній (Наказ № 128 (2007) МОЗ України, МКХ-10). Негоспітальна пневмонія: визначення, клінічна класифікація, групи хворих на негоспітальну пневмонію, етіологічні фактори, фактори ризику летального наслідку при негоспітальній пневмонії, критерії діагнозу, диференціальний діагноз при пневмоніях, лікування негоспітальної пневмонії.
11. Захворювання плеври. Плевральні випоти. Класифікація. Етіологія. Діагностичний торакоцентез. Алгоритм дослідження плеврального випоту. Методи візуалізації плеврального випоту (рентгенодіагностика, МРТ, УЗО, КТ ОГК). Інвазивні методи дослідження (пункцій на біопсія плеври).
12. Важке загострення БА: визначення, причини, стадії, клінічна та інструментальна симптоматика стадій, лікувальна тактика, профілактика, реабілітація хворих. Специфічна імунотерапія (СІТ-терапія) хворих на БА: покази, протипоказання, ускладнення.
13. Абсцес та гангрена легень. Визначення понять. Етіологія. Клінічна картина. Діагностика та диференційна діагностика у разі деструктивних уражень легень. Лікування (інтенсивна терапія, консервативна лікування, хірургічне лікування). Покази до проведення хірургічного лікування абсцесів та гангрен легень. Клінічна фармакологія антибактеріальних засобів в лікуванні абсцесу та гангрен легень.
14. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба (неерозивна, рефлюкс-езофагіт, хвороба Барретта), її позастрогохідні прояви, етіологія і патогенез, діагностика, диференціальна діагностика, класифікація, лікування, протирецидивні заходи.
15. Пептичні виразки шлунка та дванадцятипалої кишки, епідеміологія, етіологія, патогенез, патологічна анатомія, класифікація, клінічна картина, ерадикаційна терапія згідно Маастрихтських консенсусів III та IV, профілактика виразок (у т.ч. НПЗП-індукованих) згідно Наказу МОЗ України від 03.09.2014р. №613 "Про затвердження та впровадження МТД зі стандартизації медичної допомоги при пептичній виразці шлунка та дванадцятипалої кишки".
16. Хронічні панкреатити, етіологія, класифікація, особливості клінічної картини, діагностика, диференціальна діагностика з пухлинами підшлункової залози, оцінка зовнішньосекреторної недостатності, лікування під час загострення та в ремісії згідно Наказу МОЗ України від

- 10.09.2014р. №638 "Про затвердження та впровадження МТД зі стандартизації медичної допомоги при хронічному панкреатиті".
17. Целіакія дорослих - класифікація, клінічна картина, диференціальна діагностика з дісахаридозодефіцитними ентеропатіями, ексудативної гіпопротеїнемічною ентеропатією, лікування.
 18. Запальні захворювання товстої та тонкої кишки (неспецифічний виразковий коліт, хвороба Крона, недиференційований коліт) - етіологія, патогенез, клінічна картина, ускладнення, лабораторні та ендоскопічні критерії активності, принципи лікування і протирецидивний заходи, покази до хірургічного лікування згідно положень Наказу МОЗ України від 11.02.2016р. №90 "Про затвердження та впровадження МТД зі стандартизації медичної допомоги при запальних захворюваннях кишечника".
 19. Цирози печінки, епідеміологія, етіологія, класифікація, морфологічні зміни, градація за Чайлдом-П'ю, клінічна картина, діагностика різних форм цирозу печінки, результати захворювання, прогноз.
 20. Ревматоїдний артрит: етіологічні та тригерні фактори розвитку РА, ланки патогенезу. Діагностичні критерії РА (ACR/EULAR 2010). Лабораторно-інструментальна діагностика РА. Лікувальна тактика при РА. Критерії ремісії РА.
 21. Остеоартроз: етіологічні чинники та основні ланки патогенезу ОА, клінічні форми, рентгенологічні стадії ОА (за Kellgren J.H. Lawrence J.S.). Класифікаційні критерії гонартрозу (ACR, 1986), коксартрозу (ACR, 1991), ОА суглобів кистей (ACR, 1990). Мета терапії ОА, нефармакологічні та фармакологічні методи лікування хворих з ОА (ACR, 2012). Хірургічні методи лікування хворих на ОА.
 22. Системні васкуліти, основні чинники розвитку та ланки патогенезу СВ. Класифікаційні критерії СВ. Клінічне значення лабораторних та інструментальних методів дослідження. Принципи лікування хворих на СВ та їх прогноз.
 23. Гломерулонефрити. Класифікація. Патогенез основних клінічних синдромів. Клінічні прояви та діагностика окремих форм. Диференціальний діагноз гострого та хронічного гломерулонефритів. Підходи до лікування.
 24. Нефротичний синдром. Етіологія, патогенез. Клінічні прояви. Діагностика та диференціальний діагноз. Ускладнення. Лікування.
 25. Амілоїдоз. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка амілоїдозу нирок. Критерії та методи діагностики. Диференціальний діагноз. Ускладнення. Лікування. Профілактика.
 26. Пієлонефрити. Класифікація. Клініка. Інструментальні та лабораторні методи діагностики. Диференціальний діагноз. Ускладнення пієлонефриту. Лікування та профілактика.
 27. Геморагічні діатези. Коагулопатії, тромбоцитопатії, васкуліти. Підходи до діагностики та диференціальної діагностики. Принципи лікування.

Рекомендована література:

Основна

1. «Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів» . За редакцією проф. Мостового Ю.М. 2018р. Вінниця.
2. ESC 2013 cardiac pacing and resynchronization therapy guidelines.
3. ESC 2015 Clinical Practice Guidelines on Ventricular Arrhythmias and the Prevention of Sudden Cardiac Death.
4. ESC 2016 guidelines for the management of patients with atrial fibrillation.
5. ESC 2018 Clinical Practice Guidelines on Diagnosis and Management of Syncope.
6. ESC 2019 guidelines for the management of patients with supraventricular arrhythmias.
7. National Institute for Health and Care Excellence. Pneumonia: Diagnosis and management of community- and hospital-acquired pneumonia in adults. NICE guidelines, 2014. <https://www.nice.org.uk/guidance> (Accessed on February 14, 2016).
8. Williams B., Mancia G., Spiering W. et al.; ESC Scientific Document Group (2018) 2018 ESC/ESH Guidelines for the management of arterial hypertension. Eur. Heart J., 39(33): 3021–3104.

9. Актуальные аспекты ведения пациентов с аортальными пороками сердца по рекомендациям Европейского общества кардиологов (2007) // Внутрішня медицина. - № 2.- 2007.- с. 11-19
10. Амосова Е.Н. Клиническая кардиология в 2 т.- К.: Здоров'я, 2002.- 992 с.
11. Бащинский С.Е. Разработка клинических практических руководств с позиции доказательной медицины. «Медиа Сфера». Москва. 2004.
12. Березницький Я.С., Захараш М.П., Мішалов В.Г., Шідловський В.О. Хірургія: підручник із загальн. хірургії. — Т. II. — Дніпропетровськ: Дніпро-УАБ, 2007.
13. Бураковский В.И., Бокерия Л.А. Сердечно-сосудистая хирургия. — М.: Медицина, 1989. - 750 с.
14. Власов В.В. Эпидемиология. «Гэотар Медиа». Москва. 2004.
15. Внутрішня медицина— Навч. посібник за ред. Станіславчука М.А. – Вінниця: 2013 - Том.2
16. Григорьев П.Л., Яковенко А.В Клиническая гастроэнтерология. Медицинское информационное агентство. Москва 2004. С.354-380.
17. Гринхальх Т. Основы доказательной медицины: пер. с английского (под редакцией И.Н.Денисова, К.И.Сайткулова). 3-е изд. «Гэотар Медиа». Москва. 2008.
18. Иванченкова Р.А. Хронические заболевания желчевыводящих путей. М.: Атмосфера.- 2006. - 416 с.
19. Класифікація, стандарти діагностики та лікування / За ред. проф. В.М. Коваленко, проф. М.І. Лутая. проф. Ю.М. Сіренка. – К., 2007. – 128 с.
20. Клінічний протокол надання медичної допомоги хворим на жовчнокам'яну хворобу (ЖКХ) та функціональні порушення біліарного тракту. Наказ МОЗ України 13.06.2005 N 271
21. Клінічні протоколи надання медичної допомоги хворим зі спеціальності "Гематологія" Наказ МОЗ України від 30.06.2010 № 647.
22. Коваленко В.Н., Несукай Е.Г. (2001) Некоронарогенные болезни сердца. Практ. руководство.- К.: «МОРИОН», 2001. - 480 с.
23. Кушаковский М.С. Аритмии сердца: Руководство для врачей. – СПб: Гиппократ, 1992. – 544с.
24. Ларсон Ч. Введение в эпидемиологию (перевод с английского). Челябинск-Монреаль. 2002.
25. Медикаментозное лечение нарушений ритма сердца / Под ред. проф. В.А. Сулимова. М. : ГЭОТАР- Медиа, 2011. – 448 с.

Додаткова:

1. Денисюк В.І., Денисюк О.В. Доказова внутрішня медицина. Таємниці, стандарти діагностики та лікування. – Вінниця: ДП ДКФ, 2006.- 704 с.
2. Ройтберг Г.Е., Струтынский А.В. Внутренние болезни. Сердечно-сосудистая система. – М. : Издательство БИНОМ, 2003.- 856 с
3. Ступаков И.Н., Самородская И.В. Доказательная медицина в практике руководителей всех уровней системы здравоохранения. Под ред. Стародубова В.И. – М.: МЦФЭР, 2006.
4. Сіренко Ю.М. Гіпертонічна хвороба і артеріальна гіпертензія. – Донецьк: Видавець Заславський О.Ю., 2011. – 303 с.
5. Schieppfti A., Perico N., Remuzzi G. Preventing end- stage renal disease: the potential impact of screening and intervention in developing countries // Nephrol Dial Transplant. - 2003.- V.18, N.5. - P.858 – 859.

Інформаційні ресурси:

1. Intmed1@vnmua.edu.ua, Library.vsmu.ua
2. [Наказ МОЗ України від 02.11.2015 р. № 711 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному мієлоїдному лейкозі».](#)
[Kalil AC, Metersky ML, Klompas M, et al. Management of Adults With Hospital-acquired and Ventilator-associated Pneumonia: 2016 Clinical Practice Guidelines by the Infectious Diseases Society of America and the American Thoracic Society. Clin Infect Dis 2016; 63:61.](#)

«ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ»

1. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба (неерозивна, рефлюкс-езофагіт, хвороба Барретта) – фармакотерапія, ендоскопічне та хірургічне лікування.
2. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба (неерозивна, рефлюкс-езофагіт, хвороба Барретта), її позастрогохідні прояви - етіологія і патогенез, об'єм діагностики, класифікація.
3. Позастрогохідні прояви гастроезофагеальної рефлюксної хвороби принципи ідентифікації захворювання та особливості лікування.
4. Диференціальна діагностика при дисфагії при функціональних розладах стравоходу з ахалазією кардії та злоякісними пухлинами стравоходу.
5. Функціональні хвороби стравоходу в світі Римського консенсусу IV (2016) . Етіологія і патогенез первинних езофагальних дискінезій (сегментарний спазм грудного відділу стравоходу, дифузний езофагоспазм, «стравохід лускунчика», гіпотонія і атонія грудного відділу стравоходу, недостатність кардії).
6. Хронічні гастрити, класифікації (Сідней, Хьюстон, Кіотський консенсус 2015), етіологія і патогенез, клініка, діагностика, методи діагностики інфікування *Helicobacter pylori*, диференціальна діагностика, лікування і профілактика.
7. Функціональна диспепсія у світі Римського консенсусу IV (2016) – поспрандіальний дистрес-синдром, синдром епігастрального болю. Диференціальна діагностика, лікування.
8. Функціональні розлади рухової і секреторної функції шлунка та ДПК у світі Римського консенсусу IV (2016): аерофагія, синдром циклічного блювання. Диференціальна діагностика, лікування.
9. Пептичні виразки дванадцятипалої кишки - епідеміологія, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, ерадикаційна терапія згідно Маастрихтських консенсусів IV та V.
10. Пептичні виразки шлунка - епідеміологія, етіологія, патогенез, патологічна анатомія, класифікація, клінічна картина, особливості ведення хворих у порівнянні з лікуванням пептичних виразок ДПК.
11. Кровотечі з верхніх відділів травного тракту – причини, діагностики в прихованому та явному періодах, принципи ендоскопічного гемостазу, фармакотерапії (в т.ч. при портальній гіпертензії), покази до оперативного лікування.
12. Профілактика пептичних виразок шлунка та ДПК (у т.ч. НПЗП-індукованих). Основні терапевтичні заходи та їх ефективність..
13. Хвороби оперованого шлунка: класифікація, демпінг-синдром, синдром петлі, що приводиться, постгастрорезекційна астенія, хронічний гастрит культі шлунка, рецидивуюча виразка культі шлунка, пептична виразка анастомозу, постваготомічні синдроми. Клініка. Діагностика. Формулювання діагнозу. Консультування з приводу харчування, фізичної активності, модифікації способу життя. Фармакотерапія та покази до реконструктивних хірургічних втручань.
14. Функціональні розлади біліарного тракту у світі Римського консенсусу IV (2016) та хронічні холецистити - етіологія і патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, диференціальна діагностика, лікування та протирецидивні заходи.
15. Жовчнокам'яна хвороба – причини, діагностика та лікування. Абсолютні та відносні покази до оперативного лікування.
16. Основні клініко-лабораторні прояви синдромів холестазу, цитолізу, печінково-клітинної недостатності, імунного запалення в печінці.
17. Пігментні гепатози (синдром Жильбера, синдром Криглера-Найяра, синдром ДабінаДжонсона і Ротора), порфірії, принципи диференціальної діагностики.
18. Хронічні вірусні гепатити – поширеність в популяції, принципи скринінгів та діагностики в . т.ч оцінки ступеня фіброзування печінки.
19. Алкогольна хвороба печінки, неалкогольна жирова печінка: класифікації, клініка, диференціальна діагностика між цими нозологіями, загальні принципи лікування.
20. Цирози печінки, епідеміологія, етіологія, класифікація, морфологічні зміни, градація за Чайлдом-П'ю, клінічна картина, діагностика результати захворювання, прогноз.

21. Ускладнення цирозу печінки. Ендогенна та ендогенна печінкова енцефалопатії, теорії патогенезу, основні терапевтичні заходи при печінковій енцефалопатії та печінковій комі.

22. Портальна гіпертензія – причини, класифікація, діагностика, лікування, попередження кровотеч з варикозно розширених вен стравоходу, асцит, спонтанного бактеріального перитоніту.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ:

1) Бабак О.Я. Гастроентерологія. Рациональная диагностика и фармакотерапия заболеваний органов пищеварения [Бабак О.Я., Харченко Н.В.] - Изд.: ТОВ "Доктор-Медиа", 2007. - 134 с. - ISBN: 978-966-96792-1-5

2) Кляритская И.Л., Мошко Ю.А. Монреальский консенсус по ГЭРБ 2006 года //КТЖ - 2006. - N3,- С:27-44. - <http://crimti.ru/Journal.files/7-2006-3/27.pdf>.

3) Маевская Е.А. Хронический запор: тактика ведения на основе научных фактов// Фарматека. – 2014. - №14 - <http://www.pharmateca.ru/ru/archive/article/30101>

4) Наказ МОЗ України N 271 від 13.06.2005р. „Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю "Гастроентерологія" [http: www.moz.gov.ua/ua/main/?docID=3858](http://www.moz.gov.ua/ua/main/?docID=3858)

5) Наказ МОЗ України від 03.08.2012 № 600 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при диспепсії" : Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах та Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2012_600/2012_600_nakaz.doc

6) Наказ МОЗ України від 03.09.2014 № 613 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при пептичній виразці шлунка та дванадцятипалої кишки" : Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах та Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2014_613_PeptVyraska_12paloi/2014_613nakaz.doc

7) Наказ МОЗ України від 06.11.2014 № 826 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічних неінфекційних гепатитах" : Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах та Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2014_826Gepatyty/2014_826_nakaz_Gepatyty.doc

8) Наказ МОЗ України від 06.11.2014 № 826 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічних неінфекційних гепатитах" : Адаптовані клінічні настанови, засновані на доказах та Уніфіковані клінічні протоколи первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Аутоімунний гепатит», «Алкогольний гепатит», «Неалкогольний стеатогепатит», http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2014_826Gepatyty/2014_826_nakaz_Gepatyty.doc

9) Наказ МОЗ України від 10.09.2014 № 638 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному панкреатиті" : Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах та Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2014_638_hronPankr/2014_638_nakaz_HP.doc

10) Наказ МОЗ України від 11.02.2016 № 90 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при запальних захворюваннях кишечника" : Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах та Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2016_90_Krona/2016_90_nakaz_Kron.doc

11) Наказ МОЗ України від 31.10.2013 № 943 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гастроєзофагеальній рефлюксній хворобі" : Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах та Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2013_943GERX/2013_943nakazGERX.doc

«ГІГІЄНА ТА ПРОФЕСІЙНА ПАТОЛОГІЯ»

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Гігієна як наука та її місце в роботі лікаря загальної практики та лікаря–педіатра. Мета, завдання та методи досліджень. Розвиток гігієни в Україні. Основні напрямки наукових досліджень сучасної гігієни. Принципи гігієнічного нормування.

2. Основні напрямки наукових досліджень сучасної гігієни. Закони гігієни. Питання гігієни у програмі ВООЗ «Здоров'я для всіх у ХХІ столітті». Основи законодавства України про охорону здоров'я та санітарно–епідеміологічне благополуччя населення.

3. Структура та основні завдання санітарно–епідеміологічної служби. Зміст попереджувального і поточного санітарного нагляду та його особливості у збройних силах.

4. Екологія та гігієна навколишнього середовища: мета, завдання, основні напрямки, методи досліджень. Роль у збереженні здоров'я та профілактиці захворювань.

5. Основні етапи вивчення впливу денатурованого навколишнього середовища на здоров'я населення. Форми та методи досліджень. Основи законодавства України з питань охорони природи та раціонального використання природних ресурсів.

6. Законодавство про охорону атмосферного повітря. Джерела забруднення атмосферного повітря. Методика вивчення впливу денатурованого природного середовища на здоров'я населення.

7. Гігієнічні основи здорового способу життя. Фактори ризику та їх профілактика їх негативного впливу. Поняття про комбіновану, комплексну та поєднану дію чинників навколишнього середовища на здоров'я людини.

ГІГІЄНА ХАРЧУВАННЯ

1. Харчування та здоров'я. Класифікація аліментарних захворювань та проблеми їх профілактики.

2. Основні теорії та види харчування. Функції їжі. Методи оцінки харчування населення. Особливості харчування дітей та осіб похилого віку.

3. Гігієнічні принципи раціонального харчування, Показники адекватності та збалансованості харчування. Задачі медичної служби з санітарного нагляду за харчуванням у бойовій обстановці.

4. Класифікація та гігієнічна характеристика основних харчових речовин. Фізіологічні норми потреби в основних харчових речовинах та енергії різних груп населення. Методи оцінки харчування населення.

5. Класифікація харчових продуктів та методи оцінки ступеня їх якості. Поняття про фальсифіковані і рафіновані продукти, а також продукти–сурогати. Основні принципи проведення санітарної експертизи харчових продуктів та складання санітарно–гігієнічного висновку щодо їх якості.

6. Фізіолого–гігієнічне значення білків у харчуванні людини. Захворювання, зумовлені дефіцитом та надлишком білків, їх профілактика. Поняття про білково–енергетичну недостатність.

ГІГІЄНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА КОМУНАЛЬНА ГІГІЄНА

1. Сонячна радіація та її гігієнічне значення (спектр сонячного випромінювання, характеристика фізичних властивостей і біологічної дії, прилади та одиниці вимірювання). Світлове голодування та його профілактика.

2. Освітлення та здоров'я. Гігієнічні вимоги до освітлення. Методики вивчення і оцінки природного та штучного освітлення. Зрушення у стані здоров'я та захворювання, що виникають в умовах недостатнього освітлення. Профілактика міопії у дітей та підлітків.

3. Атмосфера як елемент біосфери та фактор здоров'я (структура, склад, властивості, можливі зрушення у стані здоров'я та захворювання). Заходи щодо охорони атмосферного повітря від забруднень.

4. Вентиляція приміщень та її гігієнічне значення. Гігієнічна характеристика систем, видів та пристроїв для вентиляції приміщень. Показники якості повітря та ефективності вентиляції у приміщенні.

5. Мікроклімат приміщень та його гігієнічне значення. Вплив мікрокліматичних умов на здоров'я населення. Класифікація мікроклімату. Гігієнічні основи оцінки мікроклімату приміщень. Методика комплексної оцінки впливу метеорологічних факторів на здоров'я людини

ГІГІЄНА ЛІКУВАЛЬНО–ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАКЛАДІВ

1. Гігієнічні принципи лікарняного будівництва та створення оптимальних умов для перебування хворих і роботи медичного персоналу. Санітарна експертиза проєктів будівництва лікувально–профілактичних закладів.

2. Гігієнічні принципи лікарняного будівництва. Гігієнічні вимоги до земельної ділянки і будівлі лікарні.

3. Гігієнічні аспекти організації праці лікарів. Профілактика професійно–зумовлених захворювань лікарів різних спеціальностей.

4. Гігієнічні вимоги до лікарняної палати. Методики вивчення мікрокліматичних умов та ефективності вентиляції в палаті. Показники якості повітря в палаті.

5. Гігієнічні вимоги до улаштування, обладнання та експлуатації приймального відділення лікарні. Особливості організації прийому хворих до інфекційних відділень лікарень. Санітарно–протиепідемічний режим.

6. Гігієнічні вимоги до улаштування, обладнання та експлуатації терапевтичного відділення. Санітарно–протиепідемічний режим.

ГІГІЄНА ПРАЦІ ТА РАДІАЦІЙНА ГІГІЄНА

1. Класифікація виробничих шкідливостей. Система заходів з профілактики професійних захворювань та виробничого травматизму. Медико–санітарні частини та медичні пункти промислових підприємств.

2. Класифікація основних видів і форм трудової діяльності. Гігієнічна оцінка ступеня важкості і напруженості праці та методи їх дослідження.

3. Гігієнічна оцінка ступеня важкості і напруженості праці. Комісія з розслідування нещасного випадку на виробництві: порядок створення, права та обов'язки.

4. Гігієна розумової праці. Провідні принципи, методи та засоби наукової організації праці. Санітарно–просвітня робота.

5. Ультрафіолетова радіація як виробнича шкідливість (характеристика фізичних властивостей і біологічної дії, прилади та одиниці вимірювання, патологія). Профілактика захворювань при роботі, що пов'язана з впливом ультрафіолетової радіації.

ГІГІЄНА ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

1. Стан здоров'я дітей та підлітків і фактори, що його формують. Принципи комплексної оцінки стану здоров'я дітей та підлітків. Групи здоров'я. Методика вивчення функціонального стану організму учнів.

2. Закономірності росту і розвитку дітей та підлітків. Показники фізичного розвитку дітей та підлітків, правила антропометрії, вимоги до таблиць стандартів фізичного розвитку.

3. Фізичний розвиток як один з найважливіших критеріїв оцінки стану здоров'я. Методи оцінки фізичного розвитку.

4. Гігієнічні вимоги до земельної ділянки і приміщень дитячих дошкільних закладів. Оцінка функціональної готовності дітей до вступу в школу.

5. Гігієнічні вимоги до земельної ділянки, планування та улаштування загальноосвітньої школи. Санітарно–протиепідемічний режим.

ГІГІЄНА ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВ ТА ВІЙСЬКОВА ГІГІЄНА

1. Гігієнічні основи профілактики внутрішньолікарняних інфекцій (поняття про внутрішньолікарняні інфекції, основні шляхи їх передачі, основні заходи щодо профілактики).

2. Екстремальні стани та їх наслідки. Санітарно-гігієнічний контроль за розміщенням, водопостачанням і харчуванням населення та особового складу спеціальних формувань в умовах надзвичайних ситуацій.

3. Завдання, сили та засоби медичної служби з гігієнічного забезпечення військ. Санітарний нагляд за порядком збору та поховання загиблих воїнів у польових умовах, задачі медичної служби.

4. Гігієнічні принципи організації польового водопостачання. Показники забруднення води. Задачі і обов'язки служб, що приймають участь в організації польового водопостачання.

5. Гігієнічні вимоги до улаштування, обладнання та експлуатації пунктів водопостачання та водорозбору. Санітарний нагляд за водопостачанням військ в умовах застосування ворогом зброї масового ураження.

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна (базова)

1. Гігієна та екологія: Підручник / За ред. В. Г. Бардова.– Вінниця: Нова Книга, 2006. – 720

2. Загальна гігієна: пропедевтика гігієни: Підручник / Є. Г. Гончарук, Ю. І. Кундієв, В. Г. Бардов [та ін.]; За ред. Є. Г. Гончарука. – К.: Вища школа, 1995. – 552 с.

3. Общая гигиена (пропедевтика гигиены) : Учебник / Е. И. Гончарук, В. Г. Бардов, Г. И. Румянцев [и др.]; Под ред. Е. И. Гончарука. – К.: Вища школа, 1991. – 384 с.

4. Даценко І. І. Профілактична медицина. Загальна гігієна з основами екології: Підручник / І. І. Даценко, Р. Д. Габович. – К.: Здоров'я, 2004. – 792 с.

5. Габович Р. Д. Гигиена / Р. Д. Габович, С. С. Познанский, Г. Х. Шахбазян. – К.: Вища школа, 1983. – 320 с.

6. Загальна гігієна / Під ред. І. І. Даценко. – Львів, Світ, 2001. – 472 с.

7. Нікберг І. І. Гігієна з основами екології / І. І. Нікберг, І.В. Сергета, Л.І. Цимбалюк – К.: Здоров'я, 2001. – 504 с.

8. Загальна гігієна : навчальний посібник до практичних занять для студ. VI курсу мед.ф-ту І. В. Сергета, Б. Р. Бойчук, О. В. Яцина [та ін.]. – Тернопіль. : Укрмедкнига, 1999. – 133 с.

9. Загальна гігієна та екологія людини : навч. посіб. для студ. стомат. фтів / ред.: В. Г. Бардов, І. В. Сергета. – Вінниця : Нова Книга, 2002. – 216 с.

10. Загальна гігієна: пропедевтика гігієни : [підруч. для студ. мед. вузів] / Є. Г. Гончарук, Ю. І. Кундієв, В. Г. Бардов ; ред. Є. Г. Гончарук. – К. : Вища школа, 1995. – 552 с.

Допоміжна:

1. Комунальна гігієна / Є. Г. Гончарук, В. Г. Бардов, С. І. Гаркавий, О. П. Яворівський [та ін.]; За ред. Є.Г. Гончарука. – К.: Здоров'я, 2003. – 728 с.

2. Руководство к практическим занятиям по общей гигиене / Г. Н. Румянцев, Т. А. Козлова, Е. П. Козловская. – М.: Медицина, 1980. – 234 с.

3. Изучение влияния факторов окружающей среды на здоровье населения / Е. И. Гончарук, Ю. В. Вороненко, Н. И. Марценюк – К., 1989. –214 с.

4. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я / Москаленко В.Ф., Бардов В.Г., Яворовський О.П. та ін. // Вінниця: Нова книга, 2012. – 200 с.

5. Минх А. А. Методы гигиенических исследований – М.: Медицина, 1967. – 526 с.

6. Кириллов С. В., Книжников В. А., Коренков И. П. Радиационная гигиена – М.; Медицина, 1988 – 215 с.

7. Руководство к практическим занятиям по гигиене труда / Под ред. А. И. Шевченко. – К.: Медицина, Вища школа, 1986. – 326 с.

Інформаційні ресурси

Сайт кафедри: <http://vnmu.edu.ua/кафедра-загальної-гігієни-та-екології> <http://moz.gov.ua>
<http://mon.gov.ua> <http://health.gov.ua/> <http://www.ioh.org.ua/> <http://iozdp.org.ua/>

«ГІСТОЛОГІЯ»

1. Морфофункціональна характеристика дихальної системи. Повітроносні шляхи. Джерела розвитку. Особливості будови трахеї, бронхів різного калібру.
2. Пухка волокниста сполучна тканина. Клітинні елементи сполучної тканини.
3. Немембранні органели клітини. Клітинний центр.
4. Травна система. Загальна морфофункціональна характеристика. Шлунок. Особливості будови слизової оболонки у різних відділах.
5. Нервова тканина. Джерела розвитку. Класифікація нейронів (морфологічна й функціональна), будова нейронів, транспортні потоки. Нейроендокриноцити.
6. Визначення, зміст і завдання сучасної гістології, її розділи і значення для медицини. Основні етапи розвитку гістології, цитології, ембріології.
7. Шкіра: функції, джерела розвитку, будова. Фізіологічна регенерація епідермісу. Клітинні диферони базального шару епідермісу.
8. Хрящова тканина. Загальна морфофункціональна характеристика. Класифікація хрящів. Клітинний склад. Ізогенні групи. Типи росту хряща.
9. Волокниста сполучна тканина, морфофункціональна характеристика, класифікація типів і джерела розвитку. Будова сухожилків.
10. Міжклітинні контакти. Типи, структурно-функціональна характеристика.
11. Травний канал, поділ на відділи, їх складові. Тверде і м'яке піднебіння. Мигдалики, будова і функції.
12. Гладка м'язова тканина. Джерела розвитку, локалізація. Будова і взаємозв'язок гладких міоцитів, іннервація.
13. Клітина. Визначення. Немембранні органели.
14. Товста кишка і червоподібний відросток. Загальна морфофункціональна характеристика їх оболонок. Джерела розвитку. Лімфоїдні утворення в їх стінці.
15. Морфологія різних типів покривного епітелію.
16. Класифікація органел цитоплазми. Спеціальні органели, їх структура і функції.
17. Клітина як основна структурно-функціональна одиниця тканини. Визначення. Загальний план будови еукаріотичних клітин. Комплекс Гольджі, його функції.
18. Печінка. Джерела розвитку. Строма і паренхіма печінки. Будова класичної печінкової часточки. Уявлення про порталну часточку, печінковий ацинус. Регенерація.
19. Волокна сполучної тканини. Класифікація типів. Джерело виникнення. Рівні виникнення й формування колагенових волокон.
20. Етапи ембріогенезу. Гастрюляція, визначення, механізми, біологічне значення.
21. Наднирникові залози. Джерела розвитку. Будова, гістофізіологія кіркової і мозкової речовин. Зв'язок наднирникових залоз з гіпофізом і центральною нервовою системою.
22. Загальний план будови еукаріотичних клітин. Ядро. Еухроматин та гетерохроматин. Будова та динаміка хромосом під час поділу клітин.
23. Підшлункова залоза. Розвиток. Будова екзокринної частини.
24. Нервова тканина. Морфофункціональна характеристика її складових. Джерела розвитку. Рецепторні та ефекторні нервові закінчення. Класифікація, принцип будови, приклади.
25. Автономна (вегетативна) нервова система. Загальна морфофункціональна характеристика, відділи. Будова гангліїв вегетативної нервової системи.
26. Поняття про тканини. Визначення. Класифікація. Складові елементи тканин.
27. Клітина як основна структурно-функціональна одиниця тканини. Визначення. Властивості і функції клітини. Цитоплазма, загальна морфофункціональна характеристика, її складові.
28. Ендокринна система. Гіпоталамус. Крупноклітинні і дрібноклітинні нейросекреторні ядра. Гормони гіпоталамуса.
29. Система крові і її тканинні компоненти. Еритроцити: кількість, розміри, форма (анізоцитоз, пойкилоцитоз), тривалість життя. Гемоглобін. Ретикулоцити.
30. Етапи ембріогенезу. Гастрюляція. Зародкові листки.
31. Підшлункова залоза. Розвиток. Будова екзокринної частини, її структурнофункціональні одиниці та їх ферменти. Вивідні протоки.

32. Пухка волокниста сполучна тканина. Клітинний склад пухкої сполучної тканини. Джерела синтезу міжклітинної речовини і поновлення популяції фібробластів.
33. Дроблення. Будова бластоцисти людини.
34. Орган слуху. Гістогенез. Морфологічна характеристика. Механізм сприйняття звуків.
35. Класифікація і характеристика імунітетів. Гуморальний і клітинний імунітет. Міжклітинні взаємодії в імунних реакціях.
36. Статеві клітини. Морфофункціональна характеристика овоцита. Роль ядра і цитоплазми в передачі і реалізації спадкової інформації.
37. Передній відділ травного каналу. Будова стінки стравоходу.
38. Поперечнопосмугована серцева м'язова тканина, структурно-функціональна характеристика, джерела розвитку, іннервація, регенерація.
39. Клітина. Визначення. Загальний план будови. Класифікація органел. Рибосоми.
40. Будова лімфатичних вузлів, Т- і В-зони. Лімфоїдні вузлики у стінці бронхів, тонкої і товстої кишки. Участь лімфатичних вузлів у проліферації, диференціюванні і дозріванні Т- і В-лімфоцитів.
41. Тканина як один з рівнів організації живого. Визначення. Класифікація тканин. Поняття про диферони. Стовбурові клітини та їх властивості.
42. Клітина як основна структурно-функціональна одиниця тканини. Визначення. Органели спеціального призначення. Війки та джгутики.
43. Матка, яйцеводи, піхва. Розвиток, будова, функції. Циклічні зміни слизової оболонки матки у генеративному віці.
44. Класифікація і характеристика лейкоцитів. Зернисті лейкоцити (гранулоцити), їх різновидності, кількість, розміри, будова, властивості і функції.
45. Прогенез. Зв'язок прогенезу з ембріогенезом. Овогенез.
46. Великі слинні залози. Їх класифікація. Джерела розвитку, особливості будови кінцевих відділів і вивідних проток.
47. Гемограма. Показники гемограми. Лейкоцитарна формула, характеристика. Значення для діагностики захворювань.
48. Періоди ембріогенезу людини. Позазародкові органи. Функції.
49. Ендокринна система. Класифікація органів ендокринної системи. Морфофункціональні відміни екзокринних і ендокринних залоз. Поняття про клітини мішені. Епіфіз, джерело розвитку, будова, секреторні функції.
50. Характеристика міжклітинної речовини та її складових елементів пухкої волокнистої сполучної тканини, хрящів, кісток.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гістологія. Цитологія. Ембріологія: підручник / за ред: О.Д. Луцика, Ю.Б. Чайковського. – Вінниця: Нова книга, 2018. -592с.
2. Луцик О.Д., Іванова А.Й., Кабак К.С., Чайковський Ю.Б., Гістологія людини. Підручник. Київ «Книга-плюс», 2014. –584с.
3. Дельцова О.І., Чайковський Ю.Б., Геращенко С.Б. Гістологія та ембріогенез органів ротової порожнини. Навчальний посібник. Івано-Франківськ, 1998.
4. Чайковський Ю.Б., Дельцова О.І., Геращенко С.Б. Практикум з гістології, цитології та ембріології. Навчальний посібник. Київ-Івано-Франківськ, 2000.
5. Практикум з цитології, ембріології та загальної гістології. Навчальний посібник За ред. Е.Ф. Барінова, Ю.Б. Чайковського.. Київ: ЦМК ВМО МОЗ України, 2000.
6. Барінов Е.Ф., Чайковський Ю.Б., ред. Практикум з цитології, ембріології та загальної гістології. Київ, 1999.
7. Барінов Е.Ф., Чайковський Ю.Б., ред. Практикум зі спеціальної гістології. Донецьк: УкрНТЕК, 2001.

«ДИТЯЧІ ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ»

1. Особливості інфекційного процесу та імунітету у дітей. Профілактика дитячих інфекційних хвороб (специфічна і неспецифічна). Організація профілактичних щеплень дітям.
2. Дифтерія. Етіологія, епідеміологія. Патогенез різних клінічних форм. Дифтерія мигдаликів. Клінічні форми. Ускладнення. Дифтерійний ларинготрахеїт. Дифтерія носа, ока, статевих органів, шкіри. Діагностика. Лікування дифтерії. Протидифтерійна сироватка, умови її ефективної дії, методика введення. Профілактика дифтерії.
3. Скарлатина. Етіологія, епідеміологія, патогенез. Класифікація скарлатини. Клінічна картина типових і атипових форм. Ускладнення. Лікування. Профілактика.
4. Кір. Етіологія, епідеміологія, патогенез. Клініка типових та атипових форм. Ускладнення. Основні принципи лікування. Профілактика кору.
5. Краснуха. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика. Вроджена краснуха. Лікування. Профілактика.
6. Коклюш. Етіологія. Епідеміологія. Патогенез. Клініка. Особливості коклюшу у дітей грудного віку. Ускладнення. Лабораторні методи діагностики. Етіотропна та патогенетична терапія хворих на коклюш. Профілактика.
7. Вітряна віспа. Етіологія, епідеміологія, патогенез. Клінічна картина типових і атипових форм вітряної віспи. Ускладнення. Лікування, профілактика.
8. Оперізуєчий герпес. Діагностика. Лікування.
9. Герпетична інфекція (простий герпес). Етіологія, шляхи зараження. Клінічні форми, діагностика. Лікування.
10. Паротитна інфекція. Етіологія, епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина різних форм епідемічного паротиту (паротит, субмаксиліт, сублінгвіт, панкреатит, орхіт, менінгіт та ін.). Лікування. Профілактика.
11. Грип. Клінічний перебіг. Особливості у дітей раннього віку. Ускладнення, їх патогенез. Лікування. Профілактика.
12. Парагрипозна і респіраторно-синцитіальна інфекції у дітей. Особливості клінічних проявів. Лікування, профілактика.
13. Аденовірусна інфекція. Шляхи передачі. Особливості перебігу у дітей раннього віку. Лікування. Профілактика.
14. Ангіни у дітей. Етіологічні особливості залежно від віку. Клініка. Діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування. Тактика ведення хворих на ангіни вдома.
15. Менінгококова інфекція. Етіологія. Епідеміологія. Патогенез. Клінічні форми. Клінічна картина менінгококового менінгіту. Особливості перебігу у дітей 1-го року життя.
16. Менінгококцемія, клінічна картина. Лабораторна діагностика. Основні принципи лікування. Профілактика. Невідкладні стани при менінгококовій інфекції (інфекційно-токсичний шок, набряк мозку), діагностика, лікування на догоспітальному етапі і в стаціонарі.
17. Інфекційний мононуклеоз. Етіологія. Клінічна картина. Лабораторні методи діагностики. Основні принципи лікування.
18. Поліомієліт. Етіологія. Клініка. Лікування. Профілактика.
19. Ентеровірусна інфекція. Етіологія. Епідеміологія. Клінічні форми. Діагностика. Лікування. Профілактика.
20. Шигельози у дітей. Захворюваність в різних вікових групах. Клініка, діагностика. Лікування. Профілактика.
21. Сальмонельози у дітей. Етіологія, патогенез. Клінічні форми. Лікування. Профілактика.
22. Ешерихіози у дітей. Етіологія. Клінічні особливості у дітей різних вікових груп залежно від збудника. Лікування. Профілактика.
23. Гострі кишкові інфекції у новонароджених. Етіологічна структура. Клінічні особливості. Діагностика. Лікування.
24. Псевдотуберкульоз. Епідеміологічні особливості у дітей. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування, профілактика.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Михайлова А. М., Трішкова Л. О., Крамарєв С. О., Кочеткова О. М. Інфекційні хвороби у дітей // К.: Здоров'я. – 2000. – 418 с. «Інфекційні хвороби в дітей»: підручник за ред. проф. С.О.Крамарьова, проф. О.Б.Надраги. – Київ.: ВСВ «Медицина», - 2010 - 392 с..

Інфекційні хвороби в дітей / за ред. Крамарьова С.О., Надраги О. Б. - Київ.: ВСВ «Медицина», 2010 - 392 с. Учайкин В.Ф., Нисевич Н.И., Шамшева О.В. «Инфекционные болезни и вакцинопрофилактика у детей.» Учебник для ВУЗов / М.:ГЭОТАР, Медиа, 2007. -688 с.

Nelson textbook 18th Edition by Robert M. Kliegman, MD, Richard E. Behrman, MD, Hal B. Jenson, MD and Bonita F. Stanton, MD. Видавництво: SAUNDERS. 2007. – 3200 p.

Наказ МОЗ України від 09.07.2004 №354 «Про затвердження Протоколів діагностики та лікування інфекційних хвороб у дітей».

Наказ МОЗ України від 31.08.2004 №437 «Про затвердження клінічних Протоколів надання медичної допомоги при невідкладних станах у дітей на шпитальному і дошпитальному етапах». ДОПОМІЖНА

1. Богадельников И.В.Дифференциальный диагноз инфекционных болезней у детей.- Донецк. – 2013. - 712с.

2. Інфекційні хвороби в загальній практиці та сімейній медицині. За ред. М.А. Андрейчина. – ТДМУ «Укрмедкнига» - 2007. – 500 с.

3. Волосовец А.П., Юлиш Е.И. Рациональная антибиотикотерапия респираторных заболеваний у детей - Донецк: Регина, 2005.-389с.

4. Волосовець О.П., Кривоустов С.П., Нагорна Н.В., співав. Завдання з біоетики та медичної деонтології для педіатрів-Донецьк: Донбас, 2004. - 84 с.

5. Волосовець О.П., Нагорна Н.В., Кривоустов С.П., Острополець С.С., Бордюгова О.В. Діагностика та лікування невідкладних станів у дітей. Навчальний посібник для студентів ВМНЗ IV рівня акредитації, лікарів-інтернів, лікарів-курсантів післядипломної освіти. – Донецьк: Донецький державний медичний університет ім. М.Горького., 2007. – 112 с.

6. Москаленко В.Ф., Волосовець О.П., Яворівський О.П., Булах І.Є., Остапик Л.І., Палієнко І.А., Мруга М.Р. (ред.) Крок 2. Загальна лікарська підготовка. Частина 2. Педіатрія, акушерство та гінекологія, гігієна. -Київ: Nova Knyha Publ.,2005.-404с.

7. Накази МОЗ України «Про удосконалення амбулаторно-поліклінічної допомоги дітям в Україні», «Про удосконалення організації медичної допомоги дітям підліткового віку», та по протоколах за спеціальностями «дитячі інфекційні хвороби, «педіатрія» та ін. МОЗ України. – Київ, 2005 р. – 414 с.

8. Невідкладні стани в педіатрії: Навч. посіб. / За редакцією проф. О.П.Волосовця та Ю.В.Марушка - Х.: Прапор. - 2008. – 200 с.

9. Оказание стационарной помощи детям. Карманный справочник. Оригинальное издание: Pocket book of Hospital care for children. Geneva, WHO, 2005. – Всемирная Организация Здравоохранения, 2006, 378 с.

10. Педиатрия. Под ред. Дж.Грефа. М.: Практика, 1997. - 911 с.

11. Петрушина А.Д. и др. Неотложные состояния у детей. – М.: «Медицинская книга», 2002. – 176 с.

12. Пеший М.М. Невідкладна допомога в педіатричній практиці / Навчальний посібник для студентів і лікарів-інтернів вищих мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації. – Полтава, 2001. – 245 с. 13. Пособие ИВБДВ (Интегрированное Ведение Болезней Детского Возраста), Всемирная Организация Здравоохранения, Департамент Здоровья и Развития, Ребенка и Подростка (САН), 2000, 202 с.

14. Синдромная диагностика в педиатрии: справочник /Под ред. акад. РАМН А.А.Баранова – М.: Медицина, 1997. – 320 с.

15. Fisher, Randall G.; Boyce, Thomas G. Moffet's Pediatric Infections Diseases: A Problem Approach, 4th Edition. – 2005.-1054 p.

16. Krugman's infections diseases of children 11th edition. – 2003.- 820 p.

«ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ»

1. Структура хірургічного відділення. Сучасні методи дослідження в дитячій хірургії.
2. Прийомне відділення. Призначення. Його функції, структура. Обов'язки молодшого та середнього медперсоналу. Основні положення санітарно-гігієнічного режиму в приймальному відділенні.
3. Правила прийому дітей в хірургічний стаціонар. Деонтологічні аспекти роботи в приймальному відділенні.
4. Хірургічне відділення поліклініки. Структура відділення. Оснащення його приміщень. Штати. Санітарно-профілактична робота.
5. Особливості організації амбулаторно-поліклінічної хірургії.
6. Диспансеризація. Принципи реабілітації хірургічних, ортопедичних, урологічних та травматологічних хворих на поліклінічному рівні.
7. Дитячий травматизм. Його структура. Особливості дитячого травматизму у Вінницькій області. Профілактика побутового, вуличного, шкільного, спортивного травматизму. Роль міжвідомчих комісій в профілактиці травматизму. Їх завдання та функції.
8. Переливання крові та кровозамінників. Інфузійна терапія. Покази та протипокази. Ускладнення при переливанні крові. Боротьба із гемотрансфузійним шоком.
9. Інфузійно-трансфузійна терапія при гіповолемії.
10. Інфузійно-трансфузійна терапія в перед- та післяопераційному періоді.
11. Пупочна грижа. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
12. Грижі білої лінії живота. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
13. Виразкова хвороба шлунку і 12-палої кишки. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
14. Інвагінація кишківника. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
15. Обтураційна кишкова непрохідність. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
16. Странгуляційна кишкова непрохідність. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
17. Динамічна кишкова непрохідність. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
18. Кистозні утворення черевної порожнини. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
19. Поліпи шлунково-кишкового тракту. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
20. Гостре розширення шлунку. Заворот, перегин шлунку. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
21. Операції на шлунку та 12-палій кишці.
22. Кишкові нориці. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
23. Мезаденіт. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження,

- додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
24. Хронічні захворювання печінки: паразитарні та непаразитарні кісти, абсцеси. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
 25. Кісти холедоха. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
 26. Реконструктивні та відновлювальні операції на жовчних шляхах.
 27. Стегнові грижі. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
 28. Закриті пошкодження органів черевної порожнини та позаочеревинного простору. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
 29. Покази та протипокази до використання лапароскопічної хірургії.
 30. Лапароскопічна хірургія при плановій хірургічній патології у дітей.
 31. Лапароскопічна хірургія при ургентній хірургічній патології у дітей.
 32. Покази до резекції кишечника.
 33. Декомпресія кишкового тракту. Ускладнення післяопераційного періоду.
 34. Профілактика спайкової кишкової непрохідності.
 35. Пошкодження селезінки. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
 36. Хвороба Крона. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
 37. Особливості обстеження новонароджених та дітей старшої вікової групи на наявність ортопедичної патології.
 38. Особливості переломів кісток у дітей. Переломи ділянки ліктьового суглобу. Контрактура Фолькмана. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
 39. Вроджений вивих стегна, кривошия, клишоногість. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, об'єктивне обстеження, додаткові методи обстеження, діагностика, лікування, ускладнення, наслідки, віддалені результати, диспансеризація.
 40. Рани (класифікація, діагностика, первинна хірургічна обробка). Ускладнення ран.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Дитяча травматологія: практичний посібник / під ред. О.В. Дольницького, Д.Ю. Кривчені, М.Є. Поліщука. – Київ: «Книга плюс», 2006. – 472с.
2. Хірургічні захворювання у дітей: навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / під ред. Д.Ю. Кривчені, С.В. Лисак, О.М. Плотников. – Вінниця: «Нова книга», 2008. – 256с.
3. Лапароскопічна хірургія в педіатрії: навчально-практичний посібник / П.С. Русак, О.А. Данилов, Ю.П. Кукуруза, В.Ф. Рибальченко. – Житомир-Київ: «Косенко», 2006. – 128с.
4. Довідник хірурга / С.Д. Хіміч. – К: «Здоров», 2011. – 208с.
5. Курс лекцій по дитячій хірургії: учбовий посібник / В.М. Грона. – Донецьк, 2007. – 265с.
6. Хірургія дитячого віку / під ред. В.І. Сушко. – Київ: «Медицина», 2008. – 507с.
7. Амбулаторно-поліклінічні хірургія дитячого віку: навчально-методичний посібник / під ред. В.І. Сушко. – Дніпропетровськ: «Наука і освіта», 2003. – 344с.

8. Хірургія дитячого віку: підруч. [для студ. вищ. мед. навч. закл.] / Й.І. Библюк, Ю.Й. Библюк. — Івано-Франківськ, 2006. — 380с.
9. Хірургія дитячого віку: підручник / [В.І.Сушко, Д.Ю.Кривченя, О.А.Данилов, В.А.Дігтяр та ін.]; за ред. В.І.Сушко, Д.Ю.Кривчені. - К. : Медицина, 2009. — 800с.
10. Хірургія дитячого віку / за ред. В.І. Сушка. — К.: Здоров'я, 2002. — 704с.

Додаткова

1. 1-ий Всеукраїнський конгрес дитячих хірургів України з міжнародною участю "Сучасні лікувально-діагностичні технології в хірургії дитячого віку", Вінниця-Хмільник (29-31 березня 2007 року) //Вісник Вінницького національного медичного ун-ту. - 2007. - Том11 N1/1. - С. 1- 284.
2. I Всероссийский конгресс "Современные технологии в педиатрии и детской хирургии"/ Г.М. Дементьева, И.В. Леонтьева, А.И. Хавкин, Длин В.В. //Российский вестник перинатологии и педиатрии. - 2003. — Том 48, N2. - С. 54-61.
3. Акопян В.Г. Хирургическая гепатология детского возраста. Медицина,1982. — 384 с.
4. Анкин Н. Л. Травматология. Европейские стандарты диагностики и лечения / Н. Л. Анкин, Л. Н. Анкин. — К.: Книга-плюс, 2012. — 464 с.
5. Аренд А.А., Нерсисян С.И. Основы нейрохирургии детского возраста. М.: Медицина,1986. — 483 с.
6. Баиров Г.А., Манкина М.С. Хирургия недоношенных. Л.: Медицина, 1977. — 232 с.
7. Баиров Г.А. Неотложная хирургия новорожденных. Л.: Медицина,1972. — 240 с.
8. Баиров Г.А. Хирургия пороков развития у детей. Л.: Медицина,1982. — 867 с.
9. Баиров Г.А., Островский Е.А. Хирургия толстой кишки у детей. Л.: Медицина,1983. — 407 с.
10. Баиров Г.А., Пугачев А.Г., Щепкина М.К. Хирургия печени и желчных протоков у детей. М.: Медицина,1986. — 389 с.
11. Басилайшвили Ю.В. Профилактика гнойно-воспалительных осложнений в детской колопроктологии/ Ю.В. Басилайшвили, В.Б. Давиденко //Клінічна хірургія. - 2003. - № 4-5. - С. 4-5.
12. Белый И.С., Усенко Л.В., Сягайло П.Т. Инородные тела человека., Днепропетровск,1992. — 275 с.
13. Біблюк Й.І., Біблюк Ю.Й. Хірургія дитячого віку. Ів.-Франківськ, 2006. — 380 с.
14. Васильева Н.П. Использование ультразвукового исследования после операций на грудной полости у детей / Н.П. Васильева // Вестник хирургии им.Грекова. - СПб, 2004. — Том 163, N 3. - С. 62-65.
15. Венгеровский М.С. Остеомиелит у детей. М.: Медицина, 1964. — 270 с.
16. Використання мікрохірургічної техніки у діагностиці та лікуванні ушкоджень судин у дітей/ А.І. Трегубенко, В.В. Бризицький, О.Б. Смирнов, Мацідонська В.Є. //Одеський медичний журнал. - 2004. - N4. - С. 77-78.
17. Возможности и перспективы детской хирургии/ Э.А. Степанов, Ю.И. Кучеров, С.Ю. Харламов //Детская хирургия. - 2003. - № 3. - С. 7-13.
18. Геодакян О.С. Анестезиологическое обеспечение торакоскопии у детей/ О.С. Геодакян, А.В. Адлер //Детская хирургия. - М., 2004. - N6. - С. 41-43 (Шифр 72096/2004/6)
19. Голигорский С.Д. Основы детской урологии и нефрологии. Киев.,1973.
20. Горбатюк О.М. Антибіотикопрофілактика в абдомінальній невідкладній хірургії у дітей молодшого віку/ О.М. Горбатюк, В.В. Гончар, І.Г. Вірич //Клінічна хірургія. - Київ, 2003. - N12. - С. 18-20 (Шифр 74253/2003/12)

Інформаційні ресурси

1. http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20100402_297.htm
2. http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20100630_647
3. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/32087934>
4. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/32085917>
5. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/32085916>

“ЕНДОКРИНОЛОГІЯ”

1. Цукровий діабет II типу. Патогенез. Фактори ризику. Клініка. Діагностика.
2. Лікування дифузного токсичного зобу. Клінічна фармакологія антитиреоїдних препаратів, тактика призначення.
3. Хвороба Аддісона. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування.
4. Діабетичний кетоацидоз, кетоз. Етіологія. Клініка. Діагностика. Лікування.
5. Гіперпаратиреоз. Етіологія. Клініка. Діагностика. Лікування.
6. Пубертатний диспитуїтаризм. Етіологія. Клініка. Діагностика. Лікування.
7. Цукровий діабет I типу. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика.
8. Дифузний токсичний зоб. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика.
9. Хвороба Іценко-Кушинга. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування.
10. Діабетична кетоацидотична кома. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування.
11. Дифузний нетоксичний та ендемічний зоб. Клініка. Диференційна діагностика. Лікування.
12. Аліментарно-конституційне ожиріння. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування.
13. Цукровий діабет і вагітність. Тактика ведення хворих.
14. Аутоімунний тиреоїдит. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування.
15. Нецукровий діабет. Етіологія. Клініка. Діагностика. Лікування.
16. Гіпоглікемічна кома. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування.
17. Параклінічні методи оцінки функціонального стану щитоподібної залози.
18. Клімактеричний синдром. Етіологія. Патогенез. Клініка. Диференційна діагностика клімактеричної кардіопатії та ІХС.
19. Цукровий діабет II типу. Лікування: дієта, цукорпонижуючі препарати, критерії компенсації.
20. Тиреотоксична криза. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування.
21. Адрено-генітальний синдром. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
22. Хронічні ускладнення цукрового діабету. Класифікація. Клініка. Принципи лікування.
23. Рак щитоподібної залози. Клініка. Диференційна діагностика. Лікування.
24. Ожиріння. Класифікація. Клінічні прояви гіпоталамічного ожиріння.
25. Діабетична ступня. Класифікація. Клініка. Лікування.
26. Підгострий тиреоїдит. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування.
27. Гіпопитуїтаризм. Клініко-лабораторна діагностика. Лікування.
28. Лікування цукрового діабету I типу. Дієтотерапія. Інсулінотерапія. Методи розрахунку дози інсуліну при вперше виявленому цукровому діабеті. Критерії ефективності лікування.
29. Гіпотиреоз. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
30. Гостра надниркова недостатність. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування.
31. Цукровий діабет I типу. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика.
32. Дифузний токсичний зоб. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика.
33. Хвороба Іценко-Кушинга. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування.
34. Цукровий діабет II типу. Патогенез. Фактори ризику. Клініка.
35. Лікування дифузного токсичного зобу. Клінічна фармакологія антитиреоїдних препаратів. Тактика призначення.
36. Хвороба Аддісона. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування.
37. Лікування цукрового діабету першого типу. Дієтотерапія. Інсулінотерапія. Методи розрахунку дози інсуліну при вперше виявленому цукровому діабеті.
38. Гіпотиреоз. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
39. Гостра надниркова недостатність. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування.
40. Особливості дієтотерапії при цукровому діабеті II типу.
41. Аутоімунний тиреоїдит. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування.
42. Хронічна гіпоталамо-гіпофізарна недостатність. Синдром Шиєна. Клінічні прояви парціальної і тотальної недостатності тропних гормонів передньої долі гіпофізу.
43. Цукорпонижуючі препарати. Похідні сульфанілсечовини. Механізм дії. Побічні дії.

Показання та протипоказання до призначення.

44. Підгострий тиреоїдит. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування.

45. Гіпопітуїтаризм. Клініко-лабораторна діагностика. Лікування.] Рекомендована

ЛІТЕРАТУРА

1. Ендокринологія: підручник (П.М. Боднар, Г.П. Михальчишин, Ю.І. Комісаренко та ін.) За ред. професора П.М. Боднара, - Вид. 3, перероб. та доп. – Вінниця. Нова Книга, 2013. – 480с.

2. Эндокринология. Учебник: П.Н. Боднар, Г.П. Михальчишин, Ю.И. Комиссаренко и др. Под ред.: проф. П.Н. Боднара. – Винница. Нова Книга, 2015. – 496с.

3. Клиническая эндокринология: учебник // под. ред. В.Н. Хворостинки. – Х.: Факт, 2008. – 541с.

4. Endocrinology: Textbook (Ed. by prof. Petro M. Bodnar. – 2th ed. – Vinnytsia: Нова Книга, 2012. – 328 pp.

5. Ендокринологія: навч. посіб. для студ. вищ. мед. закладів / за ред. проф. П.М. Боднара. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 360с.

6. Волосовець О.П., Кривоусков С.П., Криворук І.М. та ін. Навчальний посібник з дитячої ендокринології. – Тернопіль, Укрмедкнига, 2004.- 496 с.

7. Дедов И.И., Мельниченко Г.А., Фадеев В.В. Эндокринология. Учебник. - М.: ГЭОТАР, 2007. – 432 с.

8. Єфімов А.С., Боднар П.М., Большова – Зубковська О.В. та ін. Ендокринологія. Підручник. За ред.: А.С. Єфімова. – К.: Вища школа, 2004. – 494с.

9. Зелінський Б.О., Власенко М.В., Паламарчук А.В. Методичні рекомендації з клінічного обстеження хворих, написання і оформлення навчальної історії хвороби з ендокринології. – Вінниця. – 2003.- 36с.

ДОПОМІЖНА

1. Балаболкин М.И. Лечение сахарного диабета и его осложнений: учебное пособие. – П.: ОАО «Медицина», 2005. – 512с.

2. Власенко М.В., Паламарчук А.В. Протокол діагностики та лікування хворих із вузловою формою зоба. – Вінниця. –2003.- 71 с.

3. Дедов И.И., Шестакова .Сахарный диабет.-М.: Медицина, 2003.-484с.

4. Ефимов А.С. Диабетические ангиопатии 2-е издание -М.:Медицина, 1989 - 288 с.

5. Зелинский Б.А. Аддисонова болезнь. - К.: Здоров'я. - 1988. - 448 с.

6. Зелинский Б.А., Зелинская Н.Б. Гипотиреоз. – Винница: 1998. - 115 с.

7. Николайчук Л.В., Ищук А.М. Несахарный диабет. -Киев.-1994. -64с.

8. Рациональная фармакотерапия заболеваний эндокринной системы и нарушений обмена веществ. Руководство для практикующих врачей. Под. ред.: И.И. Дедова, Г.А. Мельниченко. Москва, «Литтерра». 2006. – 1075с.

9. Медична освіта у світі та в Україні. Навчальний посібник. Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерій, О.П. Волосовець, В.Ф. Москаленко та ін. К.: Книга плюс, – 2005. – 384с.

10. Basic & Clinical Endocrinology. Seventh edition. Edited by Francis S. Greenspan, David G. Gardner. – Mc Graw – Hill Companies, USA, 2004. – 976p.

11. International Textbook of Diabetes Mellitus (Ed by R.A. Defronzo, E. Ferrannini, H. Keen, P. Zimmet. John Wiley & Sons, Ltd. England, 2004. – Vol. 1 – 1100p., Vol. 2 – 1913p.

12. Joslin's Diabetes Mellitus. Selected Chapters from the 14-th ed. Edited by C. Ronald Kahn, et al. Lippincott Williams & Wilkins, USA, 2006. – 328p.

13. Інформаційні ресурси .. сайт кафедри (<http://www.vnmu.edu.ua>), бібліотеки (library.vsmu.edu.ua)

«ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА-СІМЕЙНА МЕДИЦИНА»

1. Бронхіти: класифікація, клінічні прояви, лікування.
2. Хронічний бронхіт, хронічні обструктивні захворювання легень: лікування, профілактика.
3. Правила антибіотикотерапії при пневмонії.
4. Бронхіальна астма. Сучасні підходи до лікування.
5. Ступінчаста терапія бронхіальної астми: сучасні методи лікування, невідкладна допомога при астматичному статусі.
6. Характеристика груп антибіотиків, які використовують для лікування органів дихання.
7. Есенціальна гіпертензія та симптоматичні артеріальні гіпертензії: сучасні фармакологічні та нефармакологічні методи лікування.
8. Хронічна серцева недостатність. Класифікація. Лікування. 9. Атеросклероз: клініка, діагностика, лікування, профілактика.
10. Синдром слабкості синусового вузла, екстрасистолія: клініка, діагностика, лікування, профілактика.
11. Надшлуночкові та шлуночкові та порушення ритму. ЕКГ діагностика та лікування
12. Блокади серця: діагностика, ускладнення, сучасні методи лікування, профілактика.
13. Пароксизмальна тахікардія, миготлива аритмія: діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
14. Міокардити: клініка, рання діагностика, лікування, профілактика.
15. Кардіоміопатії: етіологія, класифікація, клініка, ускладнення, лікування, диспансеризація.
16. Вроджені вади серця: класифікація, основні клінічні прояви.
17. Кардіалгії: клініка, діагностика, лікування.
18. Профілактика серцево – судинних захворювань.
19. Функціональні розлади шлунково-кишкового тракту згідно Римського консенсусу IV: клініка, діагностика, лікування.
20. Функціональна шлункова диспепсія: діагностика, лікування, профілактика.
21. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, стравохід Барретта: діагностика, лікування.
22. Гастрити згідно Сіднейської системи класифікації: клініка, діагностика, лікування.
23. Пептична виразка шлунка і дванадцятипалої кишки: діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
24. Біліарна дискінезія, жовчнокам'яна хвороба: клініка, діагностика, лікування, профілактика.
25. Постхолецистектомічний синдром: клініка, діагностика, лікування.
26. Синдром подразненого кишечника: клініка, діагностика, лікування, профілактика.
27. Визначення додаткових методів діагностики і інтерпретація отриманих результатів у хворих на патологію кишечника.
28. Диференціальна діагностика жовтяниць.
29. Цирози печінки: класифікація, клініка, діагностика, методи лікування, профілактика.
30. Хронічний панкреатит: клініка, діагностика, лікування, профілактика.
31. Пієлонефрит: етіологія, клініка, діагностика, лікування, диспансерний нагляд.
32. Хронічна хвороба нирок. Хронічний пієлонефрит: клініка, діагностика, лікування.
33. Гострий та хронічний гломерулонефрит: визначення, сучасні методи лікування, профілактика. 34. Гостра ревматична гарячка: клініка, діагностика, лікування, профілактика.
35. Ревматоїдний артрит: диференціальна діагностика, лікування.
36. Остеоартрит: патогенез, клініка, лікування.
37. Анемії, визначення, класифікація, анемічний синдром.
38. Залізодефіцитна анемія: причини, клініка, діагностика, лікування.
39. Лейкози, класифікація, алгоритм діагностики.
40. Геморагічні діатези: класифікація, клінічні прояви, діагностика, лікування.
41. ГРЗ: класифікація, клініка, лікування, профілактика.
42. Диференційна діагностика захворювань з респіраторним синдромом: грип, парагрип,

адено-вірусна, рино-вірусна, респіраторно-синцитіальна, мікоплазменна інфекції, орнітоз, легіонельоз.

43. Клініка, діагностика і лікування черевного тифу. Диференційна діагностика захворювань, що перебігають із затяжною і високою лихоманкою: черевний тиф, паратифи, висипний тиф, бруцельоз, сепсис.

44. Клініка, діагностика і лікування ієрсиніозів (псевдотуберкульоз, кишковий ієрсиніоз).

45. Хронічні вірусні гепатити В і С. Діагностика та принципи лікування.

46. ВІЛ-інфекція: принципи діагностики та лікування. Організація боротьби з ВІЛ/СНІД в Україні.

47. Цукровий діабет: визначення, діагностика та етіопатогенез.

48. Основні принципи та методи лікування цукрового діабету.

49. Види психомоторного збудження, їх диференціально-діагностичні відмінності.

50. Транзиторні порушення мозкового кровообігу: етіологія, клініка, диференційний діагноз, лікування.

51. Травми спинного мозку: клініка, лікувальна тактика.

52. Оцінка фізичного розвитку дітей та його основні порушення.

53. Критерії нервово-психічного розвитку, його оцінка у дітей різного віку.

54. Транзиторні стани новонароджених.

55. Природне вигодовування немовлят, його переваги

56. Прикорм, харчові добавки: визначення, види, правила введення.

57. Змішане та штучне вигодовування: показання, техніка проведення. Характеристика молочних сумішей.

58. Рахіт: етіологія, основні клінічні прояви, лікування, профілактика.

59. Пневмонії у дітей: етіологія, класифікація, клініка, діагностика.

60. Піодермії у новонароджених і немовлят: різновиди, характеристика, лікування, профілактика.

61. Клінічна характеристика дитячих інфекцій: кір, краснуха, епідемічний паротит. Принципи лікування і профілактики.

62. 63. Основні принципи та завдання сімейної медицини. 64. Планування діяльності сімейного лікаря.

65. Участь спеціалістів сімейної медицини в розв'язанні проблем найбільш розповсюджених і соціально небезпечних хвороб.

66. Економічні аспекти управління первинної медико-санітарною допомогою (ПМСД).

67. Фінансування сімейної медицини. Форми оплати роботи сімейного лікаря. Основні законодавчі акти, що регулюють оплату праці.

68. Застосування санітарно-статистичного методу для аналізу здоров'я сімей на території сімейних закладів.

69. Сучасний календар щеплень. Роль сімейного лікаря в організації профілактичних щеплень.

70. Профілактичні щеплення: календар, протипоказання, ускладнення та їх профілактика.

71. Патронаж здорових дітей першого року життя.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ:

1. Визель А.А. «GOLD — 15 лет существования глобальной инициативы. Что нового?» www.remedium.ru/eng/journals/mc/.../MS_01_2013_Pol_03.pdf

2. Вороненко Ю.В., О.Г. Шекера, Н.В. Медведовська, В.В. Краснов The analysis of problem questions of existing system of training for primary link of health care (the literary review)// Сімейна медицина №3 (53), 2014 - С35-42.

3. Іванов Д.Д. Інфекції сечових шляхів: лікування гострого циститу (Настанови Європейської асоціації урологів із лікування інфекцій сечових шляхів (EAU, 2012/2013) (скорочений виклад змін)) // "Kidneys" - 2013. - N3 (05) - http://www.mifua.com/archive/article_print/36624

4. Інфекційні хвороби: підручник / За ред. О.А. Голубовської. – К.: ВСВ «Медицина», 2012. – 728 с.
5. Класифікація функціональних розладів травлення за Римським консенсусом ІУ (2016) (<http://health-ua.com/stati/gastroenterology/samoe-ozhidaemoe-sobyitie-goda-vgastroenterologii-rimskie-kriterii-iv-funktsionalnyih-gastrointestinalnyih-rasstroystv.html>).
6. Наказ МОЗ України 02.03.2016 № 152 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при стабільній ішемічній хворобі серця" <http://www.dec.gov.ua/mtd/ihs.html>
7. Наказ МОЗ України N 455 від 23.11.2014 „Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при Гострому коронарному синдромі з елевацією сегмента ST» http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2014_455_GKS/2014_455nakaz_GKS.pdf
8. Наказ МОЗ України N 597 від 15.06.2016 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при фібриляції предсердь" http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2016_597_fibrilPreds/2016_597_nakaz_fibrPreds.pdf
9. Наказ МОЗ України від 08.06.2015 № 327 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при кашлі". (http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2015_327_Kashel/2015_327%20nakaz_kashel.doc).
10. НАКАЗ МОЗ України від 12.08.2009 року № 590 Про затвердження методичних рекомендацій «Принципи діагностики та лікування хворих на гострі респіраторні вірусні захворювання». (<http://www.moz.gov.ua/docfiles/N590.rar>).
11. Наказ МОЗ України від 03.03.2016 № 164 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі без елевації сегмента ST" http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2016_164_GKSbezST/2016_164_nakaz_GKSbezST.pdf
12. Наказ МОЗ України від 08.10.2013 № 868 „Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при бронхіальній астмі " (http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2013_868BA_dor_dit/2013_868nakaz_BA.pdf), Зі змінами наказ 16.04.2014 № 270
13. Наказ МОЗ України від 10.09.2014 № 638 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному панкреатиті" http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2014_638_hronPankr/2014_638_nakaz_HP.pdf
14. Наказ МОЗ України від 11.02.2016 № 90 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при запальних захворюваннях кишечника" : АКН та УКП первинної, вторинної медичної допомоги - http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2016_90_Krona/2016_90_nakaz_Kron.pdf
15. Наказ МОЗ України від 11.04.2014 № 263 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при ревматоїдному артриті" – http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2014_263_revmat_artryt/2014_263_nakaz_RA.pdf
16. Наказ МОЗ України від 12.05.2016 №438 "Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації інтегрованого ведення хвороб дитячого віку
17. Наказ МОЗ України від 12.12.2004 № 593 "Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю "Нефрологія"" - Протокол надання медичної допомоги хворим на Гострий та хронічний гломерулонефрит з сечовим та нефритичним синдромом. (http://klevancrl.com.ua/moz/doc/Dod_593_1.7.htm)
18. Проект "Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої) допомоги ОСТЕОАРТРОЗ" під редакцією Кравченка В.В. - (<http://webmedfamily.org/index.php/normativnaya-baza/mediko-tehnologicheskayadokumentatsiya/882-unifikovaniy-klinichnij-protokol-medichnoji-dopomogi-pri-osteartrozi>)

«ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ»

1. Черевний тиф, паратифи А і В: етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференційний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

2. Диференційний діагноз ГРВІ: грип, парагрип, аденовірусна інфекція, риновірусна інфекція, респіраторно-синцитіальна інфекція, коронавірусна інфекція.

3. Специфічна діагностика ВІЛ – інфекції.

4. Малярія: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференційний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Показання до обстеження на малярію. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

5. Диференційний діагноз жовтяниць.

6. Лікування інфекційно-токсичного шоку.

7. Бешхія: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, діагностика, диференційний діагноз, ускладнення, прогноз, принципи лікування та профілактики. Показання до госпіталізації. 8

. Диференційна діагностика шигельозу та амєбіазу.

9. Специфічна діагностика гострого гепатиту В.

10. ВГА: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференційний діагноз, ускладнення, принципи лікування, імунпрофілактика. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із стаціонару.

11. Диференційна діагностика чуми і туляремії.

12. Лікування дегідратаційного шоку.

13. Поняття про TORCH-інфекції: визначення поняття. Токсоплазмоз. Етіологія, епідеміологія, клінічна і лабораторна діагностика, прогноз. Принципи обстеження, лікування та профілактики.

14. Диференційна діагностика лімфаденопатій.

15. Специфічна діагностика гострого гепатиту С.

16. Дифтерія: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференційний діагноз, ускладнення, лікування, принципи імунпрофілактики. Порядок госпіталізації, правила виписки із інфекційного стаціонару.

17. Диференційна діагностика менінгітів.

18. Специфічна діагностика лептоспірозу.

19. ВГС: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференційний діагноз, ускладнення, принципи лікування, профілактика, прогноз. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

20. Диференційна діагностика сальмонельозу.

21. Лікування церебральної форми тропічної малярії.

22. Лейшманіози: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, ускладнення, принципи лікування та профілактики. Показання до госпіталізації.

23. Диференційний діагноз холери та ешерихіозу.

24. Специфічна діагностика сибірки.

25. Кліщовий енцефаліт: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференційний діагноз, ускладнення, прогноз, принципи лікування та профілактики.

26. Диференційний діагноз ВГА та ВГЕ.

27. Лікування ботулізму.

28. ВІЛ-інфекція: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференційний діагноз, ускладнення, принципи лікування, профілактика, прогноз. Порядок госпіталізації, обстеження, диспансеризації.

29. Диференційна діагностика ентеровірусних інфекцій.

30. Лікування дифтерії.

31. ВГВ: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференційний діагноз, ускладнення, принципи лікування, протиепідемічні заходи, принципи імунпрофілактики, прогноз. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

32. Диференційний діагноз кишкового ієрсиніозу та псевдотуберкульозу.

33. Специфічна діагностика орнітозу.

34. Сибірка: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференційний діагноз, ускладнення, прогноз, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару. Профілактичні заходи в осередку.

35. Диференційний діагноз харчових токсикоінфекцій. 36. Лікування бактеріального менінгіту.

37. Інфекційний мононуклеоз: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференційний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Показання до госпіталізації.

38. Диференційний діагноз краснухи та кору.

39. Лікування серозного менінгіту. 40. Менінгококова інфекція: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференційний діагноз, ускладнення, принципи лікування різних клінічних форм, невідкладна допомога на догоспітальному етапі, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

40. Диференційний діагноз вірусної паротитної хвороби.

41. Специфічна діагностика та лікування опісторхозу.

42. Сказ: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, діагностика, диференційний діагноз, ускладнення, прогноз, принципи лікування та імунпрофілактики. Порядок госпіталізації.

43. Диференційний діагноз теніозу та теніарінхозу.

44. Специфічна діагностика Лайм-бореліозу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрейчин М.А.-Ивахив О.Л. Бактериальные диареи. -К.: Здоров'я, 1998. -412с.
2. Балаян М.С., Михайлов М.И. Энциклопедический словарь - вирусные гепатиты. // М.; Амипресс, 1999. - 304 с.
3. Баран В.М., Талапин В.И. Фармакотерапия инфекционных болезней. -Минск. 1995.- 244с.
4. Белокуров Ю.Н., Граминецкий А.Б., Молодкин В.М. Сепсис. - М.: Медицина, 1983.- 128с.
5. Белозеров Е.С. Бруцеллез. - М.: Медицина, 1985 -183 с.
6. Бернасовская Е.Л., Угрюмов Б.Л., Вовк А.Д., Ленартович Л.С. Лептоспироз. - К.: Здоров'я, 1989-150с.
7. Білавка В.В., Гебеш В.В., Дашо Ю.А. і співавт. Холера. // Проблеми охорони здоров'я. - Львів, 1995. - № 2. - С. 3 - 25.
8. Блюгер А.Ф., Новицкий И.Н. Вирусные гепатиты. - Рига: Звайгзне, 1988. -412 с.
9. Бондарев Л.С., Варенко Ю.С. Ботулизм. - Київ, 1990. - 67 с.
10. Борисова М.А., Зарицкий А.М. Брюшной тиф и паратифы А и В. - К.: Здоров'я, 1990.- 189с.
11. Борисова М.А., й соавт. Клиника, диагностика, лечение и профилактика холеры. /Метод. реком. - Симферополь, 1996. -19с.
12. Вочорошвили В.Г. и соавт. Сепсисология с основами иифекционной патологии. - Тбилиси, 1988. - 807с.
13. Возианова Ж. Й. й соавт. Основные принципы диагностики и лечения дифтерии у взрослых/ Метод, реком. - К., 1996. -48 с.
14. Возіанова Ж.І., Корчинський М.Ч. Перспективи та особливості застосування деяких препаратів а 2а інтерферону в лікуванні хворих на хронічні вірусні гепатити. // Сучасні інфекції. - 2002.-№ 3.-С. 34- 43.
15. Возианова Ж.И. Инфекционные и паразитарные болезни. // Том -1. -К.: Здоров'я, 2000. -

904 с. Том - 2, 2001. - 696 с.

16. Гебеш В.В. Дифференциальная диагностика острых кишечных инфекций. // Журнал практического врача. - 1997. - №1. - С. 21-24.
17. Гебеш В.В. Диагностика и лечение сальмонеллезов. // Лікування та діагностика. - 1997. - № 2. - С. 47-54.
18. Гебеш В.В., Сухов Ю.А. Шигеллези. // Журн. практического врача. -1997. - № 5.-С. 24-27.
19. Гебеш В.В. Цитокинова теорія інфекцій та принципи лікування хворих / Дифекційні хвороби. -1998. - № 1. - С. 29 - 32.
20. Гебеш В.В. Лептоспірози. II Лікування та діагностика. -1998. - №2. -С. 21-26.
21. Герасун Н.М. Вірусний гепатит В. - Львів, 1993. -178 с.
22. Гирин В.Н., Порохницький В.Г., Вороненко С.Г., Дзюблик И.В., Гебеш В.В., Топольницький В.С. Методические рекомендации для подготовки специалистов лечебно-профилактического, санитарно-гигиенического профилей и службы крови по проблемам ВИЧ-инфекции. - Киев, 1992. -126 с.
23. Гирин В.М. і співавт. Навчальний посібник з лабораторної діагностики ВІЛ - інфекції /СНІДу. - К., 1999. -160 с.
24. Грачева Н.М. й соавт. Лекарственная болезнь в клинике инфекционных болезней. - М.: Медицина, 1985. - 200 с.
25. Грачева Н.М., Щетникова И.М. Клиническая химиотерапия инфекционных болезней. - М.: Медицина, 1985. - 209 с. 26. Дитячі хвороби / За ред. С.В. Ткаченко. - К.: Вища школа, 1991.-422 с.
27. Дранник Г.Н. Клиническая иммунология й аллергология.-Одесса, 1999.- 604 с.
28. Дроздов С.Г. й соавт. Клиника, диагностика й лечение острого полиомиелита. / Метод, рек. - М., 1997. - 36 с.
29. Дунаевский О.А., Постовит В.А. Особенности течения инфекционных болезней у лиц пожилого возраста. - Л.: Медицина, 1982. -269 с.
30. Зарицкий А.М. Сальмонеллезы. - К.: Здоров'я, 1988. -156 с.
31. Зарицкий А.М., Магдей М.В., Вакараш Н.А. Острые кишечные инфекции. - Бендеры: Полиграфист, 1997. -189 с.
32. Зубик Т.М., Иванов К.С., Казанцев А.П., Казанцев В.А. Дифференциальная диагностика инфекционных болезней. Руководство для врачей. - С.Пб.: Медицина, 1999 - 481 с.
33. Інфекційні хвороби / За ред. М.Б.Тітова.- К.: Вища школа, 1995.-567с.
34. Казанцев А.П. Токсоплазмоз. - М.: Медицина, 1985. -188 с.
35. Лещинская Е.В., Мартыненко И.Н. Острые вирусные энцефалиты у детей,- М.: Медицина 1990. - 253 с.
36. Лобан К.М. Важнейшие риккетсиозы человека. - М.: Медицина, 1980. - 375 с. 37. Лобан К.М., Полозок Е.С. Малярия. - М.: Медицина, 1983. - 224 с.
38. Лнчев В.Г. Диагностика й лечение диссеминированного внутрисосудистого свертывания крови. - М.: Медицина, 1993. -160 с.
39. Майер К.-П. Гепатит й последствия гепатита: Пер. с нем. - М.: Гэотар медицина, 1999. - 424 с.
40. Малый В.П. Системный клещевой боррелиоз (болезнь Лайма) // Сучасні інфекції. - 2001. - № 3. - С. 32.
41. Мальти В.П. й соавт. Клинико-биологические, иммунологические и электрофизиологические изменения у больных дифтерийными миокардитами // Сучасні інфекції. - 2002. - № 3. - С. 12 - 25.
42. Малышев В.Д. Интенсивная терапия острых водно-электролитных нарушений. - К.: Здоров'я, 1983. -112с.

«КАРДИОЛОГІЯ»

Тема 1. Гіпертонічна хвороба Класифікація. Стратифікація ризику. Диференційно-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне та медикаментозне лікування. Добове моніторування артеріального тиску. Клінічна фармакологія антигіпертензивних препаратів. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз і працездатність.

Тема 2. Вторинні артеріальні гіпертензії Вторинні артеріальні гіпертензії, зокрема ниркові: реноваскулярна, ренопаренхіматозна; ендокринні: синдром і хвороба Іценко-Кушинга, феохромоцитома, первинний гіперальдостеронізм, дифузний токсичний зоб; коарктація аорти, ізольована систолічна артеріальна гіпертензія, артеріальна гіпертензія при вагітності.

Диференційно-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференційної діагностики. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються артеріальною гіпертензією.

Тема 3. Атеросклероз Сучасні погляди на проблему. Дисліпопротеїнемії. Принципи лікування та профілактика. Клінічна фармакологія основних груп препаратів, що застосовуються при лікуванні хворих з атеросклерозом.

Тема 4. Стабільна ішемічна хвороба серця Класифікація. Диференційно-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Основні захворювання та стани, що супроводжуються болем у грудній клітці (хвороби серцевосудинної системи: ішемічна хвороба серця, гострий перикардит, гострий міокардит, стеноз гирла аорти, гіпертрофічна кардіоміопатія, пролапс мітрального клапану, коронарит, аортит, розшарування аорти, тромбоемболія легеневої артерії; органів дихання, зокрема, плеврит, пневмоторакс; травної системи: гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, кардіоспазм, спазм стравоходу, кила стравохідного отвору діафрагми, виразкова хвороба та інші виразки шлунку і 12-палої кишки, панкреатит; кістково-м'язової системи: остеохондроз грудного відділу хребта, костохондрит, міозит; нервової системи, зокрема, оперізуючий лишай, міжреберна невралгія та захворювання органів середостіння, зокрема, пухлини середостіння і синдром панічних атак). Алгоритм диференційної діагностики. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне, медикаментозне та хірургічне лікування. Клінічна фармакологія антиангінальних препаратів.

Тема 5. Запальні захворювання міокарда Класифікація. Диференційно-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференційної діагностики. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне, медикаментозне та хірургічне лікування.

Тема 6. Захворювання перикарда Класифікація. Диференційно-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференційної діагностики. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне, медикаментозне та хірургічне лікування. Тампонада серця. Клініка, особливості перебігу гострої та хронічної тампонади серця. Невідкладна допомога.

Тема 7. Захворювання ендокарда

Інфекційний ендокардит. Сучасні особливості перебігу. Тактика лікування. Диференційно-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференційної діагностики. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне та медикаментозне лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз і працездатність.

Тема 8. Порушення серцевого ритму Диференційний діагноз суправентрикулярної та шлуночкової екстрасистолії, фібриляції та тріпотіння передсердь. WPW-синдром. Синдром подовженого інтервалу QT. Тактика ведення хворих. Основні класи антиаритмічних засобів, показання до їх застосування, побічні дії. Електроімпульсна терапія. Немедикаментозні методи лікування аритмій, зокрема катетерні процедури. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 9. Порушення провідності серця Порушення сино-атріальної провідності, атріо-

вентрикулярні блокади різного ступеня, блокади ніжок пучка Гіса. Синдром слабкості синусового вузла. Синдром Фредеріка. ЕКГ-діагностика. Тактика ведення хворих, додаткові інструментальні методи обстеження. Методи електрокардіостимуляції. Первинна та вторинна профілактика, прогноз та працездатність.

Тема 10. Некоронарогенні захворювання серця Основні захворювання та стани, що супроводжуються кардіомегалією (набуті вади серця: недостатність мітрального клапану, стеноз і недостатність аортального клапану, комбіновані мітральні і аортальні вади серця; дилатаційна кардіоміопатія, ексудативний перикардит, ішемічна хвороба серця). Диференційно-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференційної діагностики. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються кардіомегалією. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз і працездатність.

Тема 11. Вроджені вади серця Вроджені вади серця: дефект міжшлуночкової перегородки, дефект міжпередсердної перегородки, відкрита артеріальна протока, коарктація аорти, тетрада Фалло. Диференційно-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференційної діагностики. Тактика ведення хворого. Показання до хірургічного лікування. Прогноз і працездатність.

Тема 12. Набуті вади серця Основні захворювання та стани, що супроводжуються систолічними та/або діастолічними шумами у серці (набуті вади серця: мітральний стеноз, недостатність мітрального клапану (органічна та відносна), пролапс мітрального клапану, стеноз гирла аорти, недостатність аортального клапану, недостатність тристулкового клапану (органічна та відносна), Диференційно-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференційної діагностики. Тактика ведення хворого. Показання до хірургічного лікування. Особливості ведення і реабілітації хворих після кардіохірургічних втручань Первинна та вторинна профілактика. Прогноз і працездатність.

Тема 13. Артеріальна гіпотензія Основні захворювання та стани, що супроводжуються артеріальною гіпотензією (вазодепресорна, постуральна ортостатична, ятрогенна гіпотензія, непритомність при серцево-судинних, ендокринних та нервових захворюваннях, метаболічних порушеннях та істеричному неврозі). Диференційно-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференційної діагностики. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються артеріальною гіпотензією. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз і працездатність.

Тема 14. Хронічна серцева недостатність Правошлуночкова, лівошлуночкова та бівентрикулярна серцева недостатність. Диференційно-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференційної діагностики. Тактика ведення хворого в залежності від генезу, функціонального класу та стадії серцевої недостатності. Медикаментозне та немедикаментозне, в тому числі хірургічне, лікування, вплив на прогноз різних методів лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз і працездатність.

Тема 15. Раптова серцева смерть. Стандарти ургентної діагностики та невідкладної допомоги на позалікарняному та госпітальному етапах. Алгоритми серцево-легеневої реанімації. Медикаментозна підтримка. Тривала підтримка життя та тактика подальшого ведення хворих.

Тема 16. Гіпертензивні кризи Критерії діагнозу неускладненого та ускладненого гіпертензивного кризу. Стандарти невідкладного лікування на догоспітальному та госпітальному етапі залежно від виду криза та характеру ураження органів-мішеней. Профілактика кризів.

Тема 17. Гострий коронарний синдром Критерії діагностики, диференційна діагностика та стандарти невідкладного лікування на догоспітальному та госпітальному етапах. Тактика ведення в залежності від варіанту гострого коронарного синдрому. Терапія, що покращує прогноз. Первинна та вторинна профілактика. Реабілітація хворих з інфарктом міокарда.

Тема 18. Тромбоемболія легеневої артерії Критерії діагностики, диференційна діагностика та стандарти невідкладного лікування тромбоемболії легеневої артерії. Тактика лікування в залежності від тяжкості. Первинна та вторинна профілактика.

Тема 19. Гостра серцева недостатність Критерії діагностики, диференційна діагностика та стандарти невідкладного лікування гострої серцевої недостатності на догоспітальному та госпітальному етапах. Тактика лікування в залежності від причини і клінічного варіанту. Первинна та вторинна профілактика.

Тема 20. Кардіогенний шок Критерії діагностики, диференційна діагностика та невідкладне лікування на догоспітальному та госпітальному етапах залежно від причини. Подальше ведення хворих.

Тема 21. Непритомність Критерії діагностики, диференційна діагностика та невідкладне лікування на догоспітальному та госпітальному етапах залежно від причини (кардіогенні: зокрема, при структурній патології – клапанні вади серця, в т.ч. стеноз гирла аорти, гіпертрофічна кардіоміопатія, перикардит/тампонада серця, дисфункція протезу клапана, розшарування аорти, висока легенева артеріальна гіпертензія, тромбоемболії малого кола кровообігу; аритмогенні: пароксизмальні порушення серцевого ритму, дисфункція синусового вузла, атріовентрикулярна блокада високих градацій, дисфункція штучного водія ритму; рефлекторні, в тому числі вазавагальні, ситуативні, при подразненні каротидного синусу та внаслідок ортостатичної гіпотензії). Синдром Морган'ї-Едемса-Стокса: класифікація, надання невідкладної допомоги. Первинна та вторинна профілактика.

Тема 22. Пароксизмальні порушення серцевого ритму Шлуночкова екстрасистолія високих градацій, суправентрикулярна (в тому числі при синдромі WPW) та шлуночкова пароксизмальна тахікардія, персистуюча форма фібриляції та тріпотіння передсердь. Стандарти діагностики, диференційна діагностика та невідкладне лікування на догоспітальному та госпітальному етапах. Тактика лікування в залежності від виду порушення серцевого ритму і стану гемодинаміки. Електроімпульсна терапія та електрокардіостимуляція. Рекомендації щодо профілактики.

Тема 23. Патологічні порушення діяльності серцево-судинної системи при фізіологічних змінах організму Зміни серцево-судинної системи в перименопаузальному періоді, під час вагітності. Тактика лікаря. Методи профілактики. Особливості перебігу серцево-судинних захворювань у хворих похилого та старечого віку. Тактика лікаря. Методи лікування. Прогноз.

ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування / Всеукр. асоц. кардіологів ; За ред. В. М. Коваленка [та ін.]. - 3-тє вид., переробл. і допов. - Київ : Моріон, 2018. - 223 с.

2. Кардиология : нац. рук. / Асоц. мед. о-в по качеству, Рос. кардиол.о-во ; под ред. Е. В. Шляхто. – 2-е изд., перераб. и доп. – Москва : Гэотар-медиа, 2019. – 796 с. – (Национальные руководства).

3. Денесюк В.І., Денесюк О.В. Внутрішня медицина. Підручник для студентів закладів вищої освіти III-IV рівня акредитації та лікарів післядипломної освіти на основі рекомендацій доказової медицини / За ред. В.М. Коваленка. – К.: МОРІОН, 2019. – 960 с.

4. Денесюк В.І., Мороз В.М., Денесюк О.В. Аритмії та блокади серця: 30-річний науково-практичний досвід вивчення порушень ритму серця з урахуванням рекомендацій доказової медицини; Практичне керівництво / Київ: Центр ДЗК, 2017 – 560 с.

5. 30 невідкладних станів у терапії: Навчальний посібник / За ред. проф. Ю.М. Мостового. – Київ: Центр ДЗК, 2017 – 128 с.

6. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії / За редакцією проф. Ю.М. Мостового. – 23-тє вид., доп. і перероб. – Київ: Центр ДЗК, 2018. - 791 с.

7. Клінічні протоколи надання медичної допомоги. Медицина невідкладних станів : [зб. док.] / Департамент охорони здоров'я викон. органу Київ. міськради (Київ. міськдержадмін.), Київ. міськ. наук. інформ.-аналіт. центр мед. статистики ; [відп. ред. Т. В. Марухно]. - Київ : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2015. - 273 с. : рис., табл. - (Нормативні директивні правові документи)

8. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги при ТЕЛА. Наказ Міністерства охорони здоров'я 15 січня 2014 року № 34.

9. Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації при гострому коронарному синдромі без елевачії сегмента ST. Наказ Міністерства охорони здоров'я 3.03.2016 №164.

10. Клінічні рекомендації з діагностики та лікування гострої серцевої недостатності: оновлення 2014 року. Спільні рекомендації Асоціації кардіологів, Асоціації з невідкладної кардіології та Асоціації анестезіологів-реаніматологів України.

11. Уніфікований клінічний протокол первинної і вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги при артеріальній гіпертензії. Наказ Міністерства охорони здоров'я 24.05.2012 № 384.

12. Уніфікований клінічний протокол первинної і вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги: профілактика серцево-судинних захворювань. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 13.06.2016 №564

13. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 15.06.2016 №597 Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги при фібриляції передсердь.

14. Діагностика та лікування фібриляції передсердь. Рекомендації Робочої групи з порушень ритму серця Асоціації кардіологів України. -Київ, 2014. - 167с.

15. Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації при гострому коронарному синдромі з елевачією сегмента ST. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 02.07.2014 за № 455.

Допоміжна:

1. Иоселиани Д. Г. Коронарное стентирование и стенты / Д. Г. Иоселиани, Д. А. Асадов, А. М. Бабунашвили. – Москва : Гэотар-Медиа, 2019. – 247 с.

2. Фармакотерапія: У 2 кн. – Кн. 1: Підручник // За ред. Б.А.Самури, А.С.Свінціцького. - К.: ВСВ «Медицина», 2012. – 952 с.

3. Жебель В.Н., Старжинская О.Л. , Гуменюк А.Ф. , Шевчук А.К. - Руководство по клинической лабораторная и функциональной диагностики заболеваний внутренних органов: Учебное пособие (под общей редакцией профессора Жебель В.М.) – Винница.- 2013

4. Діагностичні, лікувальні та профілактичні алгоритми з внутрішньої медицини: навчально-методичний посібник. // За редакцією проф. В.І. Денесюка. - Київ:Центр ДЗК, 2015 – 152 с.

5. Впровадження діагностичних, прогностичних та лікувальних шкал з внутрішньої медицини у навчальний процес підготовки студентів та лікарів післядипломної освіти. Навчальний посібник // За редакцією проф. В.І. Денесюка, проф. Р.Г. Процюка. - Київ:Центр ДЗК, 2017 – 168 с.

6. Вороненко Ю.В. Еталони практичних навиків для лікарів загальної практики – сімейної медицини. – 2013. – 624 с

7. Инзель Т.Н. Дифференциальный диагноз. Трудности в клинической практике и алгоритмы их решения. – 2012. – 616 с

8. Ключко Л. В. Атлас ЕКГ. Электрокардиографічні зміни при гострому коронарному синдромі (ГКС) : навч. посіб. : рек. для лікарів-інтернів, лікарів заг. практики, курсантів, практ. лікарів і студентів мед. ун-тів / Л. В. Ключко ; Вінниц. НМУ ім. М.І. Пирогова, Хмельниц. фак. післядипломної освіти, каф. внутрішніх хвороб. - Хмельницький, 2014. - 102 с.

9. Рой С. Гарднер. Сердечная недостаточность. – 2014. - 360с.

1. Сайт університету ВНМУ ім. М.І. Пирогова: <http://www.vnmu.edu.ua>

2. Сайт кафедри внутрішньої медицини №3 ВНМУ ім. М.І. Пирогова: медицини №3 [http://www.vnmu.edu.ua/кафедри/внутрішньої медицины №3](http://www.vnmu.edu.ua/кафедри/внутрішньої_медицины_№3) 3. Сайт бібліотеки <http://library.vsmu.edu.ua>

«КЛІНІЧНА АЛЕРГОЛОГІЯ»

1. Предмет і завдання клінічної імунології та алергології. Історія розвитку імунології. Основні напрямки розвитку.
2. Сучасне уявлення про структуру, функцію та онтогенез імунної системи. Центральні та периферичні органи імунної системи.
3. Особливості функціонування імунної системи в дітей різного віку та осіб похилого віку.
4. Клітинні природжені фактори захисту, їх взаємодія в реалізації імунної відповіді.
5. Моноцитарно - макрофагальна система: функції, особливості, роль у становленні та реалізації імунної відповіді. Сучасні аспекти фагоцитозу.
6. Гуморальні фактори природженого імунітету.
7. Система комплементу. Біологічні наслідки активації системи комплементу.
8. Антигени: будова, функції. Гаптени.
9. Т-лімфоцити. Структура Т-клітинного рецептору. Субпопуляції Т-лімфоцитів. Основні маркери та кластери диференціювання.
10. В-лімфоцити. Основні маркери та функції. Структура рецептора, що розпізнає антиген. Поняття про Т-залежні та Т-незалежні типи імунної відповіді.
11. Імуноглобуліни: будова, функції, класи. Роль імунних комплексів у розвитку патології.
12. Цитокіни – медіатори імунної системи. Інтерлейкіни, класифікація, функції та участь в імунних процесах.
13. Основні принципи класифікації імунодефіцитів. Природжені комбіновані імунодефіцити та імунодефіцити В-, Т-клітинної ланок: механізми розвитку, особливості клінічного перебігу, імунодіагностики та лікування.
14. Природжені імунодефіцити та набуті імунодефіцити. Причини виникнення, клінічні ознаки, імунодіагностика та імунотерапія.
15. Причини формування алергологічної патології. Стадії формування алергічної реакції.
16. Алергія та атопія. Класифікація алергенів. Причини та механізми формування алергічних станів.
17. Методи діагностики алергій: лабораторні методи, шкірні тести та провокаційні проби.
18. Принципи протиалергічної терапії та імуотропних методів лікування в алергології. Специфічна імунотерапія, механізм дії, показання та протипоказання, прогноз ефективності.
19. Алергічний риніт, алергічний кон'юнктивіт: етіологія, імунопатогенез, клініка, алергодіагностика, основні принципи імунотерапії.
20. Медикаментозна алергія. Імунопатогенез, клініка, алергодіагностика, лікування, алергопрофілактика.
21. Поняття алергія та псевдоалергія, диференційна діагностика. Гістамінліберацийні механізми розвитку псевдоалергічних реакцій. Принципи лікування.
22. Розвиток псевдоалергічних реакцій при порушеннях активації системи комплементу та метаболізму арахідонової кислоти. Принципи лікування.
23. Основні види імунореабілітація, її стратегія, тактика та основні принципи.
24. Кількісні та функціональні імунологічні тести. Імунограма, основні показники.
25. Методи визначення концентрації сироваткових імуноглобулінів основних класів.
26. Атопічна бронхіальна астма. Класифікація, діагностика, лікування.
27. Інсектна алергія. Класифікація, діагностика, лікування.
28. Кропив'янки – гостра та хронічна. Класифікація, діагностика, лікування.
29. Атопічний дерматит. Класифікація, діагностика, лікування.
30. Анафілаксія. Класифікація, діагностика, лікування.
31. Принципи лікування алергічних захворювань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Чоп'як В.В., Потьомкіна Г.О., Гаврилюк А.М.: Лекції з клінічної імунології для практичних лікарів. – Львів.- 2014

2. Кузнецова Л.В. та співав. Імунологія: національний підручник, Київ, 2013. С 563.
3. Чоп'як В.В., Потьомкіна Г.О., Гаврилюк А.М.: Лекції з клінічної імунології для практичних лікарів. – Львів.-2010.
4. Дранник Г.Н/ Клиническая иммунология и аллергология.– К. – 2009.
5. Пухлик Б.М.: Аллергология для семейного врача.-Винница.- 2012.
6. Казмірчук В.Е. та співавт./ Клінічна імунологія, алергологія, Київ, Фенікс С 524
7. Казмірчук В.Є., Ковальчук Л.В. Клінічна імунологія та алергологія.- Вінниця: НОВА КНИГА - 2006.
8. Пухлик Б.М.: Алергологія. – Вінниця.- 2004.
9. Пухлик Б.М.: Элементарная аллергология.- Винница - 2002.
10. Пухлик Б.М.: Алергологія. – Вінниця - 2004.
12. Якобисяк М./Иммунология. – Переклад з польської під редакцією проф. В.В. Чоп'як. – 2009.

Допоміжна

1. К.А. Лебедев, И.Д. Понякина:Иммунограмма в клинической практике. – М. – 2003.
2. Новиков Д.К., Новиков П.Д / Клиническая иммунология. – Витебск. – ВГМУ, 2006.
3. Никулин Б.А. /Оценка и коррекция иммунного статуса. – Москва. -2007
4. Пухлик Б.М: Руководство по практической иммунодиагностике и иммунотерапии. – Винница. – 1992.
5. Пыцкий В.И., Адрианова Н.В.. /Аллергические заболевания. – М., 2001.
6. Чернишова Л.І., Самарин Д.В. – Первинні комбіновані імунодефіцити у дітей К.- 2004.
7. Сидоренко Е.Н. Клінічна алергологія. – Москва - 2005.
8. Рой Паттерсон, Лесли К.Грезмер Пол./ Аллергические болезни (диагностика и лечение). – М.- 2000 г
9. Бажора Ю.І. /«Клінічна імунологія»- Одеса, Одеський державний медичний університет.-2000.
10. Белозеров Е.С. /Болезни иммунной системы Элиста: АПП «Джангар», 2005.
11. Основы клинической иммунологии (учебное пособие для медицинских вузов) пер. с англ. Э. Чепель, М. Хайни, С. Мисбах, Н. Сновден, М: ГЭОТАР- Медиа, 2008.
12. Рабсон А./ Основы медицинской иммунологии: пер. а англ. М: Мир,- 2006.
13. Хаитов Р.М. «Иммунология» учебник для медицинских вузов - М., Изд. ГЭОТАР Медиа.- 2009.- +CD ROM
14. Имунодефицитные состояния / ред.- В.С.Смирнов и И.С. Фрейдлин- СП б «Фолиант», 2000.
15. Ройт А., Бростроф Дж., Мейл, Д. Иммунология. Пер. с англ.- М. Мир, 2002.
16. Періодичні журнали /“ Імунологія та алергологія”, «Иммунология», «Клиническая иммунология», „Ревматологія”, „Неврологія” „Гастроентерологія”, „Пульмонологія”, „Ліки України”, „Доктор”, „Мистецтво лікування”. 2010-2015pp.

Методична:

Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять у медичних вузах (методичний посібник).-К.: “Хрещатик”, 2004.-80 с.

Інформаційні ресурси:

Адреса сайту: www.phthisiatry.at.ua/кафедри/ кафедри фтизіатрії з курсом клінічної імунології.
Бібліотеки: library.vsmu.edu.ua

«КЛІНІЧНА ФАРМАКОЛОГІЯ»

1. Термінологія фармакокінетичних процесів: константи абсорбції, елімінації та екскреції лікарських засобів, фармакокінетична крива, площа під фармакокінетичною кривою (AUC), максимальна концентрація, терапевтична концентрація, стаціонарна концентрація, період напіввиведення лікарського засобу, об'єм розподілу лікарських засобів. Способи їх визначення, клінічне значення.
2. Абсорбція лікарських засобів в організмі людини.
3. Транспорт лікарських засобів в організмі людини.
4. Розподіл лікарських речовин в організмі людини. Зв'язок ліків з білками крові. Тканеві бар'єри.
5. Біотрансформація лікарських речовин в різних органах та тканинах.
6. Фактори, що впливають на зв'язок ліків з транспортними білками крові.
7. Елімінація лікарських засобів з організму людини.
8. Фармакокінетика ліків при патологічних станах в організмі людини та індивідуальних особливостях
9. Вплив індивідуальних факторів (вік, стать, конституція, етнічна приналежність) на параметри фармакокінетики.
10. Основи фармакодинаміки. Роль рецепторів ліків в фармакотерапевтичних ефектах
11. Система фармнагляду України, класифікація небажаних реакцій ліків, категорії безпечності лікарських засобів за FDA.
12. Органотропна токсична дія лікарських засобів – нефротоксичність (предиктори, механізми токсичності, групи ліків).
13. Органотропна токсична дія лікарських засобів – легенева токсичність (предиктори, механізми токсичності, групи ліків).
14. Органотропна токсична дія лікарських засобів – кардіотоксичність (предиктори, механізми токсичності, групи ліків).
15. Органотропна токсична дія лікарських засобів – гепатотоксичність (предиктори, механізми токсичності, групи ліків).
16. Органотропна токсична дія лікарських засобів – гематотоксичність (предиктори, механізми токсичності, групи ліків).
17. Органотропна токсична дія лікарських засобів – нейрототоксичність (предиктори, механізми токсичності, групи ліків).
18. Механізми тератогенної дії лікарських засобів, групи препаратів, що мають тератогенну дію.
19. Ембріотоксична, тератогенна та фетотоксична дія лікарських засобів, механізми.
20. Генетичний поліморфізм ферментів детоксикації ліків, в 1-й, 2-й фазах біотрансформації.
21. Фармакогенетика ацетилтрансферази: поліморфізм гено- та фенотипів; популяційні відмінності; роль фенотипу повільних ацетиляторів в побічних реакціях на ліки, канцерогенезі, взаємодії ліків.
22. Фармакогенетика цитохрома P450: поліморфізм ферменту, популяційні відмінності; роль фенотипу для прогнозування побічних реакцій та взаємодії ліків.
23. Значення цитохрому P450 для біотрансформації ліків, індуктори, інгібітори ферментів детоксикації, клінічне значення при взаємодії.
24. Клінічна фармакологія пеніцилінів: класифікація, механізм дії, спектр дії, показання, протипоказання, особливості фармакокінетики, побічні реакції, взаємодія з препаратами інших груп. Контроль ефективності та безпеки застосування.
25. Клінічна фармакологія цефалоспоринів: класифікація, механізм дії, спектр дії, показання, протипоказання, особливості фармакокінетики, побічні реакції, взаємодія з препаратами інших груп. Контроль ефективності та безпеки застосування.
26. Клінічна фармакологія карбапенемів: класифікація, механізм дії, спектр дії, показання, протипоказання, особливості фармакокінетики, побічні реакції, взаємодія з препаратами інших груп. Контроль ефективності та безпеки застосування.
27. Клінічна фармакологія монобактамів: класифікація, механізм дії, спектр дії, показання,

протипоказання, особливості фармакокінетики, побічні реакції, взаємодія з препаратами інших груп. Контроль ефективності та безпеки застосування.

28. Клінічна фармакологія макролідів: класифікація, спектр дії, механізми дії, показання, особливості фармакокінетики, побічні реакції, протипоказання. Особливості впливу на внутрішньоклітинні збудники. Взаємодія з іншими препаратами.

29. Клінічна фармакологія фторхінолонів: класифікація, спектр дії, механізм дії, показання, протипоказання, особливості фармакокінетики, побічні реакції. Взаємодія з іншими препаратами. Контроль ефективності та безпеки застосування.

30. Клінічна фармакологія тетрациклінів: класифікація, механізм дії, спектр дії, показання, протипоказання, особливості фармакокінетики, побічні реакції, взаємодія з препаратами інших груп. Контроль ефективності та безпеки застосування.

31. Клінічна фармакологія аміноглікозидів: класифікація, спектр дії, механізм дії, показання, протипоказання, особливості фармакокінетики препаратів окремих груп, побічні реакції. Клініко-біофармацевтичні критерії вибору препарату, шляху введення та режиму дозування. Контроль ефективності та безпеки застосування. Взаємодія.

32. Клінічна фармакологія глікопептидів: класифікація, механізм дії, спектр дії, показання, протипоказання, особливості фармакокінетики, побічні реакції, взаємодія з препаратами інших груп. Контроль ефективності та безпеки застосування.

33. Клінічна фармакологія блокаторів кальцієвих каналів. Механізм дії, класифікація, показання, протипоказання, побічні реакції. Взаємодія блокаторів кальцієвих каналів з антиангінальними та гіпотензивними препаратами інших фармакологічних груп.

34. Клінічна фармакологія нітратів: механізм дії, показання, протипоказання, побічні реакції. Критерії вибору препаратів в залежності від перебігу ІХС; взаємодія з антиангінальними засобами. Дозування.

35. Клінічна фармакологія інгібіторів ангіотензинперетворюючого ферменту. Механізми дії, класифікації, показання, протипоказання, побічні реакції; взаємодія; вибір препаратів в залежності від віку, функції печінки та нирок; режими дозування. Особливості протоколів для артеріальної гіпертензії та серцевої недостатності.

36. Клінічна фармакологія блокаторів рецепторів ангіотензину (сартани). Механізм дії, класифікація, показання, протипоказання, побічні реакції; взаємодія; вибір препаратів в залежності від віку, функції печінки та нирок; режими дозування.

37. Клінічна фармакологія бета-адреноблокаторів. Механізм дії, показання, протипоказання, побічні реакції, взаємодія. Особливості клінічного застосування бета-адреноблокаторів при артеріальній гіпертензії та ІХС. Значення селективності та внутрішньої симпатоміметичної активності для вибору препарату. Особливості застосування бета-адреноблокаторів при супутній патології.

38. Клінічна фармакологія гіполіпідемічних лікарських засобів: класифікація, механізм дії, особливості фармакокінетики, показання, протипоказання, побічні реакції. Контроль ефективності та безпеки застосування. Плейотропні ефекти статинів. Взаємодія з лікарськими засобами. Протоколи терапії ІХС.

39. Клінічна фармакологія антиаритмічних засобів: класифікація, механізм дії, показання, протипоказання, особливості фармакокінетики, побічні реакції. Взаємодія. Контроль ефективності і безпеки застосування.

40. Клінічна фармакологія сечогінних засобів: класифікація, механізм дії, показання, протипоказання, особливості фармакокінетики препаратів окремих груп, побічні реакції, контроль ефективності та безпеки застосування. Взаємодія з іншими лікарськими препаратами.

41. Клінічна фармакологія холінолітиків та метилксантинів. Класифікація, механізми дії, показання, протипоказання, особливості інгаляційних холінолітиків в фармакотерапії бронхообструктивного синдрому, побічні реакції, взаємодія з іншими лікарськими засобами. Особливості фармакокінетики метилксантинів.

42. Клінічна фармакологія бета2-агоністів: механізм дії, класифікація, показання, протипоказання. Препарати короткої та пролонгованої дії в фармакотерапії бронхообструктивного синдрому; побічні реакції; режими дозування в залежності від ступеня важкості.

43. Протівірусні лікарські засоби: класифікація, механізми дії, побічні реакції,

протипоказання, взаємодія, дозування, контроль ефективності та безпеки.

44. Клінічна фармакологія протикашлевих лікарських засобів: класифікація, механізми дії, фармакокінетика, показання, протипоказання, побічні реакції, взаємодія, дозування.

45. Клінічна фармакологія експекторантів: класифікація, механізми дії, фармакокінетика, показання, протипоказання, побічні реакції, дозування.

46. Клінічна фармакологія протигрибкових лікарських засобів. Полієнові антибіотики: спектр дії, механізм дії, особливості фармакокінетики, показання та протипоказання, побічні реакції, клінічно значимі варіанти взаємодії, дозування.

47. Клінічна фармакологія деконгестантів: класифікація, механізм дії, особливості фармакокінетики, показання, протипоказання, небажані реакції ліків, взаємодія з іншими лікарськими засобами.

48. Клінічна фармакологія антигістамінних лікарських засобів: класифікація, механізм дії, особливості фармакокінетики за трьома поколіннями, показання за поколіннями, протипоказання, небажані реакції ліків, взаємодія з іншими лікарськими засобами.

49. Клінічна фармакологія інгаляційних глюкокортикоїдів: механізм дії, показання, протипоказання, режими дозування. Побічні реакції, взаємодія з іншими бронходилататорами. Принципи ступеневої терапії бронхіальної астми.

50. Клінічна фармакологія глюкокортикоїдів: механізми дії, показання, протипоказання, побічні реакції; особливості фармакотерапії, режими дозування, взаємодія з іншими препаратами. Принципи пульс-терапії.

51. Клінічна фармакологія НПЗЗ: класифікації, механізм дії, показання, протипоказання, побічні реакції. Взаємодія з іншими лікарськими засобами. Особливості вибору та дозування в залежності від віку, супутньої патології, при вагітності.

52. Клінічна фармакологія парацетамолу: механізм дії, показання, протипоказання, побічні реакції, невідкладна допомога при передозуванні. Взаємодія з іншими лікарськими засобами.

53. Клінічна фармакологія антацидів. Механізми дії, показання, протипоказання, побічні реакції. Схеми ерадикації хелікобактерної інфекції. Контроль ефективності та побічних реакцій.

54. Клінічна фармакологія засобів, що впливають на секреторну функцію шлунка: H₂-гістаміноблокатори. Механізми дії, показання, протипоказання, побічні реакції. Схеми ерадикації хелікобактерної інфекції.

55. Клінічна фармакологія засобів, що впливають на секреторну функцію шлунка: інгібітори протонної помпи. Механізми дії, показання, протипоказання, побічні реакції. Схеми ерадикації хелікобактерної інфекції. Контроль ефективності та безпеки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (Базова)

1. Андрущенко Е.В. Клиническая фармакология в терапевтической практике / Е.В. Андрущенко : уч. пособие. - К.: Вища школа, 1992. - 368 с.

2. Белоусов Ю.Б. Клиническая фармакология и фармакотерапия: руководство для врачей / Ю.Б. Белоусов, В.С.Моисеев, В.К. Лепяхин - М., 1998. - 529 с.

3. Взаимодействие лекарств и эффективность фармакотерапии / Л.В. Деримедведь, И.М. Перцев, Е.В. Шуванова ; под ред. проф. И.М. Перцева. - Х.: Изд-во "Мегаполис", 2001. - 784 с.

4. Взаимодействие лекарств и эффективность фармакотерапии / Л.В. Деримедведь, И.М. Перцев, Е.В. Шуванова, [и др.]; под ред. проф. И.М. Перцева. - Х.: Изд-во "Мегаполис", 2001. - 784 с.

5. Генетична медицина / В.М. Запорожана, В.А. Кордюм, Ю.И. Бажора [та ін.]; за ред. В.М. Запорожана. – О.: Одес. держ. мед. ун-т, 2008. – 432 с.

6. Дроговоз С. М. Побочное действие лекарств: учебник-справочник / С. М. Дроговоз. - Х.: «СИМ», 2010 - 480 с.

7. Катцунг Б.Г. Базисная и клиническая фармакология / Б.Г. Катцунг - М.: СП-Бином-Невский «Диалект», 1998. - 608 с.

8. Клиническая фармакогенетика / Д.А. Сычев, Г.В. Раменская, И.В. Игнатьев; под ред. В.Г. Кукеса, Н.П. Бочкова. - М.: «Гэотар - Медиа», 2007 - 243 с.

9. Клиническая фармакогенетика: учебное пособие / под ред. В.Г. Кукеса, Н.П. Бочкова. – М.:ГЭОТАР-Медиа, 2007.- 248 с.
10. Клиническая фармакология: учеб. / под ред. В.Г. Кукеса. – М.: ГЭОТАР – МЕД, 2009. – 944с.
11. Клиническая фармакология: учеб. / И.Б. Михайлов. – М.: АСТ- СПб.: Сова, 2005. – 518с.
12. Клинические испытания лекарств / В.И. Мальцев, Т.К. Ефимцева, А.П. Викторов [и др.] - К.: Морион, 2002. - 352 с.
13. Клінічна фармакологія в педіатрії / І.С. Чекман, О.П. Вікторов, Н.О. Гончарова [та ін.] - К.: "Вища школа", 2001. - С. 84 - 122.
14. Клінічна фармакологія: підручник для медичних ВНЗ III-IV рівнів акредитації / О.Я. Бабак, О.М. Біловол, О.О. Яковлева [та ін.] – К.: „Медицина”, 2010. – 776 с.
15. Кресюн В.И. Фармакогенетические основы взаимодействия организма и лекарств / В.И. Кресюн, Ю.И. Бажора - Одес. гос. мед. ун-т, 2007. – 164 с.
16. Латогуз І.К. Клінічна фармакологія / І.К. Латогуз, Л.Т. Мала, А.Я. Циганенко. – Х.: "Основа", 1995. - 500 с.
17. Лікарська взаємодія та безпека ліків: посібник / Л.Л. Давтян, Г.В. Загорій, Ю.В. Вороненко [та ін.] – К.: ЧП «Блудчий М.І.», 2011 – 744 с.
18. Лоуренс Д.Р., Бенитт П.Н. Клиническая фармакология. (в 2-х т., перевод с англ.) - Москва. Медицина. - 1991. - 1242 с.
19. Машковский М. Р. Лекарственные средства / М. Р. Машковский. – Х.: "Тосинг", 1998. - 1152 с.
20. Михайлов И.Б. Основы рациональной фармакотерапии: учебное пособие по клинической фармакологии / И.Б. Михайлов - СПб.: "Фолиант", 1999. - 480 с.
21. Налетов С.В. Клиническая фармакология / С.В. Налетов. – Д.: «Донбасс», 1998. - 490 с.

Допоміжна

1. Тактика вибору антибіотиків / Яковлева О.О., Іванова С.А., Семененко І.Ф., Барало Р. П. та ін. – Вінниця: Нова книга, 2014. – 224с.
2. Клінічна фармакогенетика / Яковлева О.О., Коновалова Н.В., Косован А.І. та ін. – Вінниця: Нова книга, 2014. – 160с.
3. Клиническая биофармация / Яковлева О.А., Семененко И.Ф., Коновалова Н.В., Бугай А.Ф. и др. – Винница: ВНМУ, 2014. – 128 с.
4. Яковлева О.О. Фармакокінетика / Яковлева О.О., Косован А.І., Семененко І.Ф. та ін. – Вінниця: ВНМУ, 2014. – 36 с.

Інформаційні ресурси

6. <http://www.escardio.org/>
7. <http://www.straghesko.kiev.ua/>
8. www.meduniver.com
9. <http://www.innerbody.com/>
10. www.ncbi.nih.gov/pubmed
11. http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2014_826Gepatyty/2014_826_nakaz_Gepatyty.doc
12. http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20100402_297.htm
13. http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20100630_647

«МЕДИЧНА БІОХІМІЯ»

1. Біохімія як наука. Методи та розділи біохімії: медична біохімія, клінічна біохімія. Біохімічна лабораторна діагностика. Внесок українських вчених у розвиток світової біохімії.
2. Ферменти: визначення, номенклатура, класифікація, хімічна природа, властивості. Будова ферментів. Активний та алостеричний центри. Механізм дії ферментів.
3. Мультиферменти та ізоферменти, їх біологічна роль та клінічне значення (на прикладі ЛДГ та КФК). Активатори та інгібітори ферментів, їх застосування в медицині.
4. Способи регуляції ферментативної активності. Приклади ковалентної модифікації ферментів. Конститутивні та адаптивні ферменти. Клітинна організація ферментів.
5. Медична ензимологія (ензимопатологія, ензимодіагностика, ензимотерапія) Принципи та одиниці визначення ферментативної активності. Ферменти як лікарські засоби.
6. Коферменти: визначення, класифікація, біологічне значення. Біологічна та роль та медичне значення НАД (НАДФ), ФАД, ПАЛФ, ТГФК та інших коферментів.
7. Основні етапи обміну речовин. Метаболічні шляхи. Макроергічні сполуки. Структура та біологічне значення АТФ.
8. Загальні шляхи катаболізму та етапи вивільнення енергії з органічних речовин. Центральні метаболіти обміну речовин.
9. Окисне декарбоксилювання пірувату та інших α -кетокислот. Структура та значення мультиферментного комплексу.
10. Цикл трикарбонових кислот Кребса: локалізація в клітині, механізм, регуляція, поповнення метаболітів, енергетичний баланс.
11. Сучасні уявлення про тканинне дихання. Структурна організація дихального ланцюга мітохондрій. Інгібітори тканинного дихання.
12. Окисне фосфорилування: визначення, механізм, значення. Роз'єднувачі тканинного дихання та окисного фосфорилування.
13. Вуглеводи: класифікація, будова, біологічна роль. Представники моно-, ди- та полісахаридів. Біологічне та харчове значення.
14. Анаеробний та аеробний шляхи окиснення вуглеводів: регуляція, значення. Етапи аеробного окиснення глюкози. Енергетичний баланс.
15. Глюконеогенез: субстрати, біологічне значення, регуляція. Пентозофосфатний шлях окиснення глюкози, біологічне значення. Спадкові порушення активності глюкозо-6-фосфатдегідрогенази.
16. Глікоген: будова, біологічне значення, синтез та розпад в печінці, гормональна регуляція метаболізму. Глікогенози та аглікогенози.
17. Нейро-гуморальна регуляція вуглеводного обміну. Біологічні ефекти інсуліну та контрінсулярних гормонів. Біохімічна характеристика цукрового діабету.
18. Ліпіди: визначення, класифікація, біологічне значення. Травлення харчових ліпідів в ШКТ та всмоктування продуктів гідролізу. Роль жовчних кислот.
19. Біологічні мембрани: будова, склад, властивості, загальні та спеціалізовані функції. Ліпіди мембран. Види транспорту речовин через мембрани.
20. Поняття про пероксидне окиснення ліпідів (ПОЛ). Ферментативне та неферментативне ПОЛ. Каскад арахідонової кислоти та біологічне значення ейкозаноїдів. Активні форми кисню: утворення та знешкодження. Антиоксиданти.
21. Транспортні форми ліпідів: будова, склад, клініко-діагностичне значення.
22. Проміжний обмін ліпідів. Внутрішньоклітинний ліполіз та його гормональна регуляція. Окиснення жирних кислот та гліцерину в тканинах: ферменти, коферменти, значення, енергетичний баланс.
23. Ліпогенез: біосинтез жирних кислот, роль біотину (вітаміну Н). Синтаза жирних кислот (особливості будови). Есенціальні жирні кислоти.
24. Нейтральні жири (триацилгліцероли) та фосфогліцериди: будова, біосинтез (роль фосфатидної кислоти), біологічне значення. Ліпотропні та ліпогенні фактори.
25. Сфінголіпіди (сфінгомієліни, глікосфінголіпіди): будова, біологічне значення, особливості метаболізму. Сфінголіпідози (хвороба Гоше, Німана-Піка, Тея-Сакса та ін.).

26.Кетоніві тіла: будова, вміст в крові та сечі в нормі і патології, біологічне значення. Метаболізм: кетогенез та кетоліз. Кетогенні та антикетогенні фактори.

27.Стероїди. Холестерол: будова, метаболізм, біосинтез, біологічне значення. Транспортні форми холестеролу. Норма вмісту в крові.

28.Нейро-гуморальна регуляція ліпідного обміну. Патологія ліпідного обміну: атеросклероз, стеаторея, жовчно-кам'яна хвороба, ожиріння. Біохімічна діагностика атеросклерозу

29.Білки: визначення, склад, властивості, рівні структурної організації, функції. Прості та складні білки, характеристика окремих груп.

30.Харчове значення білків: добова потреба, азотистий баланс, білковий мінімум та оптимум. Повноцінні та неповноцінні білки. Характеристика протеолітичних ферментів та їх активація. Роль НСІ в травленні білків.

ОСНОВНА

- Біологічна і біоорганічна хімія: у 2 книгах. — Книга 2. Біологічна хімія: підручник (ВНЗ IV р. а.) / за ред. Ю.І.Губського, І.В. Ніженковської. - ВСВ «Медицина». - 2016.- 544 с.
- Губський Ю.І. Біологічна хімія. / Губський Ю.І. – Київ-Вінниця: Нова Книга, 2009. – 664 с.
- Березов Т.Т., Коровкин Б.Ф. Биологическая химия: Учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Медицина, 2007. – 704 с.
- Гонський Я.І., Максимчук Т.П., Калинський М.І. Біохімія людини. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. - 774 с.
- Mardashko O.O., Yasinenko N.Ye. Biochemistry. Text of lectures.- Odessa.The Odessa - 2003.- 416 p.
- Chatterjea M.N., Shinde Rana. Textbook of Medical Biochemistry. – New Delphi: Taypee, 2007.

ДОПОМІЖНА:

- Клінічна біохімія (Підручник) /За ред. проф. Складарова О.Я. – К.: Медицина, 2006. – 432 с.
- Біохімічні показники в нормі і при патології (Довідник) / За ред. проф. Складарова О.Я. – К.: Медицина, 2007. – 320 с.
- Клінічна біохімія: навч. посібник / За ред. О.П.Тимошенко. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 288 с.
- Клінічна лабораторна діагностика в 2-х частинах: Нормативне виробничо-практичне видання. – К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ “Медінформ”, 2007.-332с., 336с
- Биохимия / под ред. Северина Е.С.: – 4-е изд., испр. – М.: ГЭОТАР-Мед., 2006. – 784 с.
- Биохимия с упражнениями и задачами / Под ред. Е.С. Северина, А.Я. Николаева. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2008. – 386 с.
- Марри Р., Греннер Д., Мейес П., Родуедлл В. Биохимия человека: В 2-х т.- М: Мир, 1993.- т.1. – 381с., т.2. – 414 с.
- Мецлер Д. Биохимия: в 3-х т. / пер с англ. – М.: Мир, 1980. – 408 с.
- Atef Tadros Fahim, Hanan Abd El-Gawad. Biochemistry. Parts 1 and 2. – Cairo and October 6th University – 2004/2005 – 334 p.
- Lieberman M., Marks A.D., Smith C. Marks' Essential Medical Biochemistry. Lippincott Williams and Wilkins – 2007. -565 p.
- Lippincott's illustrated reviews: biochemistry / P. Champe, R. Harvey, D. Ferrier. — Philadelphia : Lippincott Williams & Wilkins, 2005. — 534 p.
- Nelson D.L., Cox M.M. Lehninger Principles of Biochemistry.- 4-th ed. - New York. W.H. Freeman and Company, 2005. -1010 p.
- Wilson G.N. Biochemistry and Genetic. Pre-Test. – Dallas, Texas, 2002.- 297 p.

«МІКРОБІОЛОГІЯ»

1. Історія розвитку мікробіології як науки
2. Характеристика факторів неспецифічної резистентності організму людини
3. Біологічні властивості збудників ерсиніозів, лабораторна діагностика
4. Особливості ультраструктури бактеріальної клітини
5. Антигени, загальна характеристика, властивості
6. Збудник дифтерії, біологічні властивості, профілактика дифтерії
7. Метаболізм бактеріальної клітини. Класифікація бактерій за видами обміну
8. Імунна система організму людини. Функції Т- і В-лімфоцитів
9. Характеристика збудників інфекцій з аерогенним шляхом передачі
10. Генетика бактерій (генотип, фенотип, модифікації, шляхи передачі генетичного матеріалу)
11. Антитіла, загальна характеристика. Класи імуноглобулінів, функції
12. Епідеміологія, лабораторна діагностика інфекцій, викликаних ентеробактеріями
13. Генетика бактерій (генотип, фенотип, модифікації, шляхи передачі генетичного матеріалу)
14. Антитіла, загальна характеристика. Класи імуноглобулінів, функції
15. Епідеміологія, лабораторна діагностика інфекцій, викликаних ентеробактеріями
16. Мікроскопічні методи досліджень
17. Патогенність та вірулентність мікроорганізмів. Фактори вірулентності
18. Мікробіологічна діагностика шигельозів
19. Характеристика поживних середовищ для культивування бактерій
20. Загальна характеристика вірусів, основні властивості
21. Легіонели, біологічні властивості, роль в патології людини
22. Антагонізм бактерій. Поняття про антибіотики, бактеріоцини
23. Віруси бактерій, загальна характеристика. Застосування в медичній практиці
24. Бактероїди, біологічна характеристика, патогенні властивості
25. Основні групи антибіотиків та їх характеристика
26. Імунодіагностика інфекційних захворювань. Реакція зв'язування комплементу

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Медична мікробіологія, вірусологія та імунологія : підручник для студ. вищ. мед. навч. заклад / За редакцією В.П.Широбокова / Видання 2-е. – Вінниця : Нова Книга, 2011. – 952 с. : іл.
2. Практична мікробіологія : навчальний посібник / С. І. Климнюк, І. О. Ситник, В. П. Широбоков ; за аг. Ред.: В. П. Широбокова, С. І. Климнюка. – Вінниця : Нова книга, 2018. – 576 с.
3. Мікробіологія, вірусологія, імунологія, інфекційні хвороби. Словник/ За ред.. Г.К.Палія, В.Г.Палія.- Київ: Здоров'я, 2004.- 296 с.
4. Балаклієць Н.І.,Циганенко А.Я., Мінухін В.В. Загальна мікробіологія. — Харків, 2002.
5. Борисов Л.Б. (ред.) – Медицинская микробиология, вирусология и иммунология.— М., МИА, 2004.

Допоміжна з клінічної мікробіології:

1. Маянский А.Н. – Микробиология для врачей.—Н.Новгород, 1999.
2. Красильников А.П. Микробиологический словарь-справочник.— Минск, 1986.
3. Кампф Г. Гигиена рук в здравоохранении: [пер. с немецкого] / Гюнтер Кампф. – Київ : «Здоров'я», 2005. – 304 с.

Інформаційні ресурси з клінічної мікробіології

бібліотека: [http:// library.vsmu.edu.ua](http://library.vsmu.edu.ua)

<http://www.microbiology.science>

<http://www.imiamn.org.ua/journal.htm>

<http://journals.asm.org>

<http://www.escmid.org>

«НЕРВОВІ ХВОРОБИ»

1. Оболонки головного і спинного мозку; простори, які вони утворюють, цистерни мозку.
2. Поняття про нейрон: будова клітини та нервового волокна; глія та її функціональна роль; патологія нервової клітини та нервового волокна.
3. Чутливість: клінічна класифікація видів чутливості, анатомічні дані про будову чутливого аналізатора, методика дослідження чутливості.
4. Основні типи порушень чутливості та топічна діагностика цих порушень в залежності від ураження аналізатора на різних рівнях нервової системи.
5. Організація довільних рухів. Кортико-нуклеарний і кортико-спинальний шляхи. Методика дослідження рухової системи.
6. Центральний (спастичний) і периферичний (в'ялий) паралічі: патогенез складових симптомів, топічна діагностика порушень в залежності від рівня враження нервової системи.
7. Екстрапірамідна система. Анатомія, нейронні зв'язки з іншими відділами нервової системи. Палідарний синдром: основні складові, біохімічні механізми патогенезу.
8. Екстрапірамідна система. Стріарний синдром: основні види гіперкінезів.
9. Мозочок: анатомо-фізіологічні відомості, клініка ураження півкуль та хробака мозочка, методика дослідження координації рухів.
10. Атаксії: класифікація та диференціально-діагностичні відмінності.
11. Кора головного мозку: основні анатомічні дані, вчення про цито- та мієлоархітекtonіку, локалізація функцій в корі головного мозку, функціональна асиметрія півкуль, синдроми ураження і подразнення окремих часток.
12. Розлади функції мови: поняття про афазії, їх клінічна картина і топічна діагностика; диференціальний діагноз афазій і дизартрій.
13. Порушення праксису і гнозису: їх основні види, клінічні прояви, топічна діагностика та методика дослідження.
14. Зоровий горб, внутрішня капсула та променевий вінець: анатомічна будова та функціональне значення, етіологія та клінічна картина ураження.
15. Стовбур головного мозку: анатомічні дані, фізіологічне значення, синдроми ураження, альтернуючі синдроми.
16. Нюховий аналізатор: анатомічна будова, клінічна картина ураження на різних рівнях, методика дослідження нюху.
17. Зоровий аналізатор: анатомічні дані, клініка ураження на різних рівнях, методика дослідження функцій зорового аналізатора.
18. Група окорухових нервів (III, IV, VI пари): основні анатомічні дані, методика дослідження, симптоми ураження окремих нервів.
19. Трійчастий нерв: основні анатомічні дані; етіологія і клініка неврита і невралгії трійчастого нерва; принципи медикаментозного та хірургічного лікування.
20. Лицевий нерв: анатомічні дані, методика дослідження; синдроми периферичного і центрального параліча. Етіологія, клініка та лікування невропатії лицевого нерва.
21. Слуховий та вестибулярний аналізатори: основні анатомо-фізіологічні відомості, методика дослідження; клініка ураження слухової і вестибулярної порції нерва, коркових відділів аналізатора.
22. Черепні нерви каудальної групи (IX, X пари): основні анатомофізіологічні дані, методика дослідження, клініка ураження окремих нервів.
23. Черепні нерви каудальної групи (XI, XII пари): основні анатомофізіологічні дані, методика дослідження, клініка ураження окремих нервів.
24. Спинний мозок: основні дані про будову і функції; провідні шляхи та їх топографія; сегментарна іннервація тіла людини; основні рівні іннервації; типи симптомів ураження спинного мозку (сегментарний та провідниковий).
25. Шийне сплетення: анатомічна будова, етіологія та клініка ураження шийного сплетення та його окремих нервів.
26. Плечове сплетення: анатомічна будова, етіологія та клініка плечового плексита.
27. Анатомічна будова і функція основних нервів плечового сплетення (променевого,

ліктьового, серединного). Клініка їх ураження.

28. Міжреберні нерви: анатомічні дані, етіологія і клініка невралгії межреберних нервів.

29. Поперекове сплетення: анатомічна будова, основні нерви сплетення та їх функція; етіологія та клініка ураження стегнового нерва.

30. Крижове сплетення: анатомічна будова, основні нерви сплетення та їх функція; етіологія і клініка ураження сідничного нерва та його гілок.

1. Патологічні зміни дисків зорових нервів на очному дні, їх діагностичне значення.

2. Менінгеальний синдром: причини виникнення, основні менінгеальні симптоми; захворювання нервової системи, при яких він виникає.

3. Патологічні зміни (синдроми) ліквора при хворобах нервової системи, їх діагностичне значення.

4. Синдром підвищення внутрішньочерепного тиску: етіологія та патогенез, діагностичне значення та лікувальна тактика.

5. Симпатична іннервація ока. Синдром Горнера, патогенез його складових симптомів.

6. Іннервація тазових органів: типи порушень їх функції, діагностичне значення.

7. Послідовність обстеження неврологічного статусу: вказати основні проби і методичні прийоми, що використовуються для дослідження функцій нервової системи.

8. Симптоми натягу корінців і нервових стовбурів: методика викликання, діагностичне значення.

9. Спинномозкова рідина: утворення і циркуляція, її склад у нормі і патології, методи дослідження.

10. Люмбальна і субокципітальна пункції: показання, протипоказання, методика виконання, ліквородинамічні проби, можливі ускладнення.

11. Параклінічні методики, які застосовуються в діагностиці нервових хвороб: рентгенологічні, електрофізіологічні, ультразвукові, біохімічні, комп'ютерно – томографічні (рентгенологічні та магнітнорезонансні).

12. Гострі порушення свідомості: оглушення, сопор та коми; їх клініка та диференціальна діагностика.

13. Принципи терапії неврологічних хворих. Медикаментозне (етіопатогенетичне, протизапальне, судинне, протинабрякове, замісне, відновлювальне, розсмоктувальне, симптомологічне і ін.), фізіотерапевтичне та курортно-санаторне лікування.

14. Фізіологічні рефлекси: класифікація, методика дослідження і рівні замикання рефлекторних дуг; діагностичне значення їх патологічних змін.

15. Патологічні рефлекси з нижніх кінцівок і рефлекси орального автоматизму; методика викликання, діагностичне значення.

16. Методика визначення параліча у хворих в коматозному стані.

17. Невралгія трійчастого нерву: етіологія, клінічна характеристика нападів лицевого болю, перебіг захворювання, медикаментозне та хірургічне лікування.

18. Невропатія лицевого нерву: етіологія, патогенез, клінічна картина, перебіг, прогноз та лікування.

19. Епілептичний статус: визначення поняття, можливі ускладнення та причини загрози життю, інтенсивна терапія і реанімаційні заходи.

20. Хронічна дисциркуляторна енцефалопатія: гіпертонічна та атеросклеротична - клінічна картина, перебіг, прогноз, лікувальна тактика.

21. Мігрень: сучасні уявлення про патогенез, клінічна картина нападу і характеристика перебігу, лікування приступу і профілактична терапія.

22. Синдром ураження гіпоталамічної ділянки мозку.

23. Синдром вегетативної дистонії, його клінічні прояви.

24. Бульбарний і псевдобульбарний паралічі: локалізація патологічного процесу, клінічна картина, диференційні розбіжності.

25. Вегетативна нервова система: загальні анатомо-фізіологічні відомості, методика дослідження функцій і основні синдроми сегментарного та надсегментарного ураження.

26. Соматоневрологія - визначення поняття. Порушення неврологічних функцій при хворобах внутрішніх органів (серця, легенів, шлунковокишкового шляху, нирок).

27. Ураження нервової системи при ревматизмі. Інфекційна (мала) хорея: етіологія, патогенез, патологічна анатомія, клінічна картина, діагноз, перебіг, лікування, прогноз. Питання профілактики.
28. Ураження нервової системи при туберкульозі: етіологія, патогенез, патологічна анатомія, клінічна картина туберкульозного менінгіту, туберкуломи головного мозку, туберкульозного спондиліту; їх діагностика, перебіг, лікування. Питання профілактики.
29. Сифілітичні ураження нервової системи: етіологія, класифікація. Клінічна картина і діагностика різних форм нейросифіліса.
30. Неврологічні ускладнення СНІД: клінічні прояви демієлінізуючих полінейропатії та мієлопатії, грибкових абсцесів та лімфом головного мозку, деменції.
31. Минучі порушення кровообігу головного мозку: етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностичні критерії та лікувальна тактика.
32. Ішемічний мозковий інсульт: тромбоз судин головного мозку - етіологія, патогенез, клінічна картина, діагноз, перебіг та лікування.
33. Ішемічний мозковий інсульт: кардіогенні та атерогенні емболії мозкових судин - клінічна картина, перебіг та лікування.
34. Крововилив у головний мозок: етіологія, патогенез, клінічна картина, діагноз, перебіг та лікування.
35. Субарахноїдальний крововилив: етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика, лікування.
36. Гнійні менінгіти: первинний менінгококовий та вторинні гнійні - етіологія, клінічна картина, лікворологічна діагностика, тактика лікування.
37. Гострий серозний лімфоцитарний менінгіт: етіологія, клініка, діагностика, лікувальна тактика.
38. Туберкульозний менінгіт: етіологія, патологічна анатомія, клінічна картина, діагностика, лікувальна тактика.
39. Енцефаліти: визначення поняття, класифікація - первинні і вторинні, сезонні та полісезонні. Концепція нейротропізму вірусів, шляхи їх проникнення та розповсюдження в організмі. Основні клінічні ознаки енцефаліта, зміни в крові та лікворі, лікування.
40. Епідемічний летаргічний енцефаліт Економо: етіологія, епідеміологія, патогенез, патологічна анатомія, клінічна картина, діагноз, перебіг, лікування в гострому періоді та в періоді залишкових явищ, прогноз.
41. Східний та західний (двохвильовий) кліщові енцефаліти: етіологія, епідеміологія, патогенез, патологічна анатомія, клінічна картина, діагноз, перебіг, лікування в гострому періоді та в періоді залишкових явищ, прогноз. Питання профілактики.
42. Вторинні енцефаліти у дітей: етіологія, патогенез, патологічна анатомія, клінічна картина, діагноз, перебіг, лікування, прогноз.
43. Гострий інфекційний мієліт: етіологія, клініка рухових, чутливих, тазових, вегетативно-трофічних порушень при поперечному враженні спинного мозку, лікування, прогноз.
44. Гострий поліомієліт: етіологія, епідеміологія, патогенез, патологічна анатомія, клінічна картина, діагноз, перебіг, лікування в гострому періоді та в періоді залишкових явищ, прогноз. Питання профілактики.
45. Повільні нейроінфекції: визначення поняття, етіологія, клінічні форми, перебіг, прогноз. Підгострий склерозуючий паненцефаліт, спонгіозна енцефалопатія Крейтцфельда-Якоба.
46. Боковий аміотрофічний склероз: етіологія, патогенез, патологічна анатомія, клінічна картина, діагноз, перебіг, лікування, прогноз.
47. Розсіяний склероз: етіологія, патогенез, патологічна анатомія, клінічна картина, діагноз, перебіг, лікування під час загострення і ремісії, прогноз.
48. Ураження нервової системи при остеохондрозі хребта: етіологія, патогенез, патологічна анатомія, клінічна картина защемлення корінців та стиснення спинного мозку, лікування (консервативне і хірургічне), прогноз, профілактика.
49. Попереково-крижовий радикуліт: етіологія і патогенез, клінічна картина і діагностика, лікування в період загострення і профілактика.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Нервові хвороби, за ред. С.М.Віничука, Є.Г.Дубенка. – К.:Здоров'я, 2001. – 696 с.
2. Неврологія, за ред. С.М.Віничука. – К.:Здоров'я, 2008. – 664 с.
3. Медична психологія, за ред. С.Д.Максименко. . – К.:Здоров'я, 2008. – 520 с.
4. Поляченко Ю.В., Передерій В.Г., Волосовець О.П., Москаленко В.Ф., Булах І.Є. та ін. Медична освіта у світі та в Україні. – Київ: Книга плюс, 2005. – 384с. Допоміжна
5. Бабак О.Я. Клінічна фармакологія: підручник /Кол. авторів. за ред.. О.Я.Бабака, О.М.Біловола, І.С.Чекмана. – К.: Медицина, 2008. – 768с.
6. Бадалян Л.О. Детская неврология – М.: Медпресс.-1998. – 605с.
7. Белова А.Н., Григорьева В.Н., Жулина Н.И. Клиническое исследование нервной системы. Москва, 2009. – 384с.
8. Биллер Х. Практическая неврология, пер. с англ., т.2: Лечение. – М.: Медицинская литература. – 2005. – 416с.
9. Болезни нервной системы, под ред. Н.Н. Яхно, Д.Р. Штульмана, изд. второе, М.:Медицина. - 2001. – т.1 -744с., т.2 - 480с.
10. Виберс Д., Фейгин В., Браун Р. Инсульт (Клиническое руководство), пер. с англ., 2-е изд., Бином, 2005. – 607с.
11. Віничук С.М. Судинні захворювання нервової системи – К.: Наукова думка. – 1999. – 250с.
12. Віничук С.М., Прокопів М.М. Гострий ішемічний інсульт. – Київ: Наукова думка. – 2006. – 286с.
13. Карлов В.А. Терапия нервных болезней – М.: Медицина. – 1996. – 653с.
14. Карлов В.А. Эпилепсия – М.: Медицина. – 1990. - 335 с.
15. Міщенко Т.С. Сучасна діагностика і лікування в неврології та психіатрії //За ред.. д.мед.н., професора Т.С.Міщенко та д.мед.н., проф.. В.С.Підкоритова //Довідник лікаря «Невролог.психіатр». -К.: Тов. «ДокторМедіа», 2008. – 624с. – (Серія «Бібліотека Здоров'я України»).
16. Мументалер Марко. Дифференциальный диагноз в неврологии. Москва. «Мед-пресс-информ», 2009. – 359с.
17. Никифоров А.С., Коновалов А.Н., Гусев Е.И. Клиническая неврология – М.:Медицина. – 2002. – т.1-690 с., т.2 -777 с.
18. Неврология , под ред. Д.Р.Штульмана, О.С. Левина, 4-е изд. –М.:Медпрессинформ. – 2005. – 944 с.
19. Рентгендіагностика, під ред. В.І.Мілька. – Вінниця:Нова книга. – 2005. – 345с.
20. Ромоданов А.П., Мосийчук Н.М., Холопченко Э.И. Атлас топической диагностики заболеваний нервной системы. Киев: Вища школа. – 1979. – 216с.

Інформаційні ресурси

1. Нормативні документи:

Наказ МОЗ України від 06.02.2008 № 56. Клінічний протокол санаторно курортного лікування наслідків цереброваскулярних хвороб. Шифр по МКХ-10: I 69. Протоколи надання медичної допомоги дітям за спеціальністю "Дитяча неврологія" (№ 350 від 13.07.2005) Про удосконалення лікування хворих на ВІЛ-інфекцію та СНІД (наказ №173 від 15.04.2003) із внесеними змінами (наказ №265 від 12.06.2003)

2. Інтернет: Сайт кафедри нервових хвороб ВНМУ (<http://www.vnmu.edu.ua/кафедра-нервовиххвороб-з-курсом-нейрохірургії>) Сайт бібліотеки ВНМУ (library.vsmu.edu.ua) <http://mozdocs.kiev.ua/> <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> <http://medstandart.net/browse/2707> <http://www.uazakon.com/big/text1316/pg3.htm> <http://neurology.com.ua/standarty-okazaniya-medicinskoj-pomoshhi-po-specia/>

«НОРМАЛЬНА АНАТОМІЯ»

1. Ембріогенез та структура та функції скелету людини. Скелет. Хребтовий стовп в цілому.
2. Вікові та статеві особливості скелету голови. Лицевий та мозковий череп. Загальна будова кісток черепа.
3. Особливості будови скелету верхньої кінцівки, його структура. Скелет нижньої кінцівки, його структура. Клінічні особливості суглобів кінцівок.
4. Загальна характеристика видів з'єднання кісток.
5. Клініко- морфологічні особливості м'язів голови та шиї.
6. Клініко- морфологічні особливості, м'язів спини, грудей, живота.
7. Клініко- морфологічні особливості м'язів плечового поясу та вільної верхньої кінцівки.
8. Клініко- морфологічні особливості м'язів тазового поясу та вільної нижньої кінцівки.
9. Ембріогенез внутрішніх органів. Їх загальна характеристика, системи та їх функціональне значення.
10. Особливості розвитку травної системи, її функціональне значення, загальна характеристика травної трубки, травних залоз.
11. Особливості розвитку ротової порожнини. Будова зубів, язика, великих слинних залоз.
12. Особливості розвитку та ембріогенез шлунку, та його будова.
13. Особливості розвитку та ембріогенез тонкої та товстої кишки, їх частини, будова, відмінності.
14. Особливості розвитку та ембріогенез печінки, підшлункової залози, їх функції, будова, топографія.
15. Черевна порожнина. Очеревина, функції, частини, похідні. Очеревинна порожнина.
16. Особливості розвитку органів дихальної системи, їх загальна будова.
17. Клінічні особливості будови легень, зовнішня та внутрішня будова, ворота легень. Поняття про бронхіальне та альвеолярне дерево. Сегменти легень.
18. Особливості розвитку та ембріогенез сечових органів, їх функціональне значення, будова, сечових органів. Нирки, їх функції, зовнішня та внутрішня будова. Поняття про нефрон.
19. Анатомія та розвиток жіночої статеві системи, класифікація органів, функції, будова.
20. Анатомія та розвиток чоловічих статевих органів. Класифікація, функція, будова.
21. Нервова система, її функції, структура. Загальна характеристика будови головного та спинного мозку.
22. Спинний мозок, його зовнішня та внутрішня будова, топографія. Сіра та біла речовина. Спинний мозок, поняття про сегмент. Корінці спинного мозку та утворення спинномозкових нервів.
23. Головний мозок, його загальна будова. Головний мозок, його відділи. Циркуляція спинномозкової рідини. Оболонки головного та спинного мозку.
24. Клінічні особливості будови спинномозкових та черепних нервів, їх загальна будова, ділянки іннервації.
25. Орган зору, його структура. Будова очного яблука.
26. Орган слуху. Будова зовнішнього, середнього та внутрішнього вуха.
27. Клінічні аспекти та особливості будови серця, його зовнішня та внутрішня будова, топографія, камери серця.
28. Варіантна анатомія кровопостачання та іннервації серця.
29. Поняття про мікроциркуляторне русло. Аорта, її значення в системі кроворозподілу, частини, топографія, класифікація гілок.
30. Лімфатична система, її значення для організму, будова. Роль лімфатичних вузлів.
31. Характеристика регіональних лімфатичних вузлів тіла людини.
32. Імунна система, її значення для організму, структура. Органи імунної системи.
33. Центральні та периферійні органи імунної системи. Клінічне значення та вікові особливості.
34. Залози внутрішньої секреції, їх анатомічні та функціональні особливості, класифікація.
35. Поняття про вегетативну нервову систему, її роль та будова. Будова центрального та периферійного відділів симпатичної та парасимпатичної нервової системи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Анатомія людини : у 3-х т. / за ред. В.Г Ковешнікова.- Луганськ : Вид-во «Шико» ТОВ «Віртуальна реальність», 2005.- ISBN 966-8526-26-0.
2. Анатомія людини : у 3-х т. / за ред. А.С. Головацького, В.Г. Черкасова.- Вінниця: Нова книга, 2006.- ISBN 966-382-022-5.
3. Привес М.Г. Анатомия человека : учебник для студентов медицинских вузов / М.Г. Привес, Н.К. Лысенков, В.И. Бушкович.-12-е изд., доп. и перераб. – СПб. : Издательский дом СПбМАПО, 2004. – 720 с. – ISBN 5-98037-028-5.
4. Синельников Р.Д. Атлас анатомии человека: учебн.пособ в 4-х т. / Р.Д. Синельников, Я.Р. Синельников.- М. : Медицина, 2004. – ISBN 5-225-01497-6.
5. Неттер Ф. Атлас анатомії людини /Ф. Неттер ; за ред. Ю.Б. Чайковського ; пер.з англ. А.А. Цегельського. – Львів : Наутілус, 2004. – 592с. - ISBN 966-95745-8-7.
6. Human anatomy: 3 vol./ed. by Koveshnikov V.G.. – Lugansk, 2011. – ISBN 966-8526-54-6.

Допоміжна

7. Анатомия человека : в 2-х т. / под ред. М.Р. Сапина. - 2-е изд., доп. и перераб. – М. : Медицина, 1996. – ISBN 5-225-00878-X.
8. Свиридов О.І. Анатомія людини : підручник / О.І. Свиридов. – К : Вища школа, 2000. – 399с.
9. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І.І Бобрика, В.Г. Ковешнікова.-К.:Здоров'я, 2001.- 328 с.- ISBN 5-311-01216-1.
10. Х.Фениш Карманный атлас анатомии человека/ Х. Фениш (при участии В.Даубера); пер. с английского С.Л.Кабака, В.В.Руденко.- Минск: Вышэйшая школа, 1996.-464с.- ISBN 985-06-0114-0
11. Анатомический атлас человеческого тела: атлас. Т. 1. Костная система. Суставная система. Мышечная система / Ф. Кишш, Я. Сентаготаи. - Будапешт : Медицина, 1973. - 300 с
12. Анатомический атлас человеческого тела: атлас. Т. 2. Внутренние органы. Внутрисекреторные железы. Сердце / Ф. Кишш, Я. Сентаготаи. Будапешт : Медицина, 1962. - 206 с.
13. Анатомический атлас человеческого тела: атлас. Т. 3. Нервная система. Сосудистая система. Органы чувств / Ф. Кишш, Я. Сентаготаи. - Будапешт : Медицина, 1973. - 294 с.
14. Самусев Р.П., Гончаров Н.И. Эпонимы в морфологии- М.: Медицина , 1989. – 352 с. ISBN 5-225-01498-4.
15. Б.Пэттен Эмбриология человека/ М.: Медгиз, - 1958.- 768с.
16. . Анатомия в схемах и рисунках (атлас-пособие)/ Крылова Н.В., Наумец Л.В М.:Изд-во УДН, 1991.-95 с. ISBN 5-209-00267-5
17. Анатомия органов чувств (в схемах и рисунках): атлас-пособие / Н. В. Крылова, Л. В. Наумец. - М. : Изд-во УДН, 1991. - 49 с.
18. Анатомия спинномозговых нервов в схемах и рисунках: атлас-пособие / Н. В. Крылова, П. М. Гирихиди. - М. : Изд-во УДН, 1991. - 39 с.
19. Большой атлас по анатомии: фотографическое описание человеческого тела / Й. В. Роен, Ч. Йокочи, Э. Лютьен-Дреколл. - Москва : Внешсигма, 1998. - 486 с. - ISBN 5-86290-317-2.
20. Анатомический атлас / Т. Уэстон. - Лондон : Изд-во "Маршалл Кэвендиш", 1998. - 156 с. - ISBN 5-7164-0002-7
21. Руководство по препарированию: руководство / Н. И. Гончаров, Л. С. Сперанский. - 2-е изд. - Волгоград : Б. И., 1994. - 217 с.
22. Атлас "Нервная система человека: Строение и нарушения": учеб. пособие для студентов вузов, обуч. по направлению и специальностям психологии / под ред. В. М. Астапова, Ю. В. Микадзе. - 4-е изд., перераб. и доп. - М. : ПЭР СЭ, 2004. - 80 с.
23. Цветной атлас ультразвуковой анатомии: атлас / Б. Блок. - Stuttgart ; N.Y. : Thieme, 2004. - 291 с.
24. Карманный атлас рентгенологической анатомии: научное издание / Т. Б. Мёллер, Э. Райф ;

пер. со 2-го англ. изд. А. А. Митрохина. - 2-е издание. - Электрон. текстовые дан. - Москва : БИНОМ. Лаборатория знаний, 2007. - 193 с.

25. Клиническая анатомия мозгового отдела головы: для студ.-иностран. и врачей-интернов / М. П. Бурых, И. А. Григорова ; МОЗ Украины, Харьк. гос. мед. ун-т. - - Х. : Каравелла, 2002. - 240 с.

26. Анатомия по Пирогову: атлас анатомии человека : в 3 т. / [авт.-сост.: В. В. Шилкин, В. И. Филимонов]. - М. ; СПб. : ГЭОТАР-Медиа, 2011 - Т. 1 : Верхняя конечность. Нижняя конечность. - 2011. - 598 с. - ISBN 978-5-9704-1946-5

27. Словарь терминов и понятий по анатомии человека: справочное издание / А. И. Борисевич, В. Г. Ковешников, О. Ю. Роменский. - М. : Высш. шк., 1990. - 274 с.

28. Тонков, Владимир Николаевич. Учебник нормальной анатомии человека: учебник для студентов мед. ин-тов / под ред. Б. А. Долго-Сабунова. - 6-е изд., перераб. и доп. -- Л. : Медгиз. Ленингр.отд-ние, 1962. - 752 с.

29. Анатомия зубов человека [] : (учеб. пособие по анатомии человека) / И. В. Гайворонский, Т. Б. Петрова. - СПб. : Элби-СПб, 2005. - 55 с.

30. Миология: учеб.-метод. пособие / О. В. Калмин, О. А. Калмина. - Пенза : Изд-во Пенз. гос. ун-та, 2000. - 80 с.

31. Аномалии развития органов и частей тела человека: справ. пособие / О. В. Калмин, О. А. Калмина ; М-во образования и науки Рос. Федерации, Пенз. гос. ун-т. - Пенза : Изд-во Пенз. гос. ун-та, 2004. - 402 с.

32. Анатомический атлас: атлас / Т. Уэстон. - Лондон : Изд-во "Маршалл Кэвендиш", 1998. - 156 с. - (34,3 МБ). - ISBN 5-7164-0002-7

33. Atlas of Regional Anatomy of the Brain Using MRI: With Functional Correlations / J. C. Tamraz, Y. G. Comair. - [S. l.] : Springer, 2000. - 328 p.

34. McCraw and Arnold's Atlas of Muscle and Musculocutaneous Flaps / J. B. McCraw, Ph. G. Arnold. - [S. l.] : Lippincott Williams & Wilkins, 1986. - 735 p.

35. Clinical Anatomy / Ellis Harold. - 11th ed. - [S. l.] : Blackwell Publishing Limited, 2006. - 439 p.

36. The Human Body: An Introduction to Structure and Function / Adolf Faller, Michael Schuenke, Gabriele Schunke. - [S. l.] : Thieme, 2004. - 708 p.

37. Grant's Atlas of Anatomy / ed.: A. M.R. Agur, A. F. Dalley. - 12th ed. - [S. l.] : Lippincott Williams & Wilkins, 2009. - 1627 p.

38. Bones and Muscles: An Illustrated Anatomy / Virginia Cantarella. - [S. l.] : Wolf Fly Press, 1999. - 190 p

39. Neuroanatomy (MRI and CT) / D. E. Haines. - 6 ed. - [S. l.] : Lippincott Williams & Wilkins, 2000. - 300 p.

Інформаційні ресурси

3. www.meduniver.com
4. <http://www.anatomy.tj/>
5. <http://anatomia.at.ua/>
6. <http://www.innerbody.com/>
7. <http://www.anatomyatlases.org/>
8. <https://aclandanatomy.com/>
9. <http://www.anatomatlas.com/>
10. <http://www.healthline.com/human-body-maps/male>
11. www.zygotebody.com

«ОНКОЛОГІЯ»

1. Сучасна організація онкологічної допомоги населенню України.
2. Основні нормативні документи по організації онкологічної допомоги населенню.
3. Статистика, епідеміологія та географія онкологічних захворювань.
4. Захворюваність та смертність від злоякісних новоутворень.
5. Основні форми обліку та звітності онкологічних лікувальних установ, лікарень загального профілю відносно хворих на злоякісні новоутворення.
6. Реабілітація та принципи роботи ЛТЕ з онкологічними хворими.
7. Сучасні уявлення про механізм канцерогенезу.
8. Канцерогени та механізм їх дії у розвитку пухлини.
9. Вплив зовнішнього середовища на виникнення та розвиток злоякісних пухлин.
10. Вплив внутрішнього середовища на виникнення та розвиток злоякісних пухлин.
11. Прогресія та метастазування пухлини.
12. Канцерогенез на рівні клітини, органу, організму.
13. Облігатні та факультативні захворювання, тактика лікаря при їх діагностиці.
14. Імунологія злоякісних пухлин.
15. Морфологія пухлин. Класифікація пухлин. Характеристика окремих груп.
16. Розповсюдження пухлин - проростання та метастазування.
17. Класифікація злоякісних новоутворень та клінічні групи.
18. Особливості та методи рентгенологічної діагностики злоякісних пухлин.
19. Радіонуклідні методи обстеження в онкології.
20. Ультразвукова діагностика пухлин.
21. Лабораторні методи діагностики у онкологічних хворих.
22. Імунодіагностика в онкології.
23. Ендоскопічні обстеження у діагностиці пухлин.
24. Морфологічні методи діагностики злоякісних пухлин.
25. Організація та особливості онкологічної допомоги дітям.
26. Термографія у діагностиці злоякісних новоутворень.
27. Поняття про "ранній рак", його діагностика та лікування.
28. Принципи санітарно-гігієнічної профілактики злоякісних пухлин.
29. Основні принципи лікування онкологічних хворих.
30. Основні принципи онкологічних операцій у хворих.
31. Покази та протипокази до оперативних втручань.
32. Абластика та антибластика. Поняття анатомічності оперативних втручань.
33. Вплив на вибір методу оперативного лікування. Операбельність та резектабельність.
34. Радикальні хірургічні втручання. Розширені та комбіновані операції.
35. Паліативні операції. Симптоматичні та симультативні хірургічні втручання.
36. Спеціальні методи хірургічного лікування.
37. Комбіноване та комплексне лікування онкологічних хворих.
38. Передопераційна підготовка хворих із злоякісними пухлинами.
39. Історія розвитку хіміотерапії. Групи хіміопрепаратів та їх дія на пухлину.
40. Показання та протипоказання до хіміотерапії. Шляхи введення хіміопрепаратів.
41. Ускладнення хіміотерапії, профілактика та лікування.
42. Фізична та патофізіологічна дія променів на пухлину.
43. Показання та протипоказання до променевої терапії.
44. Методи підведення та проведення променевої терапії.
45. Ускладнення променевої терапії, захист хворих, профілактика та лікування ускладнень.
46. Комбіновані та сполучені методи поліхіміотерапії та променевої терапії.
47. Гостра серцева та судинна недостатність. Профілактика. Діагностика та лікування.
48. Інфаркт міокарду. Попередження. Діагностика та лікування у онкологічних хворих.
49. Гостра дихальна та легенево-серцева недостатність. Діагностика та лікування.
50. Гостре порушення мозкового кровообігу. Діагностика та спеціальне лікування.
51. Кровотечі легенів та органів травлення; клініка, методи лікування та спеціальне

лікування.

52.Тромбоемболія легеневих та брижжових судин. Профілактика. Діагностика та методи лікування.

ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Білінський Б.Т., Стернюк Ю.М., Шпарик Я.В. Онкологія. К: Здоров'я - 2004. – 527 с.
2. Болюх Б.А. Петрушенко В.В., Ткач А.А., та співавт. Діагностика та лікування злоякісних новоутворень. Методичні вказівки для організації самостійної роботи студентів. Вінниця: ДП «ДКФ», 2012.-264 с.
3. Болюх Б.А., Петрушенко В.В., Ткач А.А., Какарькін О.Я., Дроненко В.Г. та співавт. Клінічна онкологія: Посібник для студентів вищих медичних закладів ІУ рівня акредитації та лікарів –інтернів. Вінниця: ДП «ДКФ», 2012.- 704 с.
4. Бондарь Г.В., Антіпова С.В. Вибрані лекції з клінічної онкології. – Луганськ, 2009. – 560 с.
5. Бохман Я.В. "Руководство по онкогинекологии" Л., 1989 г.
6. Дурнов Л.А и др. "Детская онкология", М., 1997 г.
7. Шалимов С.А., Гриневич Ю.А., Мясоедов Д.В. Справочник по онкологии. – Київ: Здоров'я , 2000. - 558с.
8. Шевченко А.І., Попович О.Ю., Колесник О.П. Онкологія. (Електронний підручник). – Запоріжжя.: ЗДМУ. – 2009. – 309 с.
9. Щепотін І.Б., Ганул В.Л.,Кліменко І.О. та ін. Онкологія. К.: Книга плюс, 2006. -496 с.
10. Чиссов В.И., Дарьялова С.Л. Клинические рекомендации. Онкология.- Москва, 2006. –700 с.

ДОДАТКОВА:

1. Бондар Г.В., Седаков І.Є., Шлопов В.Г. Первинно-неоперабельний рак молочної залози. – Донецьк: Каштан, 2005. - 347с.
2. Гарин А.М., Хлебнов А.В. Справочник по практической химиотерапии опухолей. М. 1995.
3. Давыдов М.И., Полоцкий Б.Е. Рак лёгкого.Москва, 1994. – 216 с.
4. Довгалюк А.З. Рак молочной железы (этиология, клиника, диагностика, лечение, вопросы медико-социальной экспертизы и реабилитации). - Санкт-Петербург: НТФФ "Полисан", 2001. - 202с.
5. Соколов В.Н., Степула В.В. Первичная и уточняющая лучевая диагностика заболеваний ЖКТ. О. 1998.
6. Федоров В.Д. Клиническая оперативная колопроктология. М. 1994.
7. Харченко В.П., Кузьмин И.В. Рак легкого. М. 1994.
8. Чиссов В.И. Ошибки в клинической онкологии. М. 1993.
9. Чиссов В.И. Комбинированное и комплексное лечение больных со злокачественными опухолями. М. 1989.
- 10.Блохин Н.Н., Петерсон Б.Е. Клиническая онкология. 1-2 т. М. 1991.
- 11.Напалков Н.Н. Общая онкология. Л. 1989.
- 12.Пачес П.И. Опухоли головы и шеи. М. 1983.
- 13.Петерсон Б.Е. Атлас онкологических операций. М. 1987.
- 14.Березов Ю.Е. Хирургия рака желудка. М. 1976.
- 15.Стариков В.И., Трунов Г.В. Рак лёгкого. – Харьков, 2002. – 212 с.
- 16.Гешелин С.А. Неотложная онко-хирургия. К. 1988.

«ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ»

1. Основні етапи розвитку оториноларингології як самостійної медичної дисципліни.
2. Історія розвитку оториноларингології на Україні.
3. Історія кафедри оториноларингології вузу.
4. Основні напрямки розвитку та досягнення сучасної оториноларингології.
5. ЛОР-органи і аналізатори людини, їх функціональне значення.
6. Клінічна анатомія зовнішнього вуха.
7. Клінічна анатомія барабанної перетинки. Особливості розташування і будови барабанної перетинки у дітей раннього віку.
8. Клінічна анатомія барабанної порожнини.
9. Стінки та поверхи барабанної порожнини.
10. Слухові кісточки та м'язи барабанної порожнини.
11. . Клінічна анатомія сосковидного відростка. Типи будови сосковидного відростка. Вікові особливості.
12. Клінічна анатомія, фізіологія слухової труби. Особливості її будови у дитячому віці.
13. Клінічна анатомія завитки внутрішнього вуха.
14. Будова спірального органа. Адекватний подразник слухового аналізатора.
15. Механізм звукопроведення (повітряна, кісткова провідність).
16. Провідні шляхи слухового аналізатора.
17. Теорії звукосприйняття.
18. Клінічна анатомія присінка внутрішнього вуха.
19. Клінічна анатомія півколових каналів внутрішнього вуха.
20. Будова ампулярного рецептора. Адекватні подразники.
21. Будова отолітового апарату. Адекватні подразники.
22. Вестибулярні ядра та їх зв'язки.
23. Вестибулярні рефлекс.
24. Закони Евальдта закономірності ністагмної реакції.
25. Визначення прохідності слухових труб.
26. Дослідження слуху мовою та камертонами.
27. Тональна порогова та мовна аудіометрія.
28. Диференційна діагностика уражень звукопровідного та звукосприймаючого апаратів.
29. Спонтанні вестибулярні порушення.
30. Методи дослідження ампулярного рецептора (калорична, обертальна, пресорна проби).
31. Дослідження отолітової функції.
32. Клінічна анатомія зовнішнього носа.
33. Клінічна анатомія порожнини носа.
36. Методи дослідження глотки.
37. Топографія гортані.
38. Хрящі та зв'язки гортані.
39. М'язи гортані.
40. Іннервація гортані.
41. Клінічна анатомія порожнини гортані.
42. Фізіологічні функції гортані.
43. Методи дослідження гортані у дорослих і дітей.
44. Анатомія стравоходу: топографія, стінки, фізіологічні звуження.

РОЗДІЛ 2. Захворювання вуха.

57. Гематома і перихондрит вушної раковини.
58. Сірчана пробка, клініка, методи видалення.
59. Зовнішній отит: форми, етіологія, клініка, лікування.
60. Гострий гнійний середній отит. Етіологія, патогенез, клініка.
61. Особливості перебігу гострого гнійного середнього отиту у дітей раннього віку.
62. Особливості перебігу гострого гнійного середнього отиту при інфекційних захворюваннях:

- грип, скарлатина, кір, туберкульоз.
63. Лікування гострого гнійного середнього отиту.
 64. Лікування гострого гнійного середнього отиту у донерфоративній стадії. Показання та техніка парацентезу.
 65. Гострий мастоїдит: визначення поняття, клініка, діагностика, лікування. Антромастоїдотомія.
 66. Атипові форми мастоїдиту.
 67. Ускладнення гострого гнійного середнього отиту.
 68. Хронічне гнійне запалення середнього вуха: обов'язкові ознаки, класифікація.
 69. Хронічний гнійний мезотимпаніт, клініка, методи лікування.

РОЗДІЛ 3. Захворювання верхніх дихальних шляхів.

84. Фурункул носа, клініка, лікування.
85. Гострий нежить: етіологія, патогенез, клініка і лікування.
86. Гострий нежить у немовлят.
87. Хронічні риніти: етіологія, патогенез, патологічна анатомія, класифікація.
88. Хронічний катаральний риніт: клініка, диференційний діагноз, лікування.
89. Хронічний гіпертрофічний риніт: клініка, диференційний діагноз, лікування.
90. Хронічний атрофічний риніт: клініка, диференційний діагноз, лікування.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Богомольський м.р., чистякова в.р. детская оториноларингология. - м.: озтар-мед, 2001. - 432 с. Заболотний д.і., мітін ю.в., драгомирецький в.д. оториноларингологія. - к.: здоров'я, 1999. - с. 177-201.
2. Левин л.т., темкин я.с. хирургические болезни уха. - м: мед. Лит., 2002.-432с.
3. Мітін ю.в. оториноларингологія. - київ, «фарм арт», 2000. - 304 с.
4. Мітін ю.в., васильєв м.в., заболотний д.і. та ін. Посібник для практичних занять з оториноларингології. - к.: здоров'я, 2002. - 168 с.
5. Солдатов и.б., гофман в.р. оторголарингология. - спб., 2001.- 472
6. заболотний д.і., мітін ю.в., драгомирецький в.д оториноларингологія – к.: “здоров’я”, 1999 – с. 367.
7. мітін ю.в. оториноларингологія (лекції). – к.: фарм арт, 200. С –283
8. Мітін ю.в. посібник для практичного заняття з оториноларингології. – к.: “здоров’я”, 2002. – с. 5–162.
9. гардига в.в., барціховський а.і. пропедевтика оториноларингології. – вінниця. 2001. – с. 7-195.
10. Пальчун в.т., крюков а.і. оториноларингология. М.: литера. 1997. – с. 504.
11. Солдатов и.б. руководство по оториноларингологии. М.: 1997. – с. 590.
12. Солдатов и.б., гофман в.р. Оториноларингология. Санкт-петербург. 2001. – с. 468.
13. Плужников м.с. ситуационные задачи. Санкт-петербург. 1998. – с. 290.

Додаткова література.

- Посібники, журнали, довідники, підручники.
- Вестник оториноларингологии.
- Кіцера о. Ліки в оториноларингології. Львів, 1999
- Коваль г.ю. с соавт. Рентгендиагностика заболеваний и поврежденный черепа. К., 1984.
- Цыганов а.и. справочник по физиотерапии болезней уха, горла и носа. К., 1981.
- Цыганов а.и. с соавт. Справочник по оториноларингологии. К., 1986.
- Дорошук в.п. патогенетическое лечение угрожающий нарушенный дыхания. К., 1979.
- Педаченко е.г. травматическая ушная ликворея. К., 1995.
- Бариляк р.о., кіцера о.о. эндоскопия дыхательных путей и пищевода. К., 1971.
- Дайняк л.б. с соавт. Микозы верхних дыхательных путей. М., 1979.
- Зарицкий л.а. склерома верхних дыхательных путей. К., 1948.

ОФТАЛЬМОЛОГІЯ

Перелік питань до екзаменаційних білетів для вступу до аспірантури :

- Етапи розвитку зорового аналізатора
- Три відділи зорового аналізатора
- Форма, вага, розміри і оболонки очного яблука.
- Особливості будови і живлення рогової оболонки, функції.
- Шари і функції склери, особливості будови її заднього полюса.
- Зовнішня характеристика, будова і функція райдужної оболонки.
- Будова і функції ціліарного тіла.
- Будова і функції хоріоїдеї.
- Шари, живлення і функції сітчастої оболонки.
- Особливості будови і кровопостачання сітківки в ділянці жовтої плями.
- Будова, живлення і функції кришталика.
- Будова, живлення зорового нерву.
- Шляхи відтоку внутрішньоочної рідини.
- Особливості будови і функції повік.
- Будова краю повіки.
- Іннервація і кровопостачання повік.
- Будова і функції слезопродукуючого апарату.
- Слезовідвідний апарат, механізм відведення слези.
- Особливості будови трьох відділів кон'юнктиви.
- Топографія зовнішніх м'язів ока.
- Кровопостачання, іннервація і функція зовнішніх м'язів ока.
- Будова і склад орбіти. Тема : Методи дослідження органу зору: зовнішній огляд, бокове освітлення, офтальмоскопія, біомікроскопія, ехобіометрія.
 - Методика проведення зовнішнього огляду органа зору.
 - Стан яких відділів захисного апарату і очного яблука визначається методом зовнішнього огляду?
 - Методика проведення простого методу бокового освітлення.
 - Правила проведення комбінованого методу бокового освітлення.
 - Семіотика очних захворювань, яка визначається методом бокового освітлення.
 - Заломлюючі середовища ока, методи їх дослідження.
 - Ознаки, які відрізняють помутніння рогової оболонки, передньої і задньої капсули кришталика, скловидного тіла.
 - Методика прямої офтальмоскопії.
 - Методика зворотної офтальмоскопії, деталі очного дна.
 - Біомікроскопія, апаратура, методика проведення.
 - Ехобіометрія. Тема : Центральний і периферичний зір, методи дослідження у дітей.
- Світловідчуття, кольоросприйняття, бінокулярний зір.
 - Визначення центрального зору.
 - Фізіологія кольоросприйняття, етапи його формування.
 - Класифікація порушень кольорового зору.
 - Диференційний діагноз вродженої і набутої патології кольорового зору.
 - Фізіологія бінокулярного зору.
 - Методи визначення бінокулярного зору.
 - Причини і види порушення бінокулярного зору.
 - Визначення рефракції, одиниця вимірювання.
 - Фізична рефракція ока, її складові частини.
 - Клінічна рефракція, визначення. Види клінічної рефракції ока.
 - Клінічна характеристика еметропії, хід променів в оці.
 - Гіперметропія, типи, ступені, клініка, основи корекції.
 - Ускладнення не коригованої гіперметропії.
 - Виписати окуляри гіперметропу в 4,0 Д.
 - Міопія, клінічна характеристика, правила корекції.

- Ускладнення при міопії, профілактика, лікування.
- Консервативне лікування міопії.
- Хірургічне лікування міопії. • Виписати окуляри міому в 5,0 Д.
- Фактори, які призводять до розвитку міопії у дітей.
- Спазм акомодатії (ложна міопія). Причини і лікування.
- Методи визначення і тренування резервів акомодатії.
- Міопічна хвороба. Можливі ускладнення, їх профілактика.
- Лікування і профілактика міопії. • Хірургічні методи лікування міопії.
- Вікова динаміка змін акомодатії.
- Правила корекції простого астигматизма.
- Правила корекції складного астигматизма.
- Правила корекції змішаного астигматизма.
- Ускладнення при не коригованому астигматизмі. Тема : Хвороби повік, слізних органів та орбіти у дітей.
- Клінічні ознаки лускоподібного і виразкового блефарита.
- Методи лікування блефаритів.
- Клініка і лікування контагіозного молюска.
- Клініка і лікування халазіона.
- Клініка та лікування теноніта.
- Пухлини орбіти. Тема : Хвороби кон'юнктиви у дітей.
- Загальна симптоматика гострих кон'юнктивітів у дітей.
- Диференційний діагноз кон'юнктивальної та перікорнеальної ін'єкції.
- Принципи лікування гострих гнійних кон'юнктивітів.
- Клініка та лікування кон'юнктивіта Кох-Уїкса.
- Клініка та лікування дифтерійних кон'юнктивітів.
- Особливості клініки гонококового кон'юнктивіта.
- Профілактика і методи лікування гонококового кон'юнктивіта.
- Клінічні особливості фліктенульозного кон'юнктивіта.
- Клінічна характеристика та лікування весняно-осіннього кон'юнктивіта.
- Диференційна діагностика і лікування аденовірусних уражень очей.
- Профілактика кон'юнктивітів.
- Етіологія трахоми..
- Стадії розвитку трахоматозного процесу.
- Диференційна діагностика трахоми.
- Ускладнення і наслідки трахоми.
- Ураження кон'юнктиви при СНІДі.
- Методи лікування трахоми. • Хірургічні методи лікування наслідків трахоми.
- Клінічні ознаки виразки рогової оболонки.
- Методи лікування виразки рогової оболонки.
- Особливості клініки і лікування герпетичних кератитів.
- Клініка і лікування фліктенульозного кератиту.
- Особливості клінічного перебігу сифілітичного кератиту.
- Класифікація більм.
- Класифікація вроджених катаракт.
- Диференційний діагноз вроджених і набутих катаракт.
- Методи і терміни лікування вроджених катаракт.
- Клінічні ознаки афакії.
- Способи корекції афакії.
- Клініка вікової катаракти.
- Офтальмоскопічні варіанти патології сітківки.
- Клінічні ознаки гострої непрохідності центральної вени сітківки, методи лікування.
- Відшарування сітківки, клініка, діагностика, терміни і методи хірургічного лікування.
- Особливості клініки і перебігу пігментної дегенерації сітківки, лікування, прогноз.
- Особливості клініки і лікування дегенерації сітківки макулярної ділянки.

- Кардинальні ознаки глаукоми.
- Методи дослідження при підозрі на глаукому.
- Покази і види хірургічного лікування первинної глаукоми.
- Профілактика сліпоти від глаукоми.
- Працевлаштування хворих глаукомою.
- Гідродинаміка ока в нормі і при вродженій глаукомі.
- Етіологія, патогенез вродженої глаукоми.
- Методи дослідження біокулярного зору.
- Методи визначення кута косоокості.
- Методи визначення характеру косоокості.
- План обстеження хворого з косоокістю.
- Клініка і лікування акомодаційної косоокості.
- Клініка і лікування частково-акомодаційної косоокості.
- Клініка і лікування не акомодаційної косоокості.
- Амбліопія, її ступені, методи дослідження.
- Методи лікування амбліопії.
- Показання до відстрочки військової служби.
- Показання до зняття з військового обліку.
- Основні симптоми і негайна допомога при абсцесі повіки, флегмоні слізного мішка, гострому дакріоденіті, флегмоні орбіти, гострому кон'юнктивіті, виразці рогової оболонки.
- Симптоми і невідкладна допомога при гострому приступі первинної глаукоми, гострому іридоцикліті, непрохідності судин сітківки, невриті зорового нерва.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА (БАЗОВА)

1. Аветисов Э.С. «Как беречь зрение» - М. Ботар.медицина. –2000.
2. Аветисов Э.С. Близорукость. М.: Медицина, 1999 г.
3. Азнабаев М.Т. «Редкие случаи в клинической офтальмологии» /М.Т. Азнабаев, А.Э. Бабушкин, В.Б. Мальканов; Уфимс НИИ глаз.болезней – Уфа –2001.
4. Азнабаев М.Т., Бабушкин А.Э., Мальханов В.Б. Редкие случаи в клинической офтальмологии. У фа, 2001 Ананин В.Ф. Аккомодация и близорукость. М.: Медицина, 1992 г.
5. Астахов Ю.С. с соавт.- Глазные болезни. Справочное пособие. СПб.: Спецлит, 2001.
6. Балашевич Л.И. Рефракционная хирургия: учебное пособие для клинических ординаторов и врачей. СПб., 1999 г.
7. Беляев В.С. Операции на роговой оболочке. – М., 1981.
8. Беляев В.С., Кравчинина В.В. Заболевание глаз в странах с холодным климатом. – М., 1989.
9. Біологічні оптико-електронні інформаційні системи і апарати: Навчальн. Посібник для студентів спец. "Лазер та опто-електронна техніка", "Біотехнічні апарати та сиртеми" - В.П. Кожем'яко, Й.Р. Салдан, СВ. Павлов. Готра Вінниця -2001.
10. Бойко З.В. Диодный лазер в офтальмологической операционной. СПб., 2000 г. 11. Бровкина А.Ф. Болезни орбиты. 1995 г.
12. Бровкина А.Ф. Клиническая онкология органа зрения. 1980 г.
13. Бунин А.Я., Кацнельсон Л.А., Яковлев А.А. Микроциркуляция глаза. М.: Медицина, 1984
14. Глазные болезни /Под. Ред А.А.Бочкаревой. - М, 1989
15. Глазные болезни и травмы Е.Е.Сомов «СПб», 2002
16. Глазные болезни. Учебник/ под ред. В.Г. Копасевой. Ц М.: Медицина, 2002.
17. Гундорова Р.А., Малаев А.А., Южаков А.М. Травмы глаза.-М.: Медицина, 1986
18. Густов А.В., Сигрианский К.И., Столярова Ж.П. Практическая нейроофтальмология. Н. Новгород, 2000 г.

«ПАТОЛОГІЧНА АНАТОМІЯ»

1. Клітинна загибель, механізми, патоморфологія. Особливості некрозу та апоптозу.
2. Венозне повнокрів'я. Морфогенез мускатної печінки.
3. Поняття про облігатні та факультативні передраки, метаплазія, дисплазія.
4. Первинний туберкульоз, його морфологічні прояви, шляхи прогресування.
5. СНІД - етіологія, патогенез, клініко-морфологічні стадії, їх патанатомія, наслідки. 8
6. Ревматизм, етіологія, патогенез, патанатомія, клініко-морфологічні форми ревматизму, ускладнення.
7. Цирози печінки, морфологія, класифікація, причини смерті.
8. Хронічний гастрит, сучасна класифікація, морфогенез. Передракові зміни слизової оболонки шлунково-кишкового тракту.
9. Структура патологоанатомічного діагнозу.
10. Імуногістохімічні методи в діагностиці епітеліальних та мезенхімальних пухлин.
11. Емболії, види в залежності від характеру руху ембола та якості ембола, наслідки емболії.
12. Пухлини з епітелію, класифікація доброякісних і злоякісних пухлин із епітелію без специфічної локалізації, їх патогістологія.
13. Види ексудативного запалення, їх причини, основні морфологічні ознаки наслідки. Дифтерія, етіологія, патанатомія, ускладнення.
14. Атеросклероз, стадії, їх патогенез, клініко-морфологічні різновиди атеросклерозу, їх ускладнення, наслідки.
15. Хронічна ниркова недостатність. Етіологія, патогенез, патанатомія.
17. Лікарське свідоцтво про смерть. Клініко-патологоанатомічний епікриз.
18. ДВЗ-синдром, причини, механізми розвитку, стадії, морфологія.
19. Ішемічна хвороба серця, причини, морфологія, ускладнення.
20. Виразка шлунку та дванадцятипалої кишки (гостра та хронічна), патогенез, патанатомія, ускладнення по Самсонову.
21. Хоріонепітеліома, її морфологія, наслідки.
22. Лікувально-контрольна комісія та клініко-патологоанатомічна конференція. 23. Добро- та злоякісні пухлини судин.
24. Гранул ьоматозні запальні реакції специфічні і неспецифічні, їх особливості. Стадії утворення гранульом.
25. Лейкози, їх класифікація (принципи). Основні відміни гострих і хронічних лейкозів.
26. Сифіліс, етіологія, патогенез, стадії і їх патанатомія.
27. Грип, етіологія, патогенез, морфологія, ускладнення.
28. Токсична дистрофія печінки: етіологія, морфологія, наслідки.
29. Біопсія, її види. Правила взяття матеріалу для біопсійного дослідження. Менінгококова інфекція.

ЛІТЕРАТУРА:

Основна (базова)

1. Струков А. І. Патологічна анатомія: підручник : пер. з рос. / А. І. Струков, В. В. Серов. - 4-е вид.. - Х. : Факт, 2004. - 864 с.
2. Шлопов В. Г. Патологічна анатомія : підручник / В. Г. Шлопов. - Вінниця : Нова Книга, 2004. - 768 с.
3. Струков А.И. Патологическая анатомия: учебник / А. И. Струков, В. В. Серов. - 5-е изд., стер. - М.: Литтерра, 2010. - 880 с. : ил.
4. Гасюк А.П. Загальна та спеціальна патологічна анатомія (рейтингова система): навч. посіб. / А. П. Гасюк [и др.]. - Полтава : Українська медична стоматологічна академія, 2004. - 309с.
5. Синельников А. Я. Атлас макроскопической патологии человека. — М.: РИА «Новая волна»: Издатель Умеренков, 2007. — 320 с: ил.
6. Пальцев М. А. Атлас по патологической анатомии. / М.А. Пальцев, А. Б. Пономарев, Берестова А. В. — М. Медицина, 2007. — 432 с: ил.

7. Клатт Э. Атлас патологии : пер с англ. / Э. Клатт. - Элби СПб, 2010. – 532 с.
 8. Патологічна анатомія: Підручник / Струков А.І., Серов В.В. / Пер. з рос. 4-го вид., стереотипне. – Х.: Факт, 2004. – 864 с., іл..
 9. Патоморфологія: нац. Підруч. / В.Д.Марковський, В.О.Туманський І.В. Сорокіна П20 та ін., за ред. В.Д.Марковського, В.О.Туманського. — К.: ВСВ «Медицина», 2015 — 936 с., кольор. вид. ISBN 978-617-505-450-5
 10. Сорокіна І.В. Pathological anatomy. Патологічна анатомія: Підручник для студентів / І.В. Сорокіна, А.Ф. Яковцова. - Х. : Факт, 2004. - 648 с.: іл.
 11. Sorokina I.V. Lectures in Pathological anatomy / I.V. Sorokina , A.F. Yakovtsova .– Kharkiv : Tornado, 2000. – 254 p.
 12. Kumar V. Robbins Basic Pathology / Kumar V., Abbas A.K., Aster J.C. – Canada: Elsevier Health Sciences, 2013 – 910 p.
 - 13.. Anderson's Pathology // Edited by John M. Kissane. The C.V. Mosby Company. – Toronto – Philadelphia, 1990. – 2196 p.
 14. Thomas C. Macropathology / Thomas C. – Toronto, Philadelphia : B.C. Decker Inc., 1990. – 355 p. Допоміжна
- Патологічна анатомія (загальнопатологічні процеси) /В.М Благодаров, П.І. Червяк, К.О. Галахін, Л.О. Стеченко, В.А Діброва, МБ. Хомінська, М.А Конончук (за ред. В.М Благодарова та П.І. Червяка). –К.: Генеза, 1997.
1. Лекции по общей патологической анатомии (общий курс). /Под ред. В.В. Серова, М.А Пальцева - М: Медицина, 1996.
 2. Лекции по патологической анатомии болезней (частный курс) /Под ред. В.В. Серова, М.А Пальцева - М: Медицина, 1996.
 3. Серов В.В., Ярыгин Н.Е., Пауков В.С. Патологическая анатомия. Атлас. -М: Медицина, 1986.
 4. Серов В.В., Дрозд Т.Н., Варшавский В.А, Татевосянц Г.О. Руководство к практическим занятиям по патологической анатомии. - М: Медицина, 1987.

Інформаційні ресурси

1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет»
2. Центр тестування – база ліцензійних тестових завдань «Крок-1»
3. Елементи: Новости науки [http //elementy.ru/](http://elementy.ru/).
4. <http://library.med.utah.edu/WebPath/webpath.html>
5. <http://www.webpathology.com/>
6. <https://www.geisingermedicallabs.com/lab/resources.shtml> .

«ПАТОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ»

1. Предмет, завдання та методи патофізіології, зв'язок з іншими науками, значення для клініки. Патофізіологія як навчальна дисципліна.
2. Історія розвитку патофізіології в Україні (Н.А. Хржонцевський, В.В. Підвисоцький, О.О. Богомолець, О.В. Репрьов, Д.О. Альперн).
3. Основні поняття нозології: здоров'я, хвороба, патологічний стан, патологічний процес, типовий патологічний процес, патологічна реакція.
4. Універсальні періоди в розвитку хвороби. Варіанти завершення хвороб. Поняття про термінальні стани: агонія, клінічна смерть, біологічна смерть. Принципи реанімації.
5. Класифікація етіологічних чинників, поняття про фактори ризику. „Хвороби цивілізації”.
6. Визначення поняття “патогенез”. Патологічні (руйнівні) і пристосувально - компенсаторні (захисні) явища в патогенезі (на прикладах гострої променевої хвороби, запалення, крововтрати). Причинно-наслідкові зв'язки, роль *circulus vitiosus* в патогенезі; поняття про головну та побічні ланки патогенезу.
7. Закономірності розвитку механічної травми. Травматичний шок. Синдром тривалого розчавлення.
8. Механізми патогенної дії іонізуючого випромінювання на організм. Радіочутливість тканин. Загальна характеристика форм променевого ураження. Місцева і загальна дія на організм іонізуючого випромінювання. Гостра променева хвороба, її форми.
9. Хімічні патогенні чинники як проблема екології і медицини. Токсичність, канцерогенність, тератогенність хімічних сполук. Екзоінтоксикації. Патофізіологічні аспекти паління, алкоголізму і наркоманії.
10. Спадкові та вроджені хвороби. Мутації як причина виникнення спадкових хвороб (види, причини, наслідки мутацій). Патогенез моногенних хвороб з некласичним успадкуванням. Полігенні (мультифакторіальні) хвороби. Хромосомні хвороби, їх етіологія, патогенез. Загальна характеристика синдромів Дауна, Клайнфельтера, Шерешевського - Тернера.
11. Роль реактивності в патології. Реактивність і резистентність: визначення, види, механізми. Залежність реактивності від віку, статі, спадковості, стану нервової та ендокринної систем.
12. Загальна характеристика порушень діяльності імунної системи: ненормальна імунна відповідь на екзоантигени і втрата толерантності до аутоантигенів. Механізми толерантності імунної системи до аутоантигенів. Причини та наслідки її скасування.
13. Види імунної недостатності. Етіологія, патогенез первинних і вторинних імунodefіцитів. Типові прояви імунної недостатності.
14. Етіологія, патогенез СНІДу. Патофізіологічна характеристика періодів ВІЛ-інфекції. Типові клінічні прояви. Принципи профілактики і терапії ВІЛ-інфекції.
15. Визначення поняття “алергія”, принципи класифікації алергічних реакцій. Мультифакторіальна природа алергічних захворювань.
16. Алергічні реакції 1 типу (анафілактичні), за Кумбсом і Джелом. Етіологія, патогенез, клінічні прояви місцевих та системної анафілактичних реакцій. Медіатори анафілаксії. “Псевдо анафілактичні” реакції.
17. Алергічні реакції 2 типу (цитотоксичні, опосередковані антитілами), за Кумбсом і Джелом. Етіологія, патогенез, клінічні прояви.
18. Алергічні реакції 3 типу (опосередковані імунними комплексами), за Кумбсом і Джелом. Етіологія, патогенез, клінічні прояви місцевих та системних реакцій. Сироваткова хвороба.
19. Алергічні реакції 4 типу (опосередковані клітинами), за Кумбсом і Джелом. Етіологія, патогенез, клінічні прояви.
20. Алергічні реакції 5 типу (клітинні дисфункції, опосередковані антитілами). Етіологія, патогенез, клінічні прояви.
21. Пошкодження клітини, принципи класифікації. Клітинна смерть (некроз, апоптоз), їх ознаки. Універсальні механізми клітинного пошкодження. Механізми клітинного захисту і адаптації клітин до дії пошкоджуючих факторів.

22. Артеріальна і венозна гіперемія: визначення поняття, прояви, види, причини і механізми розвитку, варіанти завершення і наслідки.
23. Ішемія: визначення поняття, прояви, види, причини, механізми розвитку, наслідки. Механізми ішемічного пошкодження клітин. Синдром ішемія – реперфузія.
24. Тромбоз: визначення поняття, види тромбів. Причини, механізми, наслідки тромбоутворення.
25. Емболія: визначення поняття, види емболів. Особливості патогенезу емболії великого і малого кіл кровообігу, системи ворітної вени.
26. Стаз: визначення поняття, види, причини, патогенез, наслідки.
27. Порушення мікроциркуляції, класифікація. Сладж - синдром: визначення поняття, причини і механізми розвитку. Порушення місцевого лімфообігу, види, причини і механізми розвитку.
28. Запалення: визначення поняття, принципи класифікації. Характеристика гострого та хронічного запалення. Загальні прояви та місцеві ознаки запалення. Етіологія запалення.
29. Патогенез гострого запалення, стадії. Поєднання патологічних та пристосувальнокомпенсаторних змін в динаміці гострого запалення. Альтерація, види, причини, механізми. Зміни місцевого кровообігу при запаленні (за Ю. Конгеймом). Патогенез окремих стадій судинної реакції у вогнищі гострого запалення.
30. Ексудація в осередку запалення, її причини і механізми. Фази підвищення проникності судинної стінки. Види ексудатів.
31. Еміграція лейкоцитів в осередку запалення. Послідовність, причини і механізми еміграції лейкоцитів. Роль лейкоцитів у розвитку місцевих та загальних проявів запалення. Механізми знешкодження мікробів лейкоцитами.
32. Медіатори запалення, їх класифікація. Механізми утворення та біологічна дія.
33. Проліферація клітин в осередку запалення, її механізми.
34. Роль реактивності організму в розвитку запалення. Зв'язок між патологічною імунною відповіддю і запаленням. Вплив гормональних чинників на запалення.
35. Гарячка: визначення поняття, принципи класифікації. Зв'язок між гарячкою і запаленням. Види пірогенів.
36. Гарячка: стадії розвитку, зміни терморегуляції, обміну речовин та фізіологічних функцій. Захисне значення та патологічні прояви гарячки. Принципи жарознижувальної терапії. Поняття про піротерапію.
37. Пухлина: визначення поняття, принципи класифікації пухлин. Загальні закономірності пухлинного росту. Типові властивості доброякісних та злоякісних пухлин. Види анаплазії. Шляхи й механізми метастазування.
38. Етіологія пухлин. Загальна характеристика канцерогенів. Фактори ризику (генетичні/хромосомні дефекти, аномалії конституції) і умови виникнення та розвитку пухлин.
39. Патогенез пухлинного росту. Роль порушень молекулярних (генетичних) механізмів регуляції клітинного поділу в процесі пухлинної трансформації. Способи перетворення протоонкогенів на онкогени. Властивості онкобілків.
40. Голодування: визначення поняття, класифікація. Причини голодування. Патофізіологія неповного та часткового (якісного) голодування. Види, причини та механізми найбільш важливих проявів. Поняття про лікувальне голодування.
41. Гіпоксія: визначення поняття, класифікація, етіологія, патогенез. Патологічні зміни та пристосувально-компенсаторні реакції при гіпоксії.
42. Характеристика порушень вуглеводного обміну; критерії еуглікемії, гіпоглікемії, гіперглікемії, порушень толерантності до глюкози. Роль змін нейрон-гуморальної регуляції вуглеводного обміну в патогенезі гіпо- і гіперглікемічних станів.
43. Визначення поняття, класифікація цукрового діабету (ВООЗ). Загальна характеристика основних типів цукрового діабету (тип інсулінової недостатності, її походження, особливості перебігу, типові прояви, ускладнення і принципи лікування).
44. Ускладнення цукрового діабету. Причини та механізми різних видів ком при цукровому діабеті. Віддалені ускладнення діабету.
45. Експериментальне моделювання цукрового діабету. Принципи профілактики і терапії

його основних типів. Профілактика ускладнень цукрового діабету.

46. Порушення ліпідного обміну: причини, механізми, прояви. Залежність розвитку дисліпопротеїнемій від факторів середовища, спадковості, супутніх захворювань. Принципи класифікації дисліпопротеїнемій. Етіологія і патогенез первинних (спадкових) і вторинних гіперліпопротеїнемій.

47. Ожиріння: визначення поняття, класифікації; етіологія і патогенез окремих форм. Експериментальне моделювання ожиріння. Медичні проблеми, пов'язані з ожирінням.

48. Позитивний і негативний баланс азоту. Види гіперазотемії. Зміни білкового складу крові. Спадкові порушення обміну амінокислот.

49. Порушення пуринового та піримідинового обміну. Етіологія, патогенез подагри.

50. Гіпо- та гіпервітамінози: види, причини і механізми розвитку. Патогенез основних клінічних проявів. Принципи корекції вітамінної недостатності.

51. Порушення водно-сольового обміну. Форми гіпер- і гіпогідрії, їх етіологія, патогенез, наслідки. Порушення обміну натрію і калію: причини, механізми, клінічні прояви. Набряк: визначення поняття, види, причини і механізми розвитку набряків (за Старлінгом).

52. Порушення кислотно-основного обміну. Ацидоз, алкалоз: визначення поняття, класифікація, причини розвитку. Компенсаторні та патологічні реакції.

53. Порушення загального об'єму крові: класифікація, причини та механізми розвитку. Етіологія, патогенез крововтрати. Патогенез постгеморагічного шоку.

54. Анемії: визначення поняття, принципи класифікації. Регенеративні, дегенеративні, патологічні форми еритроцитів. Постгеморагічні анемії: види, причини, патогенез, картина крові.

55. Гемолітичні анемії, класифікація; причини та механізми гемолізу еритроцитів. Клінічна та гематологічна характеристика різних видів гемолітичних анемій.

56. Залізодефіцитні анемії: причини і механізми розвитку, типові зміни периферичної крові, патогенез основних клінічних проявів. Залізорефрактерні анемії.

57. Причини виникнення і механізми розвитку недостатності вітаміну В12 та фолієвої кислоти. Характеристика загальних порушень в організмі при дефіциті вітаміну В12 та/або фолієвої кислоти. Гематологічна характеристика вітамін В12- та фолієводефіцитних анемій.

58. Лейкоцитози: види, причини і механізми розвитку. Супутні ядерні зрушення нейтрофільних гранулоцитів. Лейкемоїдні реакції.

59. Лейкопенії: види, причини і механізми розвитку. Агранулоцитоз. Нейтропения. Супутні ядерні зрушення нейтрофільних гранулоцитів.

60. Лейкози: визначення поняття, принципи класифікації. Етіологія лейкозів. Аномалії генотипу і конституції як фактори ризику виникнення і розвитку лейкозів.

61. Порушення клітинного складу кісткового мозку і периферичної крові при гострих і хронічних лейкозах. Патогенез лейкозів: прогресія, метастазування, системні порушення. Принципи діагностики і терапії лейкозів.

62. Порушення судинно-тромбоцитарного гемостазу. Етіологія і патогенез вазопатій, тромбоцитопеній, тромбоцитопатій.

63. Недостатність коагуляційного гемостазу. Причини та механізми порушень окремих стадій згортання крові.

64. Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання крові, принципи класифікації, етіологія, патогенез, клінічні прояви. Роль в патології.

65. Недостатність кровообігу: визначення поняття, принципи класифікації, причини і механізми розвитку її різних типів. Патогенез основних клінічних проявів хронічної недостатності кровообігу.

66. Недостатність серця: визначення поняття, принципи класифікації. Причини перевантаження серця об'ємом та опором. Механізми негайної та довготривалої адаптації серця до надмірного навантаження. Гіпертрофія серця, її патогенез (за Ф.Меерсоном). Особливості гіпертрофованого міокарда.

67. Міокардіальна недостатність серця. Етіологія, патогенез некоронарогенних ушкоджень міокарду. Експериментальне моделювання.

68. Кардіоміопатія: визначення поняття, принципи класифікації; етіологія, патогенез.

ЛІТЕРАТУРА: ОСНОВНА

- Патологічна фізіологія / За ред. М.Н. Зайка, Ю.В. Биця.-К.: Медицина, 2010. - 703 с.
- Патологічна фізіологія / За ред. М.Н. Зайка, Ю.В. Биця.-К.: Медицина, 2008. - 703 с.
- Патофізіологія / За ред. О.В.Атамана.-Вінниця: Нова Книга, 2007. – 513с.
- Патологическая физиология / Под ред. Н.Н. Зайко, Ю.В. Быця.-Москва: МЕДпресс-информ, 2008. - 635 с.
- Посібник до практичних занять з патологічної фізіології / За ред. Ю.В.Биця та Л.Я.Данилової. - К.: Здоров'я, 2001.
- ДОПОМІЖНАПатологическая физиология: Учебник/Под ред. А.Д.Адо и др.- М.: Триада-Х, 2000. Патофизиология. В 3т.: учеб. Для студ. высш. учеб. Заведений / А.И. Воложин и др.; под ред. А.И.Воложина, Г.В.Порядина.- Т. 1-3.- М.: Издательский центр «Академия», 2006. - 304 с. Зайчик А.Ш., Чурилов Л.П. Основы общей патологии. Ч. 1. Основы общей патофизиологии.- СПб: ЭЛБИ, 1999.
- Зайчик А.Ш., Чурилов Л.П. Основы общей патологии. Ч. 2. Основы патохимии. - СПб: ЭЛБИ, 2000.
- Ройт А., Бростофф Дж., Мейл Д. Иммунология: Пер. с англ. - М.: Мир, 2000.
- Фалер Д.М., Шилдс Д.. Молекулярная биология клетки. Перевод с англ.- М.: Бином, 2003.
- Кэттайл В.М., Арки Р.А. Патофизиология эндокринной системы: Пер. с англ.- СПб - М.: Невский диалект – Изд-во БИНОМ, 2001.
- Хендерсон Дж.М. Патофизиология органов пищеварения: Пер. с англ. - М. - СПб: Невский диалект – Изд-во БИНОМ, 1999, 2-е изд., испр.
- Гриппи М.А. Патофизиология легких: Пер. с англ. - М.-СПб: – Изд-во БИНОМ Невский диалект, 2000, 2-е изд., испр. Шиффман Ф.Дж.
- Патофизиология крови: Пер. с англ. - М. - СПб: – Изд-во БИНОМ Невский диалект, 2000, 2-е изд., испр. Шейман Дж.А.
- Патофизиология почки: Пер. с англ. - М. - СПб: – Изд-во БИНОМ Невский диалект, 1999, 2-е изд., испр.
- Физиология и патофизиология легочных сосудов / Под ред. Е.К.Уэйра, Дж.Т.Ривса: Пер. с англ. - М.: Медицина, 1995.
- Биленко М.В. Ишемические и реперфузионные повреждения органов (молекулярные механизмы, пути предупреждения и лечения).-М.: Медицина, 1989.
- Кон Р.М., Рот К.С. Ранняя диагностика болезней обмена веществ: Пер. с англ. - М.: Медицина, 1986.
- Почки и гомеостаз в норме и при патологии: Пер. с англ. / Под ред. С. Клара. - М.: Медицина, 1987.
- Руководство по гематологии: В 2 т. / Под ред. Л. И. Воробьева. - М.: Медицина, 1985.
- Форель Ф., Мотульски А. Генетика человека: В 3 т.: Пер. с англ. - М.: Мир, 1990.

«ПЕДІАТРІЯ»

1. Диференційна діагностика синдрому кашлю у дітей.
2. Диференційна діагностика синдрому задишки. Пневмонії у дітей. Ускладнення пневмонії. Невідкладна допомога при гострій дихальній недостатності у дітей.
3. Диференційна діагностика респіраторних та шкірних алергозів у дітей.
4. Диференційна діагностика бронхообструктивного синдрому у дітей.
5. Диференційна діагностика бронхо-легеневої дисплазії у дітей.
6. Диференційна діагностика синдрому ціанозу та хронічного кашлю. Хронічні бронхолегеневі захворювання у дітей.
7. Диференційна діагностика спадкових та природжених захворювань бронхолегеневої системи у дітей.
1. Диференційна діагностика кардіомегалії у дітей. Запальні захворювання серця. Невідкладна допомога при гострій серцевій недостатності.
1. Диференційна діагностика серцевих шумів. Вроджені та набуті вади серця, кардіоміопатії, аномалії розвитку хордально-клапанного апарату у дітей. Синдром недостатності кровообігу. Диференційна діагностика порушень серцевого ритму та провідності у дітей. Невідкладна допомога при пароксизмальних порушеннях ритму та Морган'ї-Адамс-Стокс-синдромі.
2. Диференційна діагностика лихоманки неясного генезу, неінфекційного висипу. Системні захворювання сполучної тканини у дітей.
3. Диференційна діагностика системних васкулітів у дітей.
4. Диференційна діагностика суглобового синдрому у дітей. Ювенільний ревматоїдний артрит, реактивні артрити. Синдром гіпермобільності суглобів.
5. Диференційна діагностика синдрому артеріальної гіпертензії.
6. Диференційна діагностика синдрому болю у ділянці серця та артеріальної гіпотензії. Вегето-судинні дисфункції у дітей і підлітків.
1. Диференційна діагностика синдрому абдомінального болю та диспепсичного синдрому. Функціональні та органічні захворювання стравоходу, шлунку та дванадцятипалої кишки у дітей.
2. Диференційна діагностика синдрому зригувань та циклічного блювання. Функціональні гастроінтестинальні розлади у дітей раннього віку.
3. Диференційна діагностика гепатолієнального та синдрому портальної гіпертензії. Захворювання гепатобіліарної системи у дітей. Невідкладна допомога при гострій печінковій недостатності.
4. Диференціальна діагностика синдрому мальабсорбції, захворювань підшлункової залози у дітей.
5. Диференційна діагностика синдрому хронічного закрепу. Функціональні та органічні захворювання кишківника у дітей.
1. Диференційна діагностика синдрому дизурії. Інфекційно-запальні захворювання сечової системи у дітей.
2. Диференційна діагностика сечового синдрому. Дизметаболічні нефропатії, інтерстиційний нефрит. Тубулопатії.
3. Диференційна діагностика набрякового та нефротичного синдрому. Первинні та вторинні гломерулонефрити у дітей. Спадковий нефрит.
4. Гостре пошкодження нирок (гостра ниркова недостатність) у дітей. Гемолітико-уремічний синдром. Хронічна ниркова недостатність у дітей.
1. Диференційна діагностика синдрому гіперглікемії. Цукровий діабет у дітей.
2. Диференційна діагностика гострих та хронічних ускладнень цукрового діабету у дітей. Синдром гіпоглікемії.
3. Диференційна діагностика синдрому зобу, гіпо- та гіпертиреозу.
4. Диференційна діагностика захворювань надниркових залоз.
5. Диференційна діагностика захворювань гіпоталамо-гіпофізарної системи у дітей.
6. Диференційна діагностика порушень росту у дітей.
7. Диференційна діагностика синдрому передчасної статевої зрілості. Порушення статевого розвитку у дітей.
8. Диференційна діагностика ожиріння у дітей. Метаболічний синдром.

9. Диференційна діагностика білково-енергетичної та вітамінної недостатності у дітей.
10. Синдром гіпо- та гіперпаратиреозу у дітей.
1. Диференційна діагностика анемії у дитячому віці. Гемолітична криза.
2. Диференційна діагностика геморагічного синдрому у дітей. Вазопатії. Тромбоцитопенії. Тромбоцитопатії.
3. Диференційна діагностика геморагічного синдрому у дітей. Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання. Коагулопатії.
4. Диференційна діагностика лейкозів у дітей.
5. Диференційна діагностика лімфопроліферативного синдрому у дітей.
1. Диференційна діагностика перинатальних гіпоксичних уражень нервової системи у новонароджених дітей.
2. Диференційна діагностика перинатальних травматичних ушкоджень нервової системи у новонароджених дітей.
3. Диференційна діагностика геморагічного синдрому у новонароджених дітей.
4. Диференційна діагностика синдрому дихальних розладів у новонароджених.
5. Диференційна діагностика жовтяниць новонароджених.
6. Диференційна діагностика гнійно-запальних захворювань шкіри та підшкірної клітковини у новонароджених. Омфаліт новонароджених. Сепсис новонароджених.
7. Диференційна діагностика внутрішньоутробних інфекцій у новонароджених.
8. Недоношені діти та діти, які народжені з малою масою тіла.
1. Організація роботи дитячої поліклініки.
2. Медичне спостереження дітей перших трьох років життя в поліклініці.

Перелік навчально - методичної літератури:

Базова

1. Nelson textbook 20th Edition by Robert M. Kliegman, MD, Richard E. Behrman, MD, Hal B. Jenson, MD and Bonita F. Stanton, MD. Видавництво: SAUNDERS
2. Бережний В.В Педіатрія: національний підручник / За ред. професора В.В.Бережного.- К.2013. – Т.1.- 1040 с.
3. Педіатрія: навч. посібник: у 2-х т. /М.Л.Аряєв, Н.В.Котова, О.О.Зелінський, Н.Ю.Горностаєва [та ін.]; за ред.М.Л.Аряєва, Н.В.Котової.- Одеса:ОНМедУ, 2014.- Т.1:Неонатологія. Гематологія. Ендокринологія.- 155с.
4. Педіатрія: навч. посібник: у 2-х т. /М.Л.Аряєв, Н.В.Котова, О.О.Зелінський, Н.Ю.Горностаєва [та ін.]; за ред.М.Л.Аряєва, Н.В.Котової.- Одеса:ОНМедУ, 2014.- Т.2: Захворювання дітей раннього віку. Пульмонологія. Алергологія. Кардіологія. Гастроентерологія. Нефрологія. ВІЛ- інфекція. Первинна медико-санітарна допомога.- 312с.
5. Педиатрия: Национальное руководство: в 2т.- М.: ГЭОТАР – Медиа, 2009.- Т.2.-1024с
6. Педіатрія. Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації /За ред. проф. О.В. Тяжкої / Вид. друге. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 1096 с.

Допоміжна

1. Acute Exacerbations of Pulmonary Diseases/ Pierre-Régis Burgel, Marco Contoli, José Luis López-Campos/ 2017/ERS Monograph/p. 224
2. Aher SM, Ohlsson A. Late erythropoietin for preventing red blood cell transfusion in preterm and/or low birth weight infants. *Cochrane Database Syst Rev* 2014;(4):CD004868.
3. Aher, S.M. & Ohlsson, A. (2014) Late erythropoietin for preventing red blood cell transfusion inpreterm and/or low birth weight infants. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 4, CD004868.
4. Akinkugbe, O., Inwald, D. & New, H.(2016) Patient consent (children). Chapter 9. In: *All Blood Counts – A Manual for Blood Conservation and Patient Blood Management*. (eds by D. Thomas, J. Thompson & B.M.F. Ridler), pp. 127–140. TFM Publishing Ltd., Shrewsbury.
5. Allen Hugh D. et al. Moss & Adams Heart Disease in Infants, Children and Adolescents 9th. ed. — Wolters Kluwer, 2016. — 3438 p.
6. Allergies and Adolescents. Transitioning Towards Independent Living/ [David R. Stukus](#)/ 2018/Springer/253p.

7. American Diabetes Association's Standards of Medical Care in Diabetes — 2018. *Diabetes Care*. 2018;41(Suppl 1):S1-S159
8. American Society of clinical oncology educational book. American Society of clinical oncology. Annval Meeting. 2014. 441p. DOI: 10.14694/EdBook_AM.2014.34.
9. [Anthony J. et al. \(Eds.\) Heart Failure in the Child and Young Adult: From Bench to Bedside](#). Academic Press, 2018. — 789 p.
10. Antoncicchi S, Casadei AM, Del Vecchio A, Girelli G, Isernia P, Motta M, et al. Recommendation for transfusion therapy in Neonatology. On behalf of the Italian Society of Neonatology and the Italian Society of Transfusional Medicine and Immunohematology. 2014.
11. Arlene E. Dent, James W. Kazura. Helminthic Diseases // *Nelson Textbook of Pediatrics* / R. Kliegman. — 18th edition. — Saunders, 2007.
12. B.S. Joly, P. Coppo, A. Veyradier (2017). Thrombotic thrombocytopenic purpura, *Blood*, 129 (21), 2836-2845.
13. Banerjee, J. & Aladangady, N. (2014) Biomarkers to decide red blood cell transfusion in newborn infants. *Transfusion*, **54**, 2574–2582.
14. [Barach P., Jacobs J., Lipshultz S.E., Laussen P. \(Eds.\) Pediatric and Congenital Cardiac Care: Volume 1](#). Springer, 2015. — 508 p.
15. [Barach P., Jacobs J., Lipshultz S.E., Laussen P. \(Eds.\) Pediatric and Congenital Cardiac Care: Volume 2](#). Springer, 2015. — 458 p.
16. Bell R.G. IgE, allergies and helminth parasites: a new perspective on an old conundrum // *Immunol. Cell. Biol.* — 2003. — Vol. 74.
17. Benign Hematologic Disorders in Children. Edited by Michel U. Callaghan. Volume 65, Issve 3, P. 407-622. 2018.
18. Bickley, Lynn S. Bates' pocket guide to physical examination and history taking / Lynn S. Bickley, Peter G. Szilagyi. — 7th ed
19. Brian E. L. Perspective: An easier diagnosis // *Nature*.- 2016.- № 533.- P. 107.
20. Cabana, Michael D. 5-Minute Pediatric Consult. Standarts/ Lippincott Williams & Wilkins (LWW)/2018/1136p.
21. Community-Acquired Pneumonia/ James D. Chalmers, Mathias W. Pletz, Stefano Aliberti / 2014 / *European Respiratory Monographs*/p. 293
22. Cunningham, Carin L., and Gerard A. Banez. Pediatric gastrointestinal disorders: Biopsychosocial assessment and treatment. Springer Science & Business Media, 2007.
23. Cystic Fibrosis/Marcus A. Mall, J. Stuart Elborn/ 2014/ERS Monograph/p.331
24. [Da Cruz E., Ivy D., Jaggars J. \(Eds.\) Pediatric and Congenital Cardiology, Cardiac Surgery and Intensive Care](#). Springer, 2014. — 3511 p.
25. Diab, Y.A., Wong, E.C. & Luban, N.L. (2013) Massive transfusion in children and neonates. *British Journal of Haematology*, **161**, 15–26.
26. Douglas A. D., Hasler W. L. Rome IV – Functional GI Disorders: Disorders of gut-brain interaction // *Gastroenterol.*- 2016.- Vol. 150, №6.- P. 1257-1261.
27. Editor in chief: Michael J. Light Pediatric Pulmonology [Paperback]/ American Academy of Pediatrics/2013/ISBN-13: 978-1-58110-492-9/1181p
28. Editors in chief: Dennis C. Stokes Pediatric Pulmonology, Asthma, and Sleep Medicine: A Quick Reference Guide [Paperback]/ American Academy of Pediatrics/2018/ISBN-13: 978-1-61002-142-5/890 p

«ПСИХІАТРІЯ»

1. Місце психіатрії серед клінічних дисциплін. Основні критерії психічного здоров'я.
2. Предмет і завдання психіатрії та наркології.
3. Основні розділи сучасної психіатрії.
4. Основні етапи розвитку психіатрії. Досягнення вітчизняних вчених.
5. Структура психіатричної та наркологічної допомоги, психіатричної лікарні та диспансеру.
6. Етіопатогенез та перебіг психічних захворювань.
7. Методи обстеження психічно хворих.
8. Принципи догляду та спостереження за психічно хворими.
9. Перша та невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, абсолютні та відносні показання до госпіталізації. Примусова госпіталізація психічно хворих.
10. Методи та правила утримання психічно хворих.
11. Особливості транспортування хворих, які знаходяться в стані збудження.
12. Поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання.
13. Поняття про психотичний, непсихотичний та дефектно-органічний регістр-синдрому.
14. Класифікація психічних розладів (синдромологічна та нозологічна).
15. Деонтологічні принципи в психіатрії та наркології.
16. Організація лікарняної психіатричної допомоги, принципи амбулаторної та стаціонарної допомоги психічно хворим.
17. Принципи організації психіатричної допомоги на селі.
18. Десять принципів ВООЗ стосовно захисту прав психічно хворих.
19. Правові принципи психіатричної допомоги. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні.
20. Нозологічний та синдромологічний принципи підходу до психічних захворювань згідно МКХ-10.
21. Роль лікаря соматичного профілю в наданні медичної допомоги хворим із психічними порушеннями.
22. Роль дільничного та родинного лікаря у виявленні психічних захворювань і розладів, у наданні медичної допомоги хворим, організації та лікуванні.
23. Класифікація та визначення порушень відчуттів: гіперестезії, гіпестезії, анестезії та сенестопатії
24. Класифікація та визначення порушень сприйняття: ілюзії, психосенсорні розлади, галюцинації.
25. Синдроми порушень відчуттів та сприймань: синдром галюцинозу, синдром порушення схеми тіла, деперсоналізація, дереалізація.
26. Вікові особливості та методи виявлення розладів відчуттів, сприйняття та уявлень.
27. Класифікація та визначення порушень пам'яті: гіпермнезія, гіпомнезія, амнезія, парамнезії, порушення процесу впізнання.
28. Класифікація та визначення порушень інтелекту.
29. Методи виявлення розладів інтелекту.
30. Дефектно-органічні синдроми: психоорганічний, Корсаківський амнестичний, лобний.
31. Методи виявлення розладів пам'яті.
32. Класифікація та визначення порушень мислення: порушення утворення понять, порушення темпу мислення, порушення форми мислення, порушення змісту мислення.
33. Розлади мови; обумовлені психічними розладами (порушення за темпом, за дикцією, порушення граматичного порядку і змісту висловлювань).
34. Синдроми порушень мислення: параноїдний синдром, синдром Кандинського-Клерамбо, паранойяльний синдром, парафренний синдром, синдром Котара.
35. Методи виявлення розладів мислення.
36. Класифікація та визначення порушень емоцій: порушення сили емоцій, порушення рухомості емоцій, порушення адекватності емоцій.
37. Синдроми порушення емоцій: депресивний синдром.

38. Синдроми порушення емоцій: маніакальний синдром.
39. Порівняльно-вікові особливості депресивного та маніакального синдромів.
40. Класифікація та визначення порушень ефекторно-вольової сфери: розлади потягів, розлади вольової активності.
41. Синдроми рухових розладів.
42. Вікові особливості ефекторно-вольових порушень.
43. Класифікація та визначення розладів свідомості: непсихотичні (непродуктивні) форми свідомості.
44. Психотичні (продуктивні) форми розладів свідомості, що супроводжуються маячінням, галюцинаціями.
45. Непсихотичні межові синдроми: астеничний, апато-абулічний, невротичний та невротоподібний, психопатичний і психопатоподібний.
46. Особливості догляду, спостереження, транспортування хворих із порушенням свідомості.
47. Типи перебігу біполярного афективного розладу.
48. Маніакальна фаза біполярного афективного розладу.
49. Депресивна фаза біполярного афективного розладу.
50. Циклотимія, дистимія. Масковані депресії.
51. Сомато-вегетативні прояви в клінічному перебігу БАР.
52. Принципи терапії хворих на афективні розлади.
53. Основні симптоми шизофренії.
54. Основні форми шизофренії.
55. Факультативні прояви шизофренії.
56. Параноїдна форма шизофренії.
57. Кататонічна форма шизофренії.
58. Проста форма шизофренії.
59. Гебефренічна форма шизофренії.
60. Типи перебігу шизофренії.
61. Шизоафективний та шизотиповий розлад.
62. Шизофренічне недоумство.
63. Основні клінічні прояви шизофренії.
64. Дебюти шизофренії.
65. Принципи терапії шизофренії.
66. Основні клінічні прояви епілепсії. Класифікація епілепсії. Пароксизм, його характеристика.
67. Первинна (генуїнна) та вторинна (симптоматична) епілепсія.
68. Тоніко-клонічний судомний напад, допомога хворому.
69. Епілептичний статус і лікувальні заходи щодо виведення хворого з цього стану.
70. Епілептичні психози.
71. Зміни особистості у хворих на епілепсію.
72. Диференційна діагностика епілептичного та істеричного нападу.
73. Принципи терапії хворих на епілепсію.
74. Психічні розлади при травматичних ураженнях головного мозку.
75. Психічні розлади гострого періоду черепно-мозкової травми, їх лікування та профілактика.
76. Психічні розлади віддаленого періоду черепно-мозкової травми, їх лікування та профілактика.
77. Пізні травматичні психози, їх диференційна діагностика та лікування.
78. Особливості психічних порушень, які викликані екологічно несприятливими факторами.
79. Основні клінічні форми соматогенних психозів.
80. Психічні розлади при вагітності, у післяпологовому та лактаційному періодах.
81. Особливості психічних розладів при ендокринних захворюваннях.
82. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики психічних захворювань при

ендокринних та соматичних захворювань.

83. Класифікація психічних порушень при гострих та хронічних інфекціях.

ЛІТЕРАТУРА

Нормативні джерела:

1. Наказ МОЗ України № 226 від 27.07.1998 р. Про затвердження тимчасових галузевих уніфікованих стандартів медичних технологій діагностично-лікувального процесу стаціонарної допомоги дорослому населенню в лікувально-профілактичних закладах України та тимчасових стандартів обсягів діагностичних досліджень, лікувальних заходів та критерії якості лікування дітей. <http://www.moz.gov.ua/ua/main/?docID=3858>

2. Закони України про охорону здоров'я: Збірник нормативно-правових актів. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 464 с.

3. Закон України № 1372-XIV від 11.01.2000 р. Про ратифікацію Конвенції про передачу осіб, які страждають психічними розладами, для проведення примусового лікування. (Конвенцію ратифіковано із застереженням Законом № 1372 –XIV від 11.01.2000 р.)

4. Закон України № 1489-III від 22.02.2000 р. Про психіатричну допомогу.

5. Наказ МОЗ України № 271 від 27.10.2000 р. Про затвердження Критеріїв діагностики й лікування психічно хворих та розладів психіки.

6. Наказ МОЗ та МВС України № 346/877 від 19.12.2000 р. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 02.02.2001 р. за № 100/5291. Про заходь щодо запобігання небезпечним діям з боку осіб, які страждають на тяжкі психічні розлади.

7. Наказ МОЗ України № 363 від 26.12.2000 р. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12.01.2001 р. № 12/5203. Про затвердження форми висновку лікарської комісії медичного заставі щодо необхідності постійного стороннього догляду за інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу та інструкції про порядок його заповнення.

Основна (базова):

1. Баричева Є.М. та співавт. Збірник тестових завдань для ліцензійного іспиту Крок-3 (лікувальна справа та педіатрія): Психіатрія // Навчальне видання МОЗ України. – Київ, 2003. – с.52.

2. Бабичева Є.М., Полуда С.М., Козидубова В.М. Обсяги профілактичної, діагностичної та загальної практики – сімейного лікаря з розділу “Психіатрія”: Навч. Посіб. Для лікарів інтернів і лікарів-слухачів курсів підвищення кваліфікації закладів. – Х.: Прапор, 2005. – 416 с.

3. Дежарле Р., Файзенберг Л., Гуд Б., Кляйнман А. Охрана психического здоровья в мире: Проблемы и приоритеты в развивающихся странах. /Пер. С англ.. – К.: Сфера, 2001. – 575 с.

4. Детская психоневрология /Под ред.. Л.А.Булаховой. – К.: Здоров'я, 2001. – 496с.

5. Зиглер Э, Ходапп Р.М. Понимание умственной отсталости / Пер. С англ.. – К.: Сфера, 2001. – 360 с.

6. Картинг П. Дж. Возвращение в сообщество: Построение систем поддержки для людей с психиатрической инвалидностью. – К.: Сфера, 2001. – 442 с.

7. Козидубова В.М., Бабичева Е.М., Козидубова С.М. Возможности совершенствования подготовки врачей общей практики по психиатрии // Матеріали Всеукраїнської науковопрактичної конференції «Наука і практика в сімейній медицині». – Х., 2003. – С.56-57.

8. Кюблер-Росс Э. О смерти и умирании / Пер. с англ.–К.:София, 2001.–320с.

9. Лексиконы психиатрии ВОЗ / Пер с англ.. – К.: Сфера, 2001. – 398 с.

10. Медико-соціальна експертиза психічних та поведінкових розладів: Навчальнометодичний посібник / За ред. д.м.н., проф.. Л.М. Юр'євої. – Дніпропетровськ, 2004. – 143 с.

11. Методи лікування, що становлять ризик для здоров'я особи, та їх застосування при наданні психіатричної допомоги: Методичні рекомендації. – Х., 2001. – 18 с.

12. Надання допомоги лікарями загальної практики психічно хворим / За ред. д.м.н., проф. І.С.Вітенко. – Х.: Прапор, 2004, - 248 с.

13. Напрієнко О.К. Психіатрія. – К.: Здоров'я, 2001.- 584 с.

14. Невідкладні стани в психіатрії /За ред. док.мед.наук, проф. Л.М.Юр'євої.- К.:, 2000.151 с.

15. Невротичні, соматоформні розлади та стрес: Навчальний посібник /За ред. д.м.н., проф.. Л.М.Юр'євої. – К.:ТОВ ММК, 2005. – 96 с.

16. Правила застосування фізичного обмеження та ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади: Методичні рекомендації.- К.:, 2001, - 11 с.

Допоміжна:

1. Александровский Ю.А. Пограничные психические расстройства.-М: Медицина, 2000. – 496 с.

2. Аммон Г. Психосоматическая терапия (Пер. с нем. – СПб: Изд-во Речь,2000.–238 с.

3. Антропов Ю.Ф., Шевченко Ю.С. Психосоматические расстройства у детей. – М: Издво института психотерапии, изд-во НГМА, 2000. – 320 с.

4. Березин С.В., Лисецкий К.С., Орешникова И.Б. Предупреждение подростковой и юношеской наркомании. – М.: Изд-во Ин-та психотерапии. 2000. – 256 с.

5. Болдырев А.И. Психические особенности больных эпилепсией (43-летний опыт изучения и лечения больных эпилепсией). – М.: Медицина, 2000. – 384 с.

6. Брагин Р.Б. Особенности возрастных характеристик студентов-медиков и врачей интернов //Всеукраинская научно-практическая конференция «Проблемы медицинского и фармакологического образования и пути повышения качества подготовки врачей и фармацевтов в Украине». – Х. – 2003. – С.5-7.

7. Бремс К. Полное руководство по детской психотерапии /Пер. С англ.. - М.: Из-воЭКСМО-Пресс, 2002. – 640 с.

8. Бурно М. Клиническая психотерапия. – М.: Академический Проект, ОППЛ, 2000. – 719 с.

9. Вегетативные расстройства: Клиника, лечение, диагностика. /Под ред.. А.М. Вейна. – М.: Медицинское информационное агентство, 2000.–752с.

10. Евсегнеев Р.А. Психиатрия для врачей общей практики. – Минск: Беларусь, 2001. – 427 с.

11. Жариков Н.М., Тюльпан Ю.Г. Психиатрия: Учебник. – М.: Медицина, 2000.– 544с.

12. Исаев Д.Н. Психосоматические расстройства у детей: Руководство для врачей. – СПб.: Питер, 2000. – 512 с.

13. Исмукон Н.Н. Без наркотиков: программа предупреждения и преодоления наркотической и алкогольной зависимости. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2001. – 384 с.

14. Кандинский В.Х. О псевдогаллюцинациях. – М.: Мед.книга, 2001. – 157 с.

15. Кириченко А.А., Кириченко Ан.А. Психиатрия: Учебник. – Мн.: Выш. шк., 2001. – 606 с.

16. Клиническая и судебная подростковая психиатрия / Порд ред.. проф.. В.А. Гурьевой. – М.: Генезис, 2001. – 480 с.

17. Кондратенко В.Т., Донской Д.И., Игуменов С.А. Общая психотерапия. – М.: Изд-во Ин-та психотерапии, 2001. – 464 с.

18. Короленко Ц.П., Дмитриева Н.В. Социодинамическая психиатрия. – М.: Академический проспект, Екатеринбург: Деловая книга, 2000. – 460 с.

19. Либих С.С. Руководство по сексологии – С-Пб.: Питер, 2001. – 480 с.

20. Любан-Плоцца Б., Пелдингер В., Крегер Ф., Ледерак-Хофман К. Психосоматические расстройства в общей медицинской практике / Пер. С нем. – СПб.: Узд-е СПб НИИ, 2000. – 287

21. Мамайчук И.И. Макаров В.В. Избранные лекции по психотерапии. – М.: Академический проспект, Екатеринбург: Деловая книга, 2000. – 432 с.

Интернет ресурси по психіатрії:

1. <http://www.moz.gov.ua/ua/main/?docID=3858>

2. Психічне здоров'я в Internet : Статті із професійних журналів і інформаційних листів, інформація про найбільше часто вживані психотропні засоби й навчальні посібники по лікуванню хворих. Vancouver.

3. Сервер WWW Психиатрическая сеть Interpsych : Форум для научных і клінічних дискусій по всіх аспектах психопатології. Підтримує певна кількість тематичних психіатричних списків розсилання.

«ПУЛЬМОНОЛОГІЯ»

1. Внесок вітчизняних вчених в розробку різних галузей пульмонології.
2. Етика і деонтологія в професійній діяльності лікаря-пульмонолога
3. Профілактична спрямованість сучасної медицини.
4. Перспективи реформування медичної допомоги населенню в сучасних умовах на засадах сімейної медицини.
5. Використання сучасних технологій в розробці нових діагностичних і лікувальних методів в пульмонології.
6. Роль доказової медицини.
7. Організація пульмонологічної допомоги населенню, особливості стаціонарної та амбулаторної допомоги, питання санітарної статистики в пульмонології.
8. Основи медико-соціальної експертизи в пульмонології, питання управління, економіки і планування пульмонологічної служби, поняття про страхову медицину, її особливості в Україні і значення в роботі пульмонологічних підрозділів.
2. Методи обстеження хворих при захворюваннях органів дихання.
9. Особливості анамнезу та фізикального обстеження хворих.
10. Мікробіологічна діагностика: характеристика біологічних матеріалів (харкотиння, промивні води бронхів, транстрахеальний аспірат, бронхоальвеолярний змив, браш-біоптат, плевральна рідина, пунктат інфільтрату або абсцесу легень, біоптат легеневої тканини, кров на гемокультуру, сеча, мазки з носу, рото глотки, сироватка крові); характеристика методів дослідження (пряма мікроскопія, методи виявлення антигенів, культуральна діагностика, серологічна діагностика, молекулярно-генетична діагностика).
11. Радіологічні методи діагностики (традиційне рентгенологічне дослідження, цифрова рентгенографія, флюорографія, рентгеноскопія, лінійна томографія, методика контрастування, агіографічне обстеження, ультразвукове обстеження, комп'ютерна томографія ОГК, магнітнорезонансна томографія): покази, протипокази, діагностична цінність.
12. Бронхологічні методи діагностики.
13. Історія розвитку методу. Покази та протипокази.
14. Методика проведення.
15. Діагностична значущість бронхоскопії.
16. Симптоми незворотного ураження бронхо-легеневої системи за даними бронхографії. Лікувальна бронхоскопія.
17. Ускладнення бронхологічних методів діагностики.
18. Торакоскопія та інші інвазивні втручання: види, покази, протипокази, діагностична значущість, ускладнення.
19. Дослідження функції зовнішнього дихання: комп'ютерна спірографія, визначення методу, покази, протипокази, діагностична значущість методу, види та важкість вентиляційних порушень на підставі аналізу кривої «потікобсяг».
20. Поняття варіабельності обструкції.
21. Провокаційні тести при спірометричному дослідженні.
22. Пікфлоуметрія: визначення методу, покази, протипокази, діагностична значущість методу.
23. Методика пульсової оксиметрії: визначення методу, методика проведення, інформативність показника сатурації кисню в діагностиці важкості легеневої недостатності та показів щодо проведення оксигенотерапії.
3. Клінічна фармакологія препаратів, що впливають на дихальні шляхи.
24. Антибактеріальні засоби, що найчастіше використовуються в пульмонологічній практиці: механізм дії, класифікація, фармакодинаміка, фармакокінетики, побічна дія ліків.
25. Бета-адреностимулятори: механізм дії, класифікація, фармакодинаміка, фармакокінетики, побічна дія ліків. Системні глюкокортикостероїди: механізм дії, класифікація, фармакодинаміка, фармакокінетики, побічна дія ліків. Інгаляційні глюкокортикостероїди: механізм дії, класифікація, фармакодинаміка, фармакокінетики, побічна дія ліків.
26. Теофіліни: механізм дії, класифікація, фармакодинаміка, фармакокінетики, побічна дія ліків.
27. Антилейкотриєнові засоби: механізм дії, класифікація, фармакодинаміка, фармакокінетики,

побічна дія ліків.

28. М-холіноблокатори: механізм дії, класифікація, фармакодинаміка, фармакокінетики, побічна дія ліків.

29. Моноклональні антитіла до IgE: механізм дії, класифікація, фармакодинаміка, фармакокінетики, побічна дія ліків.

30. Стабілізатори опастистих клітин: механізм дії, класифікація, фармакодинаміка, фармакокінетики, побічна дія ліків.

31. Муколітики та відкаруючі засоби: механізм дії, класифікація, фармакодинаміка, фармакокінетики, побічна дія ліків.

32. Гіпосенсибілізуючі (десенсибілізуючі) засоби, механізм дії, класифікація, фармакодинаміка, фармакокінетики, побічна дія ліків.

33. Засоби, які мають опосередкований вплив на функцію зовнішнього дихання (бета-блокатори, інгібітори АПФ, антиаритміки): механізм дії, класифікація, фармакодинаміка, фармакокінетики, побічна дія ліків.

4. Основні симптоми респіраторних захворювань.

34. Анатомія, фізіологія, гістологія органів дихання.

35. Регуляція дихання.

36. Механізм зовнішнього дихання.

37. Задишка: визначення поняття, механізм виникнення, класифікація, вимірювання задишки за допомогою дискримінантних шкал (MRC, OCD, BDI, шкала Борга, візуальна аналогова шкала, тест із 6-хвилинною ходьбою).

38. Методи верифікації задишки. Діагностичне значення. Лікування.

39. Кашель: визначення, фізіологія кашльового рефлексу, механіка кашлю, методи оцінки кашлю (6-бальна шкала, провокаційні кашльові тести), класифікація, діагностично-лікувальний алгоритм щодо ведення хворого з кашлем.

40. Синдром беталепсії: визначення, патогенез, клінічна картина, лікування, профілактика. Болів грудній клітці: патофізіологія вісцеральної болі, класифікація, механізм виникнення, диференційна діагностика у разі болю в грудях, діагностичне значення, лікування.

41. Кровохаркання, легенева кровотеча: визначення, класифікація, механізм виникнення, діагностика, діагностичне значення, методи консервативного та оперативного лікування, ускладнення.

5. Інфекційні захворювання легень.

42. Вірусні інфекції дихальних шляхів. Класифікація. Наказ МОЗ України № 499 від 16.07.2014 р. «Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при грипі та гострих респіраторних інфекціях». МКХ-10 перегляду.

43. Загальна симптоматика вірусних інфекцій дихальних шляхів.

44. Окремі нозологічні форми (грип, парагрип, респіраторно-синтиціальна вірусна інфекція, метаневмовірусна інфекція, рінновірусна інфекція, коронавірусна інфекція, ТГРС – тяжкий гострий респіраторний синдром, аденовірусні інфекції): етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічна картина, діагностика, лікування, профілактика.

45. Пневмонії. Визначення. Патофізіологія. Класифікація пневмоній.

46. Негоспітальна пневмонія: визначення, епідеміологія, патогенез, клінічна класифікація, групи хворих на негоспітальну пневмонію, етіологічні фактори розвитку не госпітальної пневмонії залежно від клінічної групи, діагностика, фактори ризику летального наслідку при негоспітальній пневмонії, критерії діагнозу, диференціальний діагноз при пневмоніях, лікування негоспітальної пневмонії (ведення хворих на амбулаторному етапі, ведення хворих в умовах стаціонару).

47. Клінічна фармакологія антибактеріальних засобів в лікуванні негоспітальної пневмонії. Критерії достатності призначення антибактеріальної терапії. Реабілітація хворих, що перенесли негоспітальну пневмонію.

48. Експертиза працездатності.

49. Госпітальні (нозокоміальні) пневмонії: визначення, епідеміологія, патогенез, етіологія, класифікація. Діагностика.

50. Пневмонія на тлі інфекції COVID-19. Особливості діагностики та лікування. Основні протиепідемічні заходи. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 02 квітня 2020 року №

- 762 (в редакції Наказу МОЗ України від 06 квітня 2021 року № 638). Протокол «Надання медичної допомоги для лікування коронавірусної хвороби (COVID-19) // <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-06042021--638-pro-vnesennja-zmin-do-protokolu--nadannja-medichnoi-dopomogi-dlja-likuvannja--koronavirusnoi-hvorobi-covid-19>
51. Особливості лікування ХОЗЛ на тлі інфекції COVID-19. Основні протиепідемічні заходи. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 02 квітня 2020 року № 762 (в редакції Наказу МОЗ України від 06 квітня 2021 року № 638). Протокол «Надання медичної допомоги для лікування коронавірусної хвороби (COVID-19) // <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-06042021--638-pro-vnesennja-zmin-do-protokolu--nadannja-medichnoi-dopomogi-dlja-likuvannja--koronavirusnoi-hvorobi-covid-19>
52. Особливості лікування бронхіальної астми на тлі інфекції COVID-19.. Основні протиепідемічні заходи. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 02 квітня 2020 року № 762 (в редакції Наказу МОЗ України від 06 квітня 2021 року № 638). Протокол «Надання медичної допомоги для лікування коронавірусної хвороби (COVID-19) // <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-06042021--638-pro-vnesennja-zmin-do-protokolu--nadannja-medichnoi-dopomogi-dlja-likuvannja--koronavirusnoi-hvorobi-covid-19>
53. Особливості діагностики та лікування вторинних бактеріальних інфекцій нижніх дихальних шляхів на тлі COVID-19. Основні протиепідемічні заходи. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 02 квітня 2020 року № 762 (в редакції Наказу МОЗ України від 06 квітня 2021 року № 638). Протокол «Надання медичної допомоги для лікування коронавірусної хвороби (COVID-19) // <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-06042021--638-pro-vnesennja-zmin-do-protokolu--nadannja-medichnoi-dopomogi-dlja-likuvannja--koronavirusnoi-hvorobi-covid-19>

ЛІТЕРАТУРА

1. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. Уніфікований протокол надання медичної допомоги дорослим хворим на негоспітальну пневмонію «Негоспітальна та госпітальна (нозокоміальна) пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антибактеріальна терапія та профілактика». – Київ, 2016. – 108 с.
2. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах: Муковісцидоз. - Інститут педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України, Державне підприємство «Державний експертний центр міністерства охорони здоров'я України», ВГО «Всеукраїнська асоціація допомоги хворим на муковісцидоз». – Київ, 2016. – 165 с.
3. Антимикробная терапия. Карманный справочник. Дж. Бартлетт. Пер. с англ. – М.: «Практика», 2007.- 440 с.
4. Болезни органов дыхания : Руководство для врачей : В 4-х тт. / Под ред. Н. Р. Палеева. – Медицина, 1989, 1990. – Т. 1 – 682 с., Т. 2 – 512 с., т. 3 – 384 с., Т. 4 – 624 с.
5. Внебольничные инфекции дыхательных путей / Под ред. А. И. Синопальникова, Р. С. Козлова. – Киев, 2011. – 292 с.
6. Внебольничная пневмония у взрослых: Практические рекомендации по диагностике, лечению и профилактике : пособие для врачей. – Смоленск: МАКМАХ, 2010. – 80 с.
7. Внутренние болезни. В 10 книгах. Книга 6. Болезни дыхательных путей. Болезни почек и мочевых путей: Пер. с англ. / Под ред. Е. Браунвальда, К. Дж. Иссельбахера, Р. Г. Петерсдорфа и др. – М.: Медицина. – 1995.- 416 с.
8. Зиц В. Р., Зиц С. В. Клинико-рентгенологическая диагностика болезней органов дыхания: общая врачебная практика. – М.: Логосфера, 2009.- 160 с.
9. Клиническая фармакология / Под ред.. В.Г. Кукеса – 3-е изд., - М.: ГЭОТАР – Медиа, 2006.- 944 с.- ISBN 5-88816-014-8.
10. Козачок М. М., Висотюк Л. О., Селюк М. М. Клінічна пульмонологія : Посібник. – Київ, 2005. – 764 с.
11. Мостовой Ю. М., Демчук Г. В. Антибіотики у таблицях і схемах: у фокусі амоксицилін :

практичний посібник. – Київ : РВХ «Ферзь», 2012. – 44 с.

12. Парсонз П. Э., Хеффнер Д.Э. Секреты пульмонологии; Пер. с англ. – М.: МЕДпресс-информ, 2004. – 648 с. 13. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах

«Негоспітальна та госпітальна (нозокоміальна) пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антибактеріальна терапія та профілактика» (2016).

14. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антибактеріальна терапія та профілактика» (2019).

15. Наказ МОЗ України № 868 від 08.10.2013 р. «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при бронхіальній астмі», Адаптована Настанова МОЗ України (2013), заснована на доказах «Бронхіальна астма».

16. Наказ МОЗ України № 555 від 27.06.2013р. «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному обструктивному захворюванні легень (ХОЗЛ)», Адаптована Настанова МОЗ України (2013), заснована на доказах «Хронічне обструктивне захворювання легень».

17. Наказ МОЗ України № 614 від 21.06.2016 р. «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при легеневій гіпертензії».

18. Наказ МОЗ України № 43 від 15.01.2014 р. «Уніфікований клінічний протокол екстреної медичної допомоги. Тромбоемболія легеневої артерії».

19. Наказ МОЗ України № 634 від 08.09.2014 р. «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги хворим на саркоїдоз».

«РЕВМАТОЛОГІЯ»

1. Ревматоїдний артрит: етіологічні та тригерні фактори розвитку РА, ланки патогенезу. Діагностичні критерії РА (ACR/EULAR 2010). Лабораторноінструментальна діагностика РА. Лікувальна тактика при РА. Критерії ремісії РА.
2. Системний червоний вовчак: епідеміологія та причини розвитку СЧВ. Клінічна класифікація СЧВ, його клініко-імунологічні варіанти, діагностичні критерії Американської ревматологічної асоціації. Підходи до немедикаментозного та медикаментозного лікування за рекомендаціями EULAR, мета терапії.
3. Системна склеродермія, епідеміологія, етіологія та патогенез. Особливості ураження органів і систем при ССД, її клінічні форми, варіанти перебігу та стадії розвитку. Клінічна класифікація (APU) та діагностичні критерії ССД (APA). Діагностика ССД. Сучасні підходи до базисної терапії ССД, особливості лікування вісцеральних проявів ССД.
4. Анкілозуючий спондиліт, епідеміологія, етіологія, класифікація (APU, 2004), діагностичні критерії АС. Рентгенологічні зміни, характерні для анкілозуючого спондиліту. Визначення активності та ступеня тяжкості АС. Немедикаментозні та медикаментозні методи лікування.
5. Псоріатичний артрит, етіологія та патогенез. Критерії ПсА ((CASPAR, 2006), лабораторна та інструментальна діагностика ПсА. Сучасні підходи до лікування ПсА.
6. Реактивні артрити: етіологія, клінічна картина РеА, діагностика РеА. Позасуглобові прояви РеА, частота їх розвитку. Рентгенологічні ознаки РеА. Синдром Рейтера. Лікування РеА: застосування пульс-терапії при РеА. Антимікробні засоби, що призначаються при РеА.
7. Подагра: поширеність подагри, основні етіологічні чинники, патогенез. Клінічна класифікація подагри та діагностичні критерії подагри. Лікування гострого подагричного артриту. Базисна терапія подагри (урикодепресанти, урикозуричні, уриколітичні препарати).
8. Остеоартроз: етіологічні чинники та основні ланки патогенезу ОА, клінічні форми, рентгенологічні стадії ОА (за Kellgren J.H. Lawrence J.S.). Класифікаційні критерії гонартрозу (ACR, 1986), коксартрозу (ACR, 1991), ОА суглобів кистей (ACR, 1990). Мета терапії ОА, нефармакологічні та фармакологічні методи лікування хворих з ОА (ACR, 2012). Хірургічні методи лікування хворих на ОА.
9. Клінічна класифікація ідіопатичних запальних міопатій (ІЗМ). Етіологія та епідеміологія дерматоміозиту та поліміозиту, клінічна картина. Діагностичні критерії ІЗМ. Мета та основні підходи до лікування ДМ/ПМ
10. Хвороба Шегрена (ХШ), етіологія, епідеміологія та патогенез. Клінічна класифікація ХШ (APU, 2004) та діагностичні критерії. Лабораторна діагностика ХШ. Особливості лікування ХШ.
11. Системні васкуліти, основні чинники розвитку та ланки патогенезу СВ. Класифікаційні критерії СВ. Клінічне значення лабораторних та інструментальних методів дослідження. Принципи лікування хворих на СВ та їх прогноз.
12. Остеопороз. Чинники ризику ОП у жінок та чоловіків. Клінічні особливості ГК-індукованого остеопорозу. Діагностика та диференційна діагностика ГК-індукованого остеопорозу. Профілактика та лікування ГК-індукованого ОП на основі клінічних рекомендацій EULAR та ACR (2010).
13. Фіброміалгія. Епідеміологія, етіологія та патогенез захворювання. Діагностичні критерії ФМ. Медикаментозне та немедикаментозне лікування ФМ.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Національний підручник з ревматології / В. М. Коваленко, Н. М. Шуба, В. К. Казимирко [та ін.] ; за ред. В. М. Коваленка, Н. М. Шуби. – К. : МОПІОН, 2013. – 671 с. : табл., іл.
2. Kelley's Textbook of Rheumatology E-Book, 10th Edition, 2014. By Gary S. Firestein, MD, Ralph Budd, Sherine E Gabriel, MD, MSc, James R O'Dell, MD and Iain B. McInnes, PhD, FRCP, FRSE.
3. Внутрішня медицина: Посібник. – Ч. II. Кардіологія, ревматологія, нефрологія, загальні питання внутрішньої медицини/ За редакцією проф. Станіславчука М.А. Вінниця, ТОВ «Вінницька міська друкарня». 2014. – 468 с. 4. Практичні навички в ревматології Навчальний

посібник. / Під ред. чл. – кор. АМН України, проф. В.М. Коваленка, проф. Н.М. Шуби – К.: Моріон, 2008. – 255с.

5. Свінціцький А.С., Яременко О.Б., Пузанова О.Г., Хомченкова Н.І. Ревматичні хвороби та синдроми. – К.: Книга плюс, 2006. – 680 с.
6. Ревматичні хвороби та синдроми (довідник) / А.С.Свінціцький, О.Б.Яременко, О.Г.Пузанова, Н.І.Хомченкова / Київ, Книга плюс, 2006;
7. Номенклатура, класифікація, критерії діагностики та принципи лікування ревматичних хвороб /Под ред. Чл. – кор. АМН України, проф. В.М. Коваленка, проф. Н.М. Шуби – К., 2004. – 156с.

Допоміжна

1. Ревматология: Клинические рекомендации / Под ред. акад. РАМН Е.Л.Насонова. – 2-е изд., испр. И доп. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2011. – 752 с.
2. Справочник по ревматологии / А.Хаким, Г. Клуни, И Хак; пер. с англ. Н.И. Татаркиной; под ред. О.М. Лесняк. – М.: ГЭОТАР –Медиа, 2010. – 560с.:ил.
3. Казимирко В.К., Коваленко В.Н. Ревматология. Учебное пособие для врачей в вопросах и ответах. - Донецк: Издатель Заславский А.Ю., 2009. – 626с.
4. JASVINDER A. SINGH et al. 2015 American College of Rheumatology Guideline for the Treatment of Rheumatoid Arthritis.
5. Daniel Aletaha et al. 2010 Rheumatoid Arthritis Classification Criteria. An American College of Rheumatology/European League Against Rheumatism Collaborative Initiative. ARTHRITIS & RHEUMATISM Vol. 62, No. 9, September 2010, pp 2569–2581
6. Michael M. Ward et al. American College of Rheumatology/Spondylitis Association of America/Spondyloarthritis Research and Treatment Network 2015 Recommendations for the Treatment of Ankylosing Spondylitis and Nonradiographic Axial Spondyloarthritis
7. JENNIFER M. GROSSMAN et al. American College of Rheumatology 2010. Recommendations for the Prevention and Treatment of Glucocorticoid-Induced Osteoporosis. Arthritis Care & Research Vol. 62, No. 11, November 2010, pp 1515–1526
8. DINESH KHANNA et al. 2012 American College of Rheumatology Guidelines for Management of Gout. Part 1: Systematic Nonpharmacologic and Pharmacologic Therapeutic Approaches to Hyperuricemia. Arthritis Care & Research Vol. 64, No. 10, October 2012, pp 1431–1446
9. DINESH KHANNA et al. 2012 American College of Rheumatology Guidelines for Management of Gout. Part 2: Therapy and Antiinflammatory Prophylaxis of Acute Gouty Arthritis. Arthritis Care & Research Vol. 64, No. 10, October 2012, pp 1447–1461
10. MARC C. HOCHBERG et al. American College of Rheumatology 2012 Recommendations for the Use of Nonpharmacologic and Pharmacologic Therapies in Osteoarthritis of the Hand, Hip, and Knee. Arthritis Care & Research Vol. 64, No. 4, April 2012, pp 465– 474
11. BEVRA H. HAHN et al. American College of Rheumatology Guidelines for Screening, Treatment, and Management of Lupus Nephritis. Arthritis Care & Research Vol. 64, No. 6, June 2012, pp 797– 808

«СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА»

1. Основні принципи охорони здоров'я в Україні (Закон України № 2801–ХІІ від 19.11.1992 р. «Основи законодавства України про охорону здоров'я» зі змінами, внесеними Законом № 76–VIII від 28.12.2014 р. стаття 4), система заходів на державному і регіональному рівнях щодо їх виконання.
 2. Методи соціальної медицини, що забезпечують контроль належного функціонування системи охорони здоров'я. Характеристика методів експертизи та експерименту, їх використання з метою підвищення якості медичної допомоги.
 3. Методи дослідження в системі охорони здоров'я. Зміст соціологічного методу, його значення в наукових дослідженнях та для оцінки якості медичної допомоги, зокрема в системі сімейної медицини.
 4. Діяльність громадських і благодійних організацій з питань охорони здоров'я, їх вплив на покращення медичної і соціальної допомоги населенню (ВООЗ, ЮНІСЕФ, ЮНЕСКО, Червоний Хрест).
 5. Нова політика ВООЗ в охороні здоров'я. Значення європейської концепції глобальної стратегії ВООЗ «Здоров'я для всіх у 21 столітті».
 6. Хронічні неепідемічні захворювання, організація системи профілактичних заходів щодо попередження цієї патології.
 7. Основні принципи організації сімейної медицини. Характеристика контингентів, що обслуговуються, показники ефективності диспансерної роботи амбулаторій ЗП/СМ.
 8. Профілактична спрямованість сфери охорони здоров'я. Система державних соціально-економічних та медичних заходів щодо реалізації профілактичних програм та технологій. Види профілактики, їх характеристика.
 9. Диспансеризація – провідний метод профілактики захворювань, її мета, організація та використання в діяльності лікаря загальної практики-сімейної медицини.
 10. Реабілітаційна допомога в охороні здоров'я, види, етапи, інфраструктура закладів, значення.
- ### II. ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

1. Організаційні засади зовнішньої та внутрішньої економіки охорони здоров'я, проблеми їх функціонування та складові економічних витрат зовнішньої економіки.
2. Оцінка ефективності діяльності лікувально-профілактичних закладів та роботи лікаря у сучасних умовах: медична, соціальна, економічна ефективність, їх критерії.
3. Визначення і аналіз економічної ефективності діяльності закладів охорони здоров'я, економічних збитків при тимчасовій втраті працездатності, що викликана захворюваністю населення та травматизмом. Економічний ефект. Прямі витрати та непрямі витрати.
4. Планування як одна із функцій управління системою охорони здоров'я. Методи, принципи планування в охороні здоров'я. Послідовність процесу планування.
5. Складові маркетингової діяльності медичного закладу. Функції, види та принципи маркетингу в охороні здоров'я.
6. Процес маркетингового дослідження в системі охорони здоров'я, види, етапи, основні елементи. Джерела маркетингової інформації.
7. Бізнес-план при організації підприємницької діяльності у сфері охорони здоров'я, методи, завдання, етапи розробки.
8. Ціна медичної послуги, її складові, види. Ціноутворення в умовах амбулаторного та стаціонарного лікування пацієнтів. Цінові стратегії.
9. Методика фінансового планування діяльності медичних закладів: бюджет та кошторис лікувально-профілактичного закладу (структура, етапи створення, відповідальність).
10. Моделі фінансування охорони здоров'я за різних систем охорони здоров'я: страхової, державної та приватної систем організації охорони здоров'я, їх переваги і недоліки.

III. БІОСТАТИСТИКА

1. Етапи санітарно-статистичного дослідження, порядок складання плану та програми дослідження.
2. Інформаційно-аналітична служба системи охорони здоров'я України, завдання,

організаційно-функціональна структура, джерела медичної інформації (обліково-звітна документація).

3. Вибірковий метод статистичного дослідження, його наукові переваги, репрезентативність статистичної сукупності, значення для одержання вірогідних результатів.

4. Відносні величини, види, характеристика, методика обчислення, використання в практиці охорони здоров'я. 5. Графічні зображення, мета, види, вимоги, застосування в аналізі роботи лікаря та закладу охорони здоров'я. 6. Динамічні ряди, їх види і статистична обробка (темперосту, темп приросту, абсолютний приріст, показник наочності). Значення динамічних рядів в статистичному аналізі.

7. Середні величини, їх види та методи вирахування, оцінка та застосування в аналізі діяльності закладів охорони здоров'я та роботи лікаря.

8. Параметричні закономірності статистичних даних, які використовуються в медицині, особливості їх статистичної обробки та визначення достовірності: обчислення середніх похибок (m і $m\%$), порядок розрахунку й оцінка.

9. Визначення суттєвості різниці статистичних показників за критерієм Стюдента (t), його значення для оцінки вірогідності. Порядок оцінки отриманих результатів.

10. Методи стандартизації статистичних показників, необхідність застосування в практичній охороні здоров'я, важливість для порівняння різних територій.

IV. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОКАЗНИКІВ ЗДОРОВ'Я

1. Показники здоров'я населення, поняття і коротка характеристика кожної групи.

2. Фізичний розвиток як прямий показник здоров'я населення, характеристика сучасних показників фізичного розвитку, методи оцінки фізичного розвитку.

3. Соціально-медичне та соціально-економічне значення захворюваності та поширеності хвороб, їх фактори та причини. Аналіз захворюваності населення за рівнями та структурою.

4. Методика вивчення захворюваності, види, методи та джерела вивчення. Порівняльна характеристика методів.

5. Спеціальні показники захворюваності (за віком, статтю, за причинами, територією, за професійною зайнятістю), методика їх вирахування та порівняльний аналіз.

6. Система спеціального обліку окремих видів захворюваності, її медичне і соціальне значення, правила реєстрації і види реєстраційних документів. Порядок вирахування захворюваності і поширеності хвороб щодо кожної групи спеціального обліку.

7. Серцево-судинна патологія, її вплив на стан здоров'я населення. Організація кардіологічної допомоги в Україні, показники, їх розрахунок та оцінка. Державні програми щодо зниження захворюваності, інвалідності і смертності від серцево-судинних захворювань та значення своєчасного усунення факторів ризику.

8. Онкологічні захворювання, соціальне значення та сучасний стан в Україні, організація онкологічної допомоги в Україні, чинники ризику, заходи профілактики, система обліку, оцінка та аналіз показників.

9. Експертиза тимчасової непрацездатності, рівні, система обліку, поглиблений аналіз. Порядок видачі листка непрацездатності при вагітності та пологах.

10. Соціально-медичне і соціально-економічне значення захворюваності зі стійкою втратою працездатності (інвалідності), класифікація за групами важкості та причинами. Класи хвороб, що зумовлюють основні причини інвалідності дорослого населення. Результати експертизи інвалідності в залежності від прийнятого рішення комісії МСЕК.

V. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

1. Провідна роль амбулаторно-поліклінічної допомоги в охороні здоров'я населення. Характеристика рівнів надання амбулаторної допомоги в сучасних умовах. Центри первинної медико-санітарної допомоги як основний заклад організації первинної медичної допомоги, структура, діяльність.

2. Амбулаторії загальної практики-сімейної медицини, їх структура, функції, місце в медичному обслуговуванні міського та сільського населення.

3. Організація медичного обслуговування міського населення на первинному рівні в умовах реформування галузі. Обсяг профілактичної і лікувальної роботи, контроль за їх якістю. Характеристика медичних закладів та медичних кадрів цього рівня.

4. Показники діяльності стаціонару, що характеризують використання ліжкового фонду та якість медичної допомоги, методика їх розрахунку та аналізу. Перспективи розвитку стаціонарної допомоги і напрямки реформування.
5. Організація амбулаторної акушерсько-гінекологічної допомоги в умовах міської та сільської місцевості, трьохрівнева система надання а/г допомоги, функції сімейного лікаря і лікаря акушер-гінеколога.
6. Організація стаціонарної акушерсько-гінекологічної допомоги, завдання та зміст роботи стаціонарних закладів, особливості їх структури; основна облікова документація пологового будинку, методика обчислення та аналіз показників діяльності закладу.
7. Організація медичної допомоги дітям в умовах міської та сільської місцевості, трьохрівнева система надання педіатричної допомоги, функції сімейного лікаря і дільничного лікаря-педіатра. Ефективність охорони здоров'я дитини (профілактика перинатальної смертності та смертності немовлят).
8. Організація спеціалізованої допомоги дітям у плановому порядку та екстрених випадках. Надання медичної допомоги новонародженим. Завдання та зміст роботи дитячих лікарень, основна облікова документація, методика обчислення та аналіз показників діяльності закладів.

ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова)

1. Методи соціальної медицини /Під заг.ред. О.М. Очередыка, О.Г. Процек. – Вінниця: Тезис, 2007.- 410с
2. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / Під. заг. ред. Ю. В. Вороненка, В. Ф. Москаленка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 680с.
3. Диспансеризація в діяльності лікаря та медичного закладу: навчальний посібник / О. М. кречотень, Г. С. Черешнюк. – Вінниця: Нілан ЛДТ, 2014. – 276с.
4. Правове забезпечення процесу оформлення лікарем основної обліково-звітної документації медичного закладу: навчальний посібник / За ред. Руденя В. В. – Львів, 2010. – 630с.
5. Стратегічні цільові орієнтири нової Європейської політики «Здоров'я 2020» та шляхи її досягнення в Україні / В. Ф. Москаленко, Т. С. Грузєва, Л. І. Галієнко, Г. В. Іншакова. – Харків, 2013. – С. 125-137
6. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідеміологічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України, 2015 рік / за ред. Шафранського В. В.; МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ, 2016. – 452 с.
7. Біостатистика / підручник за заг.ред В.Ф.Москаленка. – К.: Книга плюс, 2009.– 184 с.
8. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. нав. закладів / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, Т.С. Грузєва, [та ін.]. – К.:ВД «Авіцена», 2012. – 560 с.: іл. 11
9. Економіка охорони здоров'я: підручник / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, В.В. Таран та ін.; під ред. В.Ф. Москаленка. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 288 с.
10. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я / за ред В.Ф. Москаленка, В.Г. Бардова, О.П. Яворовського. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 200 с.
11. Лехан В.М., Вороненко Ю.В. та ін. Епідеміологічні методи вивчення неінфекційних захворювань (для ВМНЗ III - IV рівнів акредитації). Дніпропетровськ, Київ.- 2004.
12. Москаленко В.Ф. Принципи побудови оптимальної системи охорони здоров'я: український контекст. Монографія. – К.: „Книга плюс”, 2008. – 320с.
13. Москаленко В.Ф., Грузєва Т.С., Іншакова Г.В. Право на охорону здоров'я у нормативно-правових актах міжнародного та європейського рівня. – Контраст, 2006.– 296 с.
14. Мочерный С.В., Некрасова В.В. Основы организации предпринимательской деятельности: учебник для вузов./ Под общ. ред. проф. С.В.Мочерного. – М.: «Приор – издат», 2004. – 544 с.
15. Медик В.А., Юрьев В.К. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник / В.А. Медик, В.К. Юрьев. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: ГЕОТАР-Медицина, 2012. – 608 с.
16. Салтман Р.Б., Дж. Фигейрас Реформы системы здравоохранения в Европе. Анаплиз современных стратегий: Пер. с англ. – М.: Геотар Медицина, 2000. – 432с.
17. Экономика здравоохранения: учебник / В.Ф. Москаленко, В.В. Таран, О.П. Гульчій [и др.];

под ред. В.Ф. Москаленко. – Винница: Нова Книга, 2010. – 144 с.

18. Экономика здравоохранения / И.М. Шейман, С.В. Шишкин, М.Г. Колосничина; под. ред. Колосничиной М.Г., Шеймана И.М., Шишкина С.В. / Издатель: Высшая школа Экономики, 2009. – 480 с.

19. Health economics: textbook / V. Moskalenko, V. Taran, O. Hulchiy [et al]; ed. by V. Moskalenko. – Vinnytsia: Nova Knyga, 2010. – 112 p.

Допоміжна

1. Mark Woodward (Third Edition) Epidemiology Study Design and Data Analysis, 2014

2. Fisher, R.A., Yates, F. Statistical tables for biological, agricultural and medical research, 6th ed., Longman Group Ltd., London, 2006

3. L. Loid, E., Ledermann. Handbook of applicable mathematics. Vol. VI: Statistics Part B, John Wiley & sons, New York, 1984.

4. Гаркавенко С.С. Маркетинг: Підруч. К.: Лібра, 2002. – 712 с.

5. Зюзін В.О., А.В.Костріков, В.Л.Філатов Статистичні методи в медицині та охороні здоров'я. Полтава. 2002.

6. Доклад о состоянии здравоохранения в Европе, 2005 г. Действия общественного здравоохранения в целях улучшения здоровья детей и всего населения. – Копенгаген: ЕРБ ВОЗ. – 2006. – 168 с.

7. Досвід виконання Міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації» на 2002-2011 роки / За ред. Ю.В.Поляченка, В.М.Пономаренка. – К.: 2006. – 240 с.

8. Европейская база данных «Здоровье для всех». Копенгаген: ЕРБ ВОЗ. – 2013 г. // <http://www.euro.who.int>

9. Здравоохранение и расширение Европейского Союза. Редакторы Мартин Мак-Ки, Лаура Мак-Лехоз, Эллен Нолт – Европейская обсерватория по системе и политике здравоохранения. 2006. – 291 с.

10. Каминская Т.М. Рынок медицинских услуг: Опыт теоретико-институционального анализа. – Х.: ИПП «Контраст», 2006. – 296 с.

11. Кэмпбелл Р. Макконнел, Стэнли Л. Брю. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Пер. с англ. 11-го изд. – К., Ха Гар-Демос, 1998. – 785 с.

12. Лехан В.М., Іпатов А.В., Борвінко Е.В., Крячкова Л.В., Заков О.Л. Організація роботи лікаря загальної практики (сімейного лікаря). – Д.: АРТ-ПРЕС, 2002. – 370 с.

13. Основні шляхи подальшого розвитку системи охорони здоров'я в Україні / Під заг. ред. В.М.Лехан, В.М.Рудого. – К., Вид-во Раєвського, 2005. – 168 с.

14. Основы политики достижения здоровья для всех в Европейском регионе ВОЗ. Обновление 2005 г. Европейская серия по достижению здоровья для всех, №7. – Копенгаген: ЕРБ ВОЗ, 2005. – 99 с.

15. Репродуктивне здоров'я: медико-соціальні проблеми / За ред. В.М.Лобаса, Г.О.Слабкого. – Донецьк: Либідь, 2004. – 146 с.

16. Решетников А.В. Социология медицины. Москва. Медицина. – 2002. – 976 с.

17. Сімейна медицина. Книга I «Організаційні основи сімейної медицини» / За ред. В.Ф.Москаленка, О.М.Гіріної. Підручник, К.: «Медицина», 2007. – 392 с.

18. Усовершенствованные системы здравоохранения спасают жизни. Основы Европейской стратегии ВОЗ по развитию систем здравоохранения. – Копенгаген: ЕРБ ВОЗ, 2006. – 15 с.

19. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідеміологічну ситуацію 2009 р. – К., 2010. – 447 с.

20. Методи соціальної медицини / Під заг.ред. О.М. Очередыка, О.Г. Процек. – Вінниця: Тезис, 2007. – 410с

«СУДОВА МЕДИЦИНА»

Правова регламентація судово-медичної експертизи відповідно до чинного законодавства
Обов'язки та права судово-медичного експерта
Структура судово-медичної служби в Україні
Структура судово-медичної служби в інших країнах світу
Підстави для проведення судово-медичної експертизи в Україні
Компетенція судово-медичної експертизи
Кримінальна та інші види відповідальності судово-медичного експерта
Структура та зміст «Висновку експерта». Принципи формування судово-медичного діагнозу
Види судово-медичних експертиз. Судово-медична документація
Перспективи розвитку судової медицини як науки
Правова регламентація судово-медичного дослідження трупа. Огляд трупа на місці пригоди
Абсолютні ознаки смерті (Українська та міжнародні класифікації)
Порядок опису трупних явищ на місці пригоди та під час дослідження трупа в відділі експертизи трупів
Порядок опису ушкоджень на місці пригоди та під час дослідження трупа в відділі експертизи трупів
Порядок опису одягу на місці пригоди та під час дослідження трупа в відділі експертизи трупів
Порядок та особливості огляду трупа на місці пригоди у випадках підозри на різні види насильницької та ненасильницької смерті
Порядок та особливості дослідження трупа в відділі судово-медичної експертизи трупів
Порядок та особливості дослідження трупа новонароджених в відділі судово-медичної експертизи трупів
Порядок та особливості дослідження трупа невідомих осіб в відділі судово-медичної експертизи трупів
Судово-медична травматологія
Особливості дослідження трупа та забору зразків на лабораторні дослідження у випадках експертизи насильницької та ненасильницької смерті
Правова регламентація роботи та структура відділу судово-медичної експертизи речових доказів
Сучасні можливості відділення судово-медичної гістології
Порядок та особливості роботи зі скелетованими залишками
Сучасні можливості експертизи вогнепальних ушкоджень та пошкоджень в відділі судово-медичної криміналістики
Сучасні можливості експертизи переломів в відділі судово-медичної криміналістики
Сучасні можливості відділення судово-медичної цитології при експертизі волосся.
Сучасні можливості відділення судово-медичної цитології при експертизі крові
Сучасні можливості відділення судово-медичної цитології при експертизі сперми
Сучасні можливості відділення судово-медичної імунології. «Молекулярний розтин»
Сучасні можливості відділення судово-медичної токсикології
Судово-медична радіологія та стоматологія. Перспективи розвитку відділу судово-медичної експертизи речових доказів
Правова регламентація судово-медичної експертизи потерпілих, звинувачених та інших осіб
Основні етапи обстеження потерпілих, звинувачених та інших осіб. Особливості збору спеціального анамнезу
Особливості опису ушкоджень. Застосування сучасних технологій в процесі виявлення та опису ушкоджень
Особливості проведення огляду у випадках статевих злочинів

Особливості збору лабораторних аналізів у випадках статевих злочинів

Порядок визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень

Особливості експертизи у випадках побоїв, мордувань та катувань

Цілі, завдання та зміст «Стамбульського протоколу»

Організація судово-медичної експертизи професійно-посадових правопорушень медичних і фармацевтичних працівників

Порядок та особливості проведення експертиз щодо «Лікарських справ»

Особливості роботи відділу комісійних експертиз

10. ЛІТЕРАТУРИ

1. Автандилов Г.Г. Основные требования к составлению патолого-анатомического диагноза и оформлению свидетельства о смерти: Учеб. пособие. – М., 1987. – 95 с.
2. Акопов В.И. Судебно-медицинская экспертиза по документам. – Ростов-на-Дону, 1989. – 38 с.
3. Банчук М.В., Войченко В.В., Зарицький Г.А., Петрошак О.Ю. Процесуальні, організаційні та етичні основи судово-медичної експертизи в Україні. – К, 2010. – 208 с.
4. Бабанин А.А., Соколова И.Ф. Судебно-медицинская экспертиза половых состояний (практическое руководство). – Симферополь, 2001. – 206 с.
5. Барсегянц Л.О., Левченков Б.Д. Судебно-медицинская экспертиза выделений организма. – М., 1978. – 144 с.
6. Барсегянц Л.О., Верещака М.Ф. Морфологические особенности волос человека в аспекте судебно-медицинской экспертизы. – М., 1982. – 5 с.
7. Бачинський В.Т., Кулик О.Ф., Савка І.Г. Первинний огляд трупа на місці його виявлення. – Чернівці, 2010. – 211 с.
8. Бедрин Л.М., Загрядская А.П., Кедров В.С., Уткина Т.М. Судебно-медицинская диагностика скоропостижной смерти от ишемической болезни сердца. – Горький, 1975. – 160 с.
9. Бедрин Л.М., Загрядская А.П. Судебно-медицинские возможности исследования эксгумированного трупа. – Горький, 1978. – 52 с.
10. Беловицкий О.В., Курч А.М. Макроскопические методы исследования сердца. – Симферополь: ЧП «Эльиньо», 2004. – 36 с.
11. Бережной Р.В. Судебно-медицинская экспертиза отравлений техническими жидкостями. – М., 1977. – 207 с.
12. Ботезату Г.А., Мутой Г.Л. Асфиксия. – Кишинев, 1983. – 85 с.
13. Ботезату Г.А., Терчев В.В., Унгурия С.В. Диагностика давности смерти в судебной медицине. – Кишинев, 1987. – 134 с.
14. Глушков В.А. Ответственность за преступления в области здравоохранения. – К.: Вища шк., 1987. – 199 с.
15. Громов А.П. Биомеханика травмы. – М.: Медицина, 1979. – 275 с.
16. Грязин В.І., Гіжевський В., Рошчін О.І. Підготовка та призначення судових експертиз: Посібник. – К.: КтП «Крок», 2003. – 688 с.
17. Грязин В.І., Лісовий А.С. Криміналістичні та судово-медичні особливості розслідування вбивств, скоєних із застосуванням вогнепальної зброї. – К.: Ун-т економіки та права «Крок», 2004. – 344 с.
18. Гульман Б.Л. Сексуальные преступления. – Харьков: ИМП «Рубикон», 1994. – 271 с.
19. Дерябин И.И., Насонкин О.С. Травматическая болезнь. – Л.: Медицина, 1987. – 304 с.
20. Десятов В.П. Смерть от переохлаждения организма. – Томск: ТГУ, 1977. – 127 с.
21. Дідківський С.П., Сагайдак П.Г. Використання судово-медичних і криміналістичних даних при розслідуванні злочинів проти людини. – К.: Атіка, 2004. – 136 с.
22. Загрядская А.П. Определение орудия травмы при судебно-медицинском исследовании колото-резаного ранения. – М., Медицина, 1968. – 151 с.

23. Загрядская А.П., Федоровцев А.Л., Королева Е.И. – Судебно-медицинское исследование клеток и тканей. – М.: Медицина, 1984. – 104 с.
24. Калитеевский П.Ф. Макроскопическая дифференциальная диагностика патологических процессов. – М.: Медицина, 1987. – 400 с.
25. Кожухова Н.Е., Кривда Г.Ф. Використання аналізу ДНК у судово-медичних експертизах. – О.: ОДМУ, 2001. – 91 с.
26. Кононенко В.И., Крапивкин Ю.А. Огнестрельная и взрывная травма. – Харьков: [б.и.], 1991. – 52 с.
27. Кононенко В.И., Тагаев Н.Н. Дифференциальная диагностика мотоциклетной травмы. – Харьков: [б.и.], 1985. – 38 с.
28. Концевич И.А. Экспертиза strangulations. – К.: Здоров'я, 1968. – 154 с.
29. Концевич И.А. Судебно-медицинские аспекты врачебной практики. – К.: Здоров'я, 1974. – 127 с.
30. Концевич И.А. Долг и ответственность врача. – К.: Вища школа, 1983. – 112 с.
31. Костылев В.И. Идентификация острых травмирующих предметов по следам-повреждениям на теле. – К.: Здоров'я, 1983. – 72 с.
32. Криміналістика. Підручник / За ред. П.Д. Біленчука. – К.: Атіка, 2001. – 544 с.
33. Крюков В.Н. Механика и морфология переломов. – М.: Медицина, 1986. – 160 с.
34. Курако Ю.П., Букина В.В. Легкая закрытая черепно-мозговая травма. – К.: Здоров'я, 1989. – 160 с.
35. Лабораторные и специальные методы исследования в судебной медицине. Под. ред. В.И. Пашковой, В.В. Томилина. – М.: Медицина, 1975. – 454 с.
36. Лісовий А.С., Голубович Л.Л. та ін. Судова медицина. – К.: Атіка, 2003. – 512 с.
37. Марчук А.І. Судова медицина. Курс лекцій. – К.: Генеза, 1997. – 144 с.
38. Матышев А.А. Осмотр трупа на месте его обнаружения. – М.: Медицина, 1989. – 263 с.
39. Мельников Ю.Л., Жаров В.В. Судебно-медицинское определение времени наступления смерти. – М.: Медицина, 1978. – 168 с.
40. Микроскопическое исследование объектов судебно-медицинской экспертизы: Учеб. Метод. пособие. – М., 1981. – 22 с.
- Михайличенко Б.В. Судова стоматологія. – К.: МП Леся, 2004. – 305 с.
41. Молчанов В.И., Попов В.Л., Калмыков К.Н. Огнестрельные повреждения и их судебно-медицинская экспертиза. – М.: Медицина, 1990. – 270 с.
42. Муханов А.И. Атлас-руководство по судебной медицине. – К.: Вища школа, 1988. – 232 с.
43. Муханов А.И. Судебно-медицинская диагностика повреждений тупыми предметами. – Тернополь: [б.и.], 1974. – 506 с.
44. Назаров Г.Н. Судебно-медицинская экспертиза расчлененных трупов. Учебное пособие. – М.: ЦОЛИУВ, 1988. – 26 с.
45. Назаров Г.Н., Николенко Л.П. Судебно-медицинское исследование электротравмы. – М.: Фолиум, 1992. – 144 с.
46. Назаров Г.Н., Макаренко Т.Ф. Методы спектрального анализа в судебной медицине. – М.: МНДП "ЭСИ", 1994. – 360 с.
47. Науменко В.Г., Грехов В.В. Церебральные кровоизлияния при травме. – М.: Медицина, 1975. – 198 с.
48. Наказ МОЗ України "Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби України», № 6, 17 січня 1995 р.
49. Образцы описания переломов костей и формулирования выводов эксперта. – Метод. Рекомендации. – М., 1988. – 30 с.
50. О вскрытии трупов и клинично-морфологических данных при особо опасных и карантинных инфекциях: Метод. рекомендации. – Иркутск, 1987. – 62 с.
51. Позий В.С., Соколова И.Ф. Эксгумация. – Симферополь: Доля, 2004. – 44 с.
52. Попов В.Л. Черепно-мозговая травма. – М.: Медицина, 1988. – 240 с.
53. Поліщук М.С., Верхоглядова Т.П., Лісовий А.С., Шевчук В.А. Клініка та судово-медична експертиза черепно-мозкових ушкоджень. – К.: [б.и.], 1996. – 118 с.

«ОРТОПЕДІЯ І ТРАВМАТОЛОГІЯ»

1. Особливості переломів кісток у дітей, тактика, лікування.
2. Переломи в ділянці ліктьового суглобу. Діагностика, лікування, ускладнення.
3. Вроджений вивих стегна. Класифікація, клініка, діагностика в різних вікових групах.
6. Вроджена м'язова кривошия. Клініка, діагностика, лікування.
7. Вроджена клишоногість. Консервативне лікування в ранньому дитячому віці. Оперативне лікування.
8. Вроджена клишоногість. Оперативне лікування в різних вікових групах.
19. Сколіоз. Класифікація. Етіопатогенез. Діагностика. Лікування.
29. Остеохондропатії. Класифікація, клініка. Принципи консервативного і оперативного лікування.
32. Переломи проксимального відділу стегна. Анатомічні особливості. Класифікація. Клініка, лікування.
33. Переломи діафізу стегна. Діагностика, клініка, методи лікування.
34. Переломи дистального відділу стегна. Клініка. Діагностика. Принципи оперативного і консервативного лікування.
35. Переломи стегна у дітей. Принципи оперативного і консервативного лікування.
36. Пошкодження колінного суглобу. Анатомія. Пошкодження зв'язок, менісків. Клініка, діагностика, лікування.
37. Переломи і вивихи надколінка. Класифікація, клініка, лікування.
38. Травматичний вивих стегна. Класифікація. Методи вправлення.
39. Переломи виростків великогомілкової кістки. Діагностика, лікування.
40. Посттравматичний синовіт колінного суглобу. Диференційна діагностика, клініка, лікування.
41. Відкриті і закриті переломи великогомілкової кістки. Консервативні і оперативні методи лікування. Ускладнення і їх профілактика.
42. Переломи кісточок (двохкісточкові, трьохкісточкові). Класифікація, клініка, лікування.
43. Переломи п'яркової кістки. Діагностика, лікування.
44. Переломи плюсневих кісток і фаланг пальців ступні. Методи лікування.
49. Коксартроз. Клініка, діагностика, лікування.
50. Особливості лікування множинних переломів кісток нижньої кінцівки.
63. Переломи ключиці. Клініко-рентгенологічна діагностика. Ускладнення. Методи оперативного і консервативного лікування переломів ключиці.
65. Переломи проксимального кінця плечової кістки. Класифікація, клініка. Методи оперативного і консервативного лікування переломів.
66. Переломи діафізу плечової кістки. Клініка, ускладнення. Методи оперативного і консервативного лікування.
67. Переломи ліктьового відростку. Клініко-рентгенологічна картина. Методи лікування.
68. Переломи головки променевої кістки. Класифікація, клінічна картина. Методи лікування.
69. Переломи Монтеджа. Класифікація. Клініко-рентгенологічна діагностика. Методи лікування.
70. Переломи кісток передпліччя. Клініко-рентгенологічна картина. Методи лікування.
71. Переломи Галіацці. Клініко-рентгенологічна картина. Методи лікування.
72. Переломи променевої кістки в «типовому місці». Клініка, діагностика і методи лікування.
73. Переломи човноподібної кістки. Клініка. Методи лікування.
74. Переломи Бенета. Клініка, методи лікування.
75. Вивихи ключиці. Діагностика, клініка, методи лікування.
76. Вивихи плечової кістки. Класифікація. Методи лікування. Ускладнення.
77. Вивихи кісток передпліччя. Клініка, діагностика, ускладнення. Методи лікування.
78. Вивихи кісток зап'ястя клінічна картина. Методи лікування.
79. Пошкодження сухожилків (згиначів і розгиначів) кисті і пальців. Клініка і методи лікування.
80. Переломи хребта. Класифікація. Клінічна картина. Методи консервативного лікування.

81. Нестабільні переломи хребта. Клініка, діагностика, ускладнення. Методи лікування.
82. Оперативні методи лікування пошкоджень хребта.
83. Переломи кісток таза. Класифікація, клініка, діагностика.
84. Переломи кісток таза з пошкодженням тазового кільця. Клінічна картина, методи лікування.
85. Ускладнення при переломах кісток таза. Клінічна картина. Діагностика. Методи лікування.
86. Травматичний шок. Класифікація. Клінічна картина. Лікування травматичного шоку.
87. Жирова емболія. Патогенез. Клінічна картина. Лікування жирової емболії.
88. Відкриті пошкодження трубчастих кісток. Клінічна картина. Техніка ПХО ран.
89. Відкриті пошкодження суглобів. Клінічна картина. Методи лікування. Боротьба з інфекційними ускладненнями.
92. Остеохондроз хребта. Етіопатогенез. Клініко-рентгенологічна діагностика. Консервативне і оперативне лікування остеохондрозу хребта.
94. Туберкульоз хребта. Клініко-рентгенологічна діагностика. Консервативне і оперативне лікування
95. Туберкульозний коксит. Фази розвитку кокситу. Клініко-рентгенологічна діагностика.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Методичні розробки кафедри. – Вінниця: Тезис, 2000.
2. Олекса А.П. Травматологія і ортопедія. – Київ: Вища школа, 1993.
3. Скляренко Е.Т. Травматологія і ортопедія. – Київ: Здоров'я, 2005.
4. Трубников В. Ф. Травматология и ортопедия.— Київ: Вища школа, 1986.
5. Юмашев Р. С. Травматология и ортопедия.—Москва: Медицина, 1983.
6. Корнилов Н.В. Травматология. – Санкт-Петербург: Гиппократ, 2005.
7. Краснов А.Ф. Травматология. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1988.
8. Ключевський В.В. Скелетное вытяжение. – Ленінград: Медицина, 1991.
9. Мюллер М. Руководство по внутреннему остеосинтезу.— Москва: Ad Marginem, 1996.
10. Олекса А.П. Травматологія. – Львів: Афіша, 1996.

Допоміжна

1. Анкин Л.Н. Политравма. Москва, 2004 г.
2. Анкин Л.Н. Практическая травматология. Москва, 2002 г.
3. Бабіч Б.К. Травматичні вивихи. – Київ., Здоров'я, 1986 г.
4. Баумгартнер Р. Амутации и протезирование нижних конечностей. М., Медицина, 2002г.
5. Бойчев Б., Конфорті Б., Чоканов К.. Ортопедия и травматология. София, 1962 г.
6. Бойчев Б., Конфорті Б., Чоканов К.. Хирургия кисти и пальцев. София, 1971 р.
7. Безпальчук Т.И. Операции в травматологии и ортопедии. Минск, 2001г.
8. Волкова А.М. Хирургия кисти. Москва, Медицина, 1993 г.
9. Волков М.В., Дезова В.Д. Детская ортопедия. М., Медицина, 1972 г. Невідкладна військова хірургія. Українське видання.- «Наутилус». – 2015 – 467 с.
10. Невідкладна хірургія за ред. Ковальчука Л.Я.-Тернопіль: Укрмедкнига, -2000, 288 С.

Інформаційні ресурси

- www.medscape.com.
- www.aofoundation.org.
- [http://pidruchniki.com/71486/meditsina/travmatologiya ta ortopediya](http://pidruchniki.com/71486/meditsina/travmatologiya_ta_ortopediya).
- <http://otp-journal.com.ua>
- http://www.gfmer.ch/Medical_journals/Orthopedics_traumatology.html

«УРОЛОГІЯ»

1. Причини і симптоматика ниркової коліки.
2. Методи допомоги при нирковій кольці.
3. Методика блокади елементів сім'явиносної протоки у чоловіків та круглої зв'язки матки у жінок при нирковій кольці.
4. Етіологія і патогенез болю в ділянці сечового міхура.
5. Механізм болю в ділянці сечівника та передміхурової залози.
6. Біль в ділянці калитки.
7. Що таке «прихована лейкоцитурія», методи її виявлення.
8. Які контрастні речовини використовують для виконання екскреторної урографії.
9. Урографія види, діагностичне значення.
10. Полікістоз нирок, його ускладнення.
11. Класифікація гострого пієлонефриту.
12. Карбонкул нирки, клініка, діагностика.
13. Наслідки хронічного пієлонефриту.
14. Цистит, класифікація, етіологія, клініка.
15. Патогенез туберкульозу статевих органів у чоловіків.
16. Клініка, діагностика і лікування гострого епідидиміту.
17. Клініка травм уретри, діагностика, лікування.
18. Коралоподібні камені, їх стадії, методи діагностики та лікування.
19. Оперативні методи лікування сечокам'яної хвороби.
20. Симптоми та діагностика пухлин нирки та її миски.
21. Симптоматологія доброякісної гіперплазії передміхурової залози. Стадії захворювання.
22. Лікування раку передміхурової залози.
23. Клініка, діагностика, лікування пухлин яєчка.
24. Етіологія, патогенез і класифікація гострої ниркової недостатності.
25. Лікування гідронефрозу.

ЛІТЕРАТУРА:

- Аляев Ю.Г., Синицын В.Е., Григорьев Н.А. Магнито-резонансная томография в урологии. – М.: Практическая медицина, 2005. – 272с.
- Атлас визуализации в урологии / Р.А. Олдер, М.Дж. Бассиньяни; пер. с англ. под ред. П.В. Глыбочко [и др.] . – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. – 272с.
- Джером П. Рич, Энтони В. Д'Амико. Онкоурология / Пер. с англ. под ред. член-корр. РАМН, проф. О.Б. Лорана – М.: Издательство БИНОМ, 2011. – 896с.
- И.Г. Русакова, В.И. Борисова. М.:Е-нот, 2014. – 544с.
- Избранные лекции по урологии/ Под ред. Н.А. Лопаткина, А.Г. Мартова. – М.: ООО «Медицинское информационное агентство», 2008 – 576с.
- Интегративная урология. Руководство для врачей / под ред. П.В. Глыбочко, Ю.Г. Аляева. – М.: Медфорум, 2014. – 432с.
- Кадыров З.А. Лапароскопические ретроперитонеальные операции в урологии. – М., Издательство БИНОМ, 2012. – 184с.
- Клиническая андрология / под ред. В.Б. Шилла, Ф. Комхаира, Т. Харгрива; пер. с англ. Д.А. Бедретдиновой, Т.Н. Гармановой; под. ред. О.И. Аполихина, И.И. Абдуллина, - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2011. – 800с.
- Клиническая онкоурология (под. редакцией профессора Б.П. Матвеева) Москва, ООО «Издательский дом «АБВ-пресс», 2011. – 934с.
- Коган М.И. Стриктуры уретры у мужчин. Реконструктивно-восстановительная хирургия / М.И. Коган. – М.: Практическая медицина, 2010. – 143с.

«ФАРМАКОЛОГІЯ»

1. М-холіноміметики та антихолінестеразні засоби. Препарати. Фармакологічні ефекти. Показання до використання. Побічні ефекти і протипоказання. Допомога при отруєнні антихолінестеразними засобами.
2. Засоби, що блокують М-холінорецептори. Препарати кожної групи. Механізм дії. Фармакодинаміка. Покази до застосування, побічні ефекти, протипокази.
3. Класифікація засобів, що блокують Н-холінорецептори. Препарати кожної групи. Механізм дії. Фармакодинаміка. Покази до застосування, побічні ефекти, протипокази.
4. Адреноміметики. Класифікація. Препарати кожної групи. Показання до застосування, побічні ефекти.
5. Класифікація засобів, що блокують адренорецептори. Препарати кожної групи. Фармакодинаміка. Показання до використання, побічні ефекти, протипокази.
6. Місцевоанестезуючі засоби. Препарати, які використовуються для різних видів місцевої анестезії, їх концентрації. Механізм дії. Інші ефекти місцевоанестезуючих засобів. Показання до застосування. Побічні ефекти, їх профілактика.
7. Засоби для інгальційного та неінгальційного наркозу. Препарати. Показання до використання, побічні ефекти.
8. Снодійні засоби. Класифікація. Препарати. Механізми дії. Фармакологічні ефекти. Показання до застосування. Побічні ефекти. Гостре отруєння снодійними, заходи допомоги.
9. Нейролептики. Класифікація. Препарати. Фармакологічні ефекти. Показання до застосування. Побічні ефекти.
10. Транквілізатори і седативні засоби. Препарати. Фармакологічні ефекти. Показання до використання. Побічні ефекти.
11. Аналгетики-антипіретики. Препарати. Механізм дії, показання до застосування, побічні ефекти.
12. Наркотичні анальгетики. Механізм болетамуючої дії. Фармакологічні ефекти. Показання до використання. Побічні ефекти. Допомога при гострому отруєнні морфіном.
13. Нестероїдні протизапальні засоби. Класифікація за впливом на циклооксигеназу. Механізм дії. Показання до застосування. Побічні ефекти та їх профілактика.
14. Ноотропні засоби. Визначення. Препарати. Фармакологічні ефекти. Показання до застосування. Побічні ефекти.
15. Аналептики. Визначення. Класифікація, препарати кожної групи. Фармакологічні ефекти. Показання до застосування, побічні ефекти.
16. Засоби, що покращують мозковий кровообіг. Класифікація. Фармакологічні ефекти. Показання до застосування. Побічні ефекти.
17. Класифікація протиаритмічних засобів. Препарати кожної групи. Механізм дії. Покази до застосування.
18. Класифікація гіпотензивних засобів за механізмом дії. Препарати. Показання до застосування.
19. Антиангінальні засоби. Класифікація, препарати кожної групи. Механізм дії нітратів. Показання до призначення, побічні ефекти, їх профілактика.
20. Глікозидні і неглікозидні кардіотоніки. Препарати. Кардіальні і екстракардіальні ефекти серцевих глікозидів. Показання до застосування.
21. Препарати, що стимулюють скоротливу діяльність матки. Показання і протипоказання до використання.
22. Засоби, що знижують тонус і скоротливу активність матки. Препарати. Механізми дії, застосування.
23. Діуретики. Класифікація за механізмом дії. Препарати кожної групи. Показання до використання, побічні ефекти, їх профілактика.
24. Відхаркуючі засоби. Класифікація за механізмом дії. Препарати. Показання і протипоказання до використання.
25. Протикашльові засоби. Механізми дії препаратів різних груп. Показання до призначення, побічні ефекти.
26. Засоби для лікування бронхоспазму. Класифікація, препарати кожної групи, їх механізми дії.
27. Ферментні засоби, що впливають на процеси травлення. Препарати. Показання до

застосування. Антиферментні засоби.

28. Антацидні і антисекреторні засоби. Препарати кожної групи. Механізми дії. Показання до використання. Побічні ефекти.
29. Жовчогінні і гепатопротектори. Препарати кожної групи. Показання до використання
30. Класифікація послаблюючих засобів за механізмом дії. Показання до використання.
31. Антидіарейні засоби. Препарати. Механізми дії, показання до використання.
32. Засоби, що впливають на агрегацію тромбоцитів. Препарати. Механізм дії. Показання і протипоказання до застосування.
33. Антикоагулянти. Препарати. Механізм дії. Фармакодинаміка. Показання до використання, побічні ефекти та їх усунення.
34. Засоби, які впливають на фібриноліз. Препарати. Механізм дії. Показання і протипоказання до використання.
35. Гемостатики. Класифікація. Препарати кожної групи. Механізми дії. Показання до призначення.
36. Засоби для лікування гіпер- і гіпотиреозу. Препарати. Механізми дії. Фармакологічні ефекти. Покази до застосування.
37. Класифікація засобів, що впливають на гемопоез. Препарати заліза, їх фармакокінетика і фармакодинаміка, побічні явища. Отруєння препаратами заліза, заходи допомоги.
38. Глюкокортикоїди. Препарати, механізми дії, фармакологічні ефекти. Показання до застосування. Побічні ефекти.
39. Препарати жіночих статевих гормонів. Біологічна роль, препарати, показання і протипоказання до застосування.
40. Препарати чоловічих статевих гормонів (андрогенів). Біологічна роль, показання до застосування. Стероїдні анаболічні засоби. Препарати, показання до застосування.
41. Біологічна роль інсуліну, механізм дії. Препарати інсуліну. Покази до використання. Допомога при гіперглікемічній та гіпоглікемічній комах.
42. Синтетичні протидіабетичні засоби. Препарати. Механізми дії, показання до застосування.
43. Протиалергічні засоби. Класифікація, препарати кожної групи. Механізм дії. Фармакодинаміка. Покази до використання. Допомога при анафілактичному шоці.
44. Антисептичні і дезінфікуючі засоби: визначення, класифікація, препарати кожної групи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Фармакологія. Підручник для студентів медичних факультетів / Чекман І.С., Горчакова Н.О., Казак Л.І. та ін. – Вінниця, Нова книга, 2011. – 784 с.
2. Фармакологія : підручник / І. С. Чекман, Н. О. Горчакова, В. Ф. Мамчур [та ін.] ; за ред. І. С. Чекмана. – Вид. 3-тє, виправлене та доопрацьоване. – Вінниця : Нова Книга, 2016. – 783 с. : іл., табл
3. Фармакологія. Підручник / Посохова К.А., Скакун М.П. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2003.–740 с.
4. Дроговоз С.М., Шрыголь С.Ю., Щекина Е.Г. Фармакологія. – Харьков: ООО «Научно-производственная фармацевтическая компания «ЭЙМ», 2013. – с.
5. Фармакологія. Курс лекцій / Під ред. проф. Н.І. Волощук. – Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2016. – 512 с.
6. Харкевич Д.А. Фармакологія. - Москва: ГЭОТОР-МЕДИА, 2015. - 750с.
7. Дроговоз С.М., Гудзенко А.П., Бутко Я.А. Побочное действие лекарств: учебник-справочник. – Х.: «СИМ», 2010. – 480 с.
8. Дроговоз С.М., Страшний В.В. Фармакологія на допомогу лікарю, провізору та студенту. – Харьков, Издательский центр ХАИ. – 2002. – 478 с.
9. Компендиум 2015 – лекарственные препараты : справочник / авторы-составители : А. В. Музыченко, О. И. Мошнина, О. Г. Кандаурова [и др.] ; под ред. В. Н. Коваленко. – Киев : Морион, 2015. – 2320 с.
10. Машковский М.Д. Лекарственные средства. – Москва, ООО «Новая волна», 2014 – 2216 с.

«ФІЗІОЛОГІЯ»

Розділ 1: Введення в фізіологію

1. Фізіологія як наука. Поняття про функції. Методи фізіологічних досліджень.
2. Становлення й розвиток фізіології у XIX столітті.
3. Внесок робіт І.М.Сеченова, І.П.Павлова, П.К.Анохіна, П.Г.Костюка у розвиток світової фізіології.
4. Українська фізіологічна школа.

Розділ 2: Загальна фізіологія збудливих структур

1. Потенціал спокою, механізми походження, його параметри, фізіологічна роль.
2. Потенціал дії, механізми походження, його параметри, фізіологічна роль.
3. Збудливість. Критичний рівень деполяризації, поріг деполяризації клітинної мембрани.
4. Зміни збудливості клітини при розвитку одиночного потенціалу дії.

Розділ 3. Нервова регуляція функцій організму

1. Біологічна регуляція, її види та значення для організму. Контури біологічної регуляції. Роль зворотного зв'язку в регуляції.
2. Поняття про рефлекс. Будова рефлекторної дуги та функції її ланок.
3. Рецептори, їх класифікація, механізми збудження.

Розділ 4: Роль ЦНС у регуляції рухових функцій

1. Рухові рефлекси спинного мозку, їх рефлекторні дуги, фізіологічне значення.
2. Провідникова функція спинного мозку. Залежність спінальних рефлексів від діяльності центрів головного мозку. Спінальний шок.
3. Рухові рефлекси заднього мозку, децеребраційна ригідність.
4. Рухові рефлекси середнього мозку, їх фізіологічне значення.

Розділ 5: Роль автономної нервової системи в регуляції вісцеральних функцій

1. Загальний план будови автономної нервової системи. Автономні рефлекси, їх рефлекторні дуги.
2. Синапси автономної нервової системи, їх медіатори, циторецептори та блокатори передачі збудження в синапсах.
3. Вплив симпатичної нервової системи на вісцеральні функції.
4. Вплив парасимпатичної нервової системи на вісцеральні функції.

Розділ 6. Гуморальна регуляція вісцеральних функцій та роль ендокринних залоз у регуляції

1. Гуморальна регуляція, її відмінності від нервової. Характеристика факторів гуморальної регуляції.
2. Властивості гормонів, їх основні впливи. Механізм дії гормонів на клітини-мішені.
3. Контур гуморальної регуляції. Регуляція секреції гормонів ендокринними залозами.
4. Роль гіпоталамо-гіпофізарної системи в регуляції функцій ендокринних залоз.

Розділ 7. Фізіологія сенсорних систем

1. Сенсорні системи, їх будова та функції.
2. Смакова сенсорна система, її будова, функції, методи дослідження.
3. Нюхова сенсорна система, її будова та функції.
4. Сомато-сенсорна система, її будова та функції.

Розділ 8. Вищі інтегративні функції нервової системи

1. Біологічні форми поведінки. Потреби та мотивації, їх роль у формуванні поведінки.
2. Вроджені форми поведінки. Інстинкти, їх фізіологічна роль.
3. Набуті форми поведінки. Механізми утворення умовних рефлексів, їх відмінності від безумовних.

4. Розділ 9. Особливості вищої нервової діяльності людини

1. Функції нової кори головного мозку й вища нервова діяльність людини.
2. Функціональна асиметрія кори великих півкуль головного мозку, його інтегративна функція.
3. Мова, її функції, фізіологічні основи формування.
4. Мислення. Розвиток абстрактного мислення у людини. Роль мозкових структур у процесі мислення.

5. Типи вищої нервової діяльності людини. Темпераменти та характер.

Розділ 10. Система крові

1. Загальна характеристика системи крові. Склад і функції крові. Поняття про гомеостаз.
2. Електроліти плазми крові. Осмотичний тиск крові та його регуляція.
3. Білки плазми крові, їх функціональне значення. Швидкість осідання еритроцитів (ШОЕ).
4. Онкотичний тиск плазми крові та його роль.

Розділ 11. Система кровообігу

1. Загальна характеристика системи кровообігу. Фактори, які забезпечують рух крові по судинах, його спрямованість та безперервність.
 2. Автоматизм серця. Градієнт автоматизму. Дослід Станіуса.
 3. Потенціал дії атипичних кардіоміоцитів сино-атріального вузла, механізми походження, фізіологічна роль.
 4. Провідна система серця. Послідовність і швидкість проведення збудження у серці.
5. Співвідношення у часі ПД та одиночного скорочення міокарда.

Розділ 12. Система дихання

1. Загальна характеристика системи дихання. Основні етапи дихання. Біомеханіка вдиху і видиху.
2. Еластична тяга легень, негативний тиск у плевральній щілині.
3. Зовнішнє дихання. Показники зовнішнього дихання та їх оцінка.
4. Анатомічний і фізіологічний “мертвий простір”, його фізіологічна роль.

Розділ 13. Енергетичний обмін і терморегуляція

1. Джерела і шляхи використання енергії в організмі людини.
2. Методи визначення енерговитрат людини. Дихальний коефіцієнт.
3. Основний обмін і умови його визначення, фактори, що впливають на його величину.
4. Робочий обмін, значення його визначення.

Розділ 14. Терморегуляція

1. Температура тіла людини, її добові коливання.
2. Фізіологічне значення гоміотермії. Центр терморегуляції, терморецептори.
3. Теплоутворення в організмі, його регуляція.

Розділ 15. Система травлення

1. Загальна характеристика системи травлення. Травлення у ротовій порожнині. Жування, ковтання.
2. Склад слини, її роль у травленні.
3. Механізми утворення слини, первинна та вторинна слина.

Розділ 16. Система виділення

1. Загальна характеристика системи виділення. Роль нирок у процесах виділення. Особливості кровопостачання нирки.
2. Механізми сечоутворення. Фільтрація в клубочках та фактори, від яких вона залежить.
3. Реабсорбція та секреція в нефроні, їх фізіологічні механізми.
4. Поворотно-протипоточно-множинна система нефронів, її фізіологічні механізми та роль.

Розділ 17. Фізіологічні основи трудової діяльності і спорту

1. Фізіологічні основи трудової діяльності людини.
2. Особливості фізичної та розумової праці. Оптимальні режими праці.
3. Фізіологічні механізми втоми. Активний відпочинок та його механізми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Фізіологія. За редакцією проф. В.Г.Шевчука. – Вид. 2., випр. і допов. - Вінниця: Нова книга, 2012. - 448 с.
2. Фізіологія. Короткий курс : навч. посібник для медичних і фармацевтичних ВНЗ / [В.М.Мороз, М.В.Йолтухівський, Н.В.Белік та ін.]; за ред.: проф. В.М.Мороза, проф. М.В.Йолтухівського. – 2-ге вид. – Вінниця : Нова Книга, 2015. – 448 с. : іл.
3. Фізіологія. За ред. В.Г.Шевчука. Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга. 2005. – 564 с.
4. Фізіологія людини. Вільям Ф.Ганонг. Пер

«ФТИЗИАТРІЯ»

1. Збудник туберкульозу, види, властивості, шляхи попадання до організму людини, метод виявлення.
2. Методи своєчасності діагностики туберкульозу у дітей.
3. Туберкулінові проби, їх використання у діагностиці туберкульозу.
4. Туберкульозна інтоксикація, патогенез, діагностика, диференційний діагноз, лікування.
5. Первинний туберкульозний комплекс. Клініка, диференційний діагноз, неускладнений перебіг.
6. Ускладнений перебіг первинний туберкульозний комплекс. Види ускладнень, діагностика, лікування.
7. Туберкульоз внутрішньо грудних лімфовузлів. Діагноз, диференційний діагноз, форми, перебіг, лікування.
8. Ускладнений туберкульоз внутрішньо грудних лімфовузлів (види ускладнень, принципи лікування).
9. Дисемінований туберкульоз легень. Діагноз, диференційний діагноз, принципи лікування.
10. Міліарний туберкульоз легень. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
11. Туберкульозний менінгіт: види, клініка, діагностика, диференційний діагноз, лікування.
12. Туберкульозні плеврити. Види, діагноз, диференційний діагноз, принципи лікування.
13. Вогнищевий туберкульоз легень. Форми, диференційний діагноз, лікування.
14. Інфільтративний туберкульоз легень. Види інфільтратів. Клініка, диференційний діагноз.
15. Фіброзно-кавернозний туберкульоз легень. Клініка, диференційний діагноз, принципи лікування.
16. Принципи та методи лікування туберкульозу у дітей і дорослих. ДОТС – терапія.
17. Санітарна профілактика туберкульозу у дітей і дорослих.
18. Хіміопротекція, її види.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Внутрішня медицина: Посібник. – Ч. II. Кардіологія, ревматологія, нефрологія, загальні питання внутрішньої медицини/ За редакцією проф. Станіславчука М.А. Вінниця, ТОВ «Вінницька міська друкарня». 2014. – 468 с.
2. Фтизіатрія : підручник / В. І. Петренко, Л. Д. Тодоріко, Л. А. Гришук [та ін.] ; за ред. В. І. Петренка. – Київ : Медицина, 2015. – 471 с.
Допоміжна
1. Браженко Н.А. Туберкулёз органов дыхания. Руководство – М.: СпецЛит, 2012.– 368 с.
2. Браженко Н.А. Внелёгочный туберкулёз. Руководство – М.: СпецЛит, 2012. – 396 с.
3. Черняев А.Л., Самсонова М.В. Патологическая анатомия легких. Атлас. 2011 – М.:Атмосфера, 2011. – 112 с.
4. Ющук Н.Д., Мишин В.Ю. и др. Туберкулезная инфекция. \ \ Учебное пособие. - М., МГМСУ. - 2003. - 74 с.
5. Global tuberculosis control: epidemiology, strategy, financing: WHO report 2013. Geneva, Switzerland. WHO/HTM/TB – 2014. – P.411.
6. Профілактика туберкульозу. Навчальний посібник для студентів і лікарів- інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації та лікарів / В.І. Петренко, М.Г. Долинська, А.В. Александрін, В.В. Петренко — К.: 2Print, 2017. — 88 с. — режим доступу <http://tb.ucdc.gov.ua/uploads/files/prophilaktica.pdf>
7. Паліативна та хоспісна допомога хворим на туберкульоз: навчальний посібник (ВНЗ IV р. а.) / Ю.І. Феценко, В.М. Князевич, О.М. Разнатовська, Н.А. Гріцова /Київ.2017.
Інформаційні ресурси.
1. Національний ресурсний центр з туберкульозу <http://tb.ucdc.gov.ua/>
2. Вебсайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <http://phc.org.ua/>
3. Питання туберкульозу на сайті ВООЗ <http://www.who.int/tb/en/> ; <http://www.who.int/tb/ru/>
4. Адреса сайту кафедри: www.phthisiatry.at.ua / кафедри / кафедри фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології.
5. бібліотеки(library.vsmu.edu.ua)

«ХІРУРГІЯ»

1. Асептика. Визначення поняття. Сучасні підходи до обробки рук хірургів та операційного поля. Класифікація сучасного перев'язувального та шовного матеріалів.
2. Антисептика. Сучасна антисептика. Групи антисептичних засобів.
3. Антибіотики. Класифікація. Принципи раціональної антибіотикотерапії. Вибір шляху введення антибіотика. Місце антибіотикопрофілактики в хірургії. Антибіотикорезистентність.
4. Сучасна трансплантологія. Пересадка органів та їх комплексів: серця, нирок, печінки, легенів, кишок, пересадка тканин. Результати трансплантації. Імуносупресорна терапія. Тканинна несумісність.
5. Групи крові. Система АВО. Методи визначення. Цоліклони. Систематичні та технічні помилки при визначенні групової належності крові. Засоби запобігання помилок.
6. Резус-фактор, його різновиди. Методи визначення. Значення резус-фактора.
7. Компоненти крові. Показання до застосування. Переливання компонентів крові. Показання до гемотрансфузії та техніка її виконання. Переливання в центральні вени. Аутогемотрансфузія та реінфузія крові.
8. Реакції та ускладнення при переливанні крові та її компонентів. Гемолітичний трансфузійний шок. Імунопатогенез. Клініка, невідкладна терапія. Запобігання розвитку ниркової недостатності.
9. Крово- та плазмозамінники. Класифікація. Показання до їх застосування. Можливі ускладнення та їх профілактика.
10. Кровотечі. Класифікація. Патогенез гіповолемічного шоку. Особливості зовнішніх та внутрішніх кровотеч. Визначення ступеня крововтрати. Загальні та місцеві реакції організму на крововтрату.
11. Засоби тимчасової та остаточної зупинки кровотечі. Показання до перев'язування судин та судинного шва. Збереження кровотоку при ушкодженні магістральних артерій. Особливості гемостазу у хворих на гемофілію та при ДВЗ-синдромі.
12. Рани. Визначення поняття. Класифікація. Особливості клініки різних видів ран. Загоювання ран. Перебіг ранового процесу. Фази, їх механізм. Загоювання ран первинним та вторинним натягом.
13. Лікування ран. Принципи первинної хірургічної обробки ран. Хірургічні шви, їх види, показання до застосування. Лікування інфікованих ран. Дренування ран – активне та тривале промивання. Лікування гнійних ран у абактеріальному середовищі.
14. Опіки. Термічні опіки. Етіологія. Ступені ураження. Визначення площі опіків. Роль ступеня та площі опіку в перебігу захворювання. Опікова хвороба. Клінічні фази, патогенез, лікування. Фази перебігу опікової хвороби. Поверхневі та глибокі опіки: особливості, місцеве лікування, відкритий та закритий методи, лікування в абактеріальному середовищі. Дерматопластика.
15. Опіковий шок. Причини виникнення. Перша допомога та лікування потерпілих у стані опікового шоку.
16. Відмороження. Особливості ураження. Ступені відмороження. Періоди, клінічний перебіг. Перша допомога та лікування в дореактивному та реактивному періодах. Різниця в природі змін у тканинах при опіках та при відмороженнях.
17. Гостра хірургічна інфекція: неспецифічна, специфічна, гнилісна анаеробна, неклостридіальна анаеробна. Збудники. Ворота інфекції. Загальна та місцева реакції організму. Роль імунної системи.
18. Госпітальна інфекція. Методи попередження розповсюдження внутрішньолікарняної інфекції.
19. Клінічні форми гнійної інфекції шкіри та підшкірно-жирової клітковини. Фурункули, фурункульоз. Карбункул. Гідраденіт. Бешиха. Особливості перебігу, можливі ускладнення. Принципи лікування. Абсцеси, флегмони. Особливі форми флегмон. Клініка, діагностика, лікування.
20. Гнійні захворювання пальців. Класифікація панариціїв. Шкірний та підшкірний панарицій, пароніхія. Особливості сухожилкового панарицію першого та п'ятого пальців. Кістковий панарицій. Пандактиліт. Клініка, діагностика, лікування. Флегмони долонної та тильної поверхні

кисті. Класифікація, клініка, діагностика, лікування.

21. Остеомієліт. Визначення поняття, класифікація, етіологія, клініка, діагностика, особливості гострого гематогенного та травматичного остеомієліту. Лікування.
22. Гангрена. Етіологія. Суха та волога гангрена. Клініка, діагностика, лікування. Особливості діабетичної гангренни нижніх кінцівок. Клініка, діагностика, лікування. Газова гангрена. Збудники, класифікація, клініка та діагностика, сучасні принципи лікування. Профілактика анаеробної інфекції.
23. Правець. Етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування, профілактика – роль активно-пасивної імунізації та розширеної первинної хірургічної обробки рани з її промиванням.
24. Хронічна специфічна хірургічна інфекція. Туберкульозний спондиліт і коксит. Актиномікоз, його локалізації. Особливості діагностики. Клініка, лікування.
25. Гострий лактаційний мастит. Форми, клініка, діагностика, лікування.
26. Доброякісні пухлини молочної залози. Діагностика, лікування, особливості проведення хірургічних операцій. Пластичні операції на молочній залозі.
27. Передопераційна підготовка і ведення післяопераційного періоду у хірургічних хворих. Шкали оцінки стану хворого.
28. Патологічні синдроми, пов'язані з кровотечею: сладж-синдром, ДВЗ-синдром, дилуційна коагулопатія, респіраторний дистрес-синдром у дорослих (РДСД).
29. Травматичний шок. Класифікація, клініка, діагностика, обсяг протишоківих засобів при наданні першої лікарської допомоги. Показання та протипоказання до хірургічного втручання. Протишоківий костюм.
30. Сепсис. Визначення поняття. Важкий сепсис, септичний шок, поліорганна недостатність. Патогенез. Клінічні форми. Характеристика синдрому системної запальної відповіді.
31. Електротравма. Загальний та місцевий вплив електричного струму. Особливості електричних опіків при ураженні постійним та перемінним струмом. Перша допомога при електротравмі. Лікування електричних опіків.
32. Синдром тривалого стиснення. Патогенез. Класифікація, клініка, діагностика. Перша допомога та основні принципи лікування.
33. Гостра дихальна недостатність. Класифікація. Причини. Клініка. Діагностика. Лікування. Трахеостомія, техніка виконання.
34. Етіологія, патогенез, інтенсивна терапія анафілактичного шоку.
35. Підготовка до наркозу. Методи оцінки операційного ризику у хірургічних хворих. Вибір методу знеболювання в залежності від хірургічного втручання та віку хворого. Стандарт моніторингу стану хворого в операційній. Використання пульсоксиметрії, капнографії, стимуляторів периферичних нервів.
36. Сучасна збалансована анестезія. Засоби, що використовуються для цього. Ускладнення та їх профілактика. Інгаляційний та неінгаляційний наркоз.
37. Смерть клінічна, біологічна. Критерії ефективності реанімаційних заходів та їх тривалість.
38. Порушення електролітного обміну у хірургічних хворих. Їх терапія.
39. Місцева анестезія. Її види. Типи блокад. Анестетики та їх побічні дії. Визначення чутливості до анестетика. Спинально-мозкова та епідуральна анестезія, відмінності.
40. Онкогенез, сучасні погляди на проблему. Основні принципи діагностики онкологічних захворювань. Рання діагностика онкологічних захворювань. Морфологічні методи діагностики злоякісних пухлин. Види біопсій.
41. Спеціальні методи лікування онкохворих. Типи радикальних втручань, види лімфодисекцій, класифікація груп лімфовузлів. Хіміотерапія, класифікація лікарських засобів. Променева терапія.
42. Клінічні групи онкологічних хворих. Диспансерне спостереження за онкохворими. Паліативне та симптоматичне лікування онкохворих, принципи та підходи.
43. Класифікація раку шкіри. Лікування раку шкіри, пухлин голови та шиї. Меланома шкіри. Класифікація. Клінічні ознаки пухлини. Діагностика. Вимоги до хірургічного лікування. Комплексна терапія.

44. Класифікація сарком м'яких тканин. Клініко - патогенетичні особливості. Діагностика та лікування. Обов'язкові методи обстеження при підозрі на саркоми м'яких тканин та кісток.
45. Пухлинні враження печінки. Етіологія, клініка та діагностика, лікування раку печінки. Метастатичні враження печінки. Підходи до лікування. Види операцій.
46. Хірургічна тактика лікування пухлин гепатобіліарного тракту, ускладнених обтураційною жовтяницею.
47. Класифікація раку шлунка (клінічна, морфологічна, TNM). Хірургічне лікування раку шлунка. Назви операцій, показання та їх обсяг. Радикальні, паліативні та симптоматичні операції. Реабілітація хворих.
48. Рак стравоходу. Класифікація (клінічна, морфологічна, TNM). Клініка, діагностика та лікування (радикальні та симптоматичні операції). Реабілітація хворих.
49. Клініка, діагностика та лікування злоякісних лімфом.
50. Рак підшлункової залози. Клініка, діагностика. Обсяг радикальних операцій в залежності від локалізації пухлини. Симптоматичні операції.
51. Рак легенів. Класифікація (клінічна, морфологічна, TNM). Клініка, діагностика. Залежність тактики лікування від морфологічної структури пухлини.
52. Рак ободової кишки. Клінічні форми. Класифікація (морфологічна, TNM). Клініка, діагностика та лікування (радикальні та симптоматичні операції). Реабілітація хворих.
53. Передпухлинні захворювання та рак прямої кишки. Класифікація (морфологічна, TNM). Клініка, діагностика та лікування (радикальні та симптоматичні операції). Реабілітація хворих.
54. Рак щитовидної залози. Класифікація (морфологічна, TNM). Клініка, діагностика та лікування. Реабілітація хворих.
55. Гіперплазія передміхурової залози. Рак передміхурової залози. Клініка, рання діагностика. Хірургічне лікування та гормонотерапія. Рак сечового міхура, клініка, діагностика, лікування.
56. Гематурія, види гематурії.
57. Гостра затримка сечі. Причини, діагностика, лікування. Анурія, її види, причини виникнення. Стадії гострої ниркової недостатності. Стадії хронічної ниркової недостатності.
58. Гострий паранефрит, клініка, діагностика, лікування.
59. Рак сечового міхура, клініка, діагностика, лікування.
60. Перекрут яєчка, клініка, діагностика, лікування.
61. Виразки шлунку. Особливості клінічного перебігу. Діагностика. Тактика лікування. Методи резекції шлунку та органозберігаючі операції. Профілактика ускладнень.
62. Виразкова хвороба дванадцятипалої кишки. Особливості клініки. Діагностика. Лікування. Методи резекції шлунку та органозберігаючі операції. Профілактика ускладнень.
63. Ускладнення виразкової хвороби. Перфорація виразки. Клініка. Діагностика. Атипофі форми перебігу перфоративної виразки. Диференційна діагностика. Лікування.
64. Ускладнення виразкової хвороби. Стеноз і рубцеві деформації. Клініка, діагностика, хірургічне лікування. Передопераційна підготовка хворого зі стенозом пілоруса. Корекція білкового, вуглеводного та водно-солевого обмінів.
65. Передракові захворювання шлунку. Ознаки переходу в рак. Методи діагностики і лікування.
66. Шлунково-кишкові кровотечі. Етіологія. Клініка. Діагностика. Принципи консервативного, ендоскопічного та покази до оперативного лікування.
67. Шлунково-кишкові кровотечі виразкового походження. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика шлункових і легеневих кровотеч. Сучасні методи лікування.
68. Хвороби оперованого шлунку. Класифікація за О.О.Шалімовим. Демпінг-синдром. Причини. Класифікація. Клініка, діагностика. Хірургічне лікування.
69. Органічні захворювання оперованого шлунку. Види. Причини виникнення. Клініка, діагностика. Принципи лікування.
70. Постваготомний синдром. Причини, класифікація. Клініка, діагностика. Лікування.
71. Гострий панкреатит. Етіологія. Класифікація. Шкали оцінки важкості хворого на гострий панкреатит. Прогностичні критерії перебігу гострого панкреатиту. Клініка, діагностика, методи консервативного лікування.
72. Гострий панкреатит. Етіологія. Класифікація. Клініка, діагностика, покази та методи оперативного лікування.

73. Хронічний панкреатит. Етіологія. Класифікація. Клініка, діагностика, методи консервативного та оперативного лікування.
74. Кісти та нориці підшлункової залози. Етіологія. Класифікація. Клініка, діагностика, методи лікування.
75. Гормональноактивні пухлини підшлункової залози. Клініка, лікування.
76. Ехінококоз та альвеококоз печінки. Клініка, диференціальна діагностика, методи лікування. Абсцеси і кісти печінки. Класифікація. Клініка, діагностика, принципи лікування.
77. Цироз печінки і портальна гіпертензія. Види. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Принципи лікування асцитичного синдрому. Покази до оперативного лікування та основні типи операцій.
78. Хвороби та пошкодження селезінки. Клініка. Покази та методи оперативного лікування.
79. Жовчнокам'яна хвороба. Холедохолітіаз. Діагностика, ускладнення, лікування. Хвороба Кароллі.
80. Жовчнокам'яна хвороба. Синдром Міріззі. Класифікація. Клініка, діагностика. Покази і методи лікування.
81. Постхолецистектомічний синдром. Класифікація. Клініка. Діагностика. Принципи лікування.
82. Жовтяниці. Диференціальна діагностика жовтяниць. Механічна жовтяниця. Причини. Клініка. Діагностика. Сучасні методи лікування. Покази та методи оперативного лікування.
83. Гострий холангіт. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Принципи лікування.
84. Жовчні нориці. Причини. Клініка. Діагностика. Сучасні методи лікування. Покази до оперативного лікування. Види білідигестивних анастомозів. Види зовнішнього дренивання жовчних проток.
85. Гостра кишкова непрохідність. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
86. Спайкова хвороба органів черевної порожнини. Етіологія. Клініка, діагностика. Ускладнення спайкової хвороби та їх лікування. Методи попередження спайкоутворення.
87. Перитоніт. Класифікація. Клініка. Діагностика. Принципи лікування.
88. Кишкові нориці. Класифікація. Етіологія. Клініка. Діагностика. Методи лікування.
89. Захворювання товстої кишки. Поліпоз, дивертикульоз товстого кишківника. Діагностика, лікування. Мегаколон у дорослих. Тріщини прямої кишки. Етіологія. Клініка. Діагностика та методи лікування.
90. Гострий апендицит. Ускладнення. Клініка. Діагностика. Лікування. Особливості у вагітних, дітей, осіб похилого віку.
91. Хвороба Крона. Етіологія, клініка, лікування.
92. Неспецифічний виразковий коліт. Клініка, діагностика. Консервативне лікування. Покази та методи хірургічних втручань.
93. Геморой. Класифікація, етіологія, патогенез, клініка. Консервативне і оперативне лікування. Сучасні методи лікування геморою.
94. Гострі і хронічні парапроктити. Класифікація. Клініка. Діагностика. Методи оперативного лікування. Захворювання епітеліально-куприкових ходів. Клініка, діагностика, методи лікування.
95. Вентральні грижі. Класифікація. Клініка. Діагностика. Покази до оперативного лікування. Ускладнення гриж. Защемлена грижа. Тактика лікування.
96. Пахові грижі. Сучасні підходи до пластики гризових воріт.
97. Тіреотоксикоз. Патогенез. Класифікація. Діагностика. Покази до різних видів лікування. Ускладнення під час і після операції. Профілактика. Реабілітація.
98. Тіреїдити і струміти. Зоб Хошімото. Зоб Ріделя. Визначення. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика. Методи лікування.
99. Абсцес легень. Класифікація. Патогенез, клініка, діагностика. Лікування гострого і хронічного абсцесу легень. Диспансеризація та реабілітація хворих. Гангрена легень.
100. Гостра емпієма плеври. Класифікація. Патогенез. Клініка, діагностика. Лікування гострої і хронічної емпієми плеври. Піопневмоторакс. Пасивне та активне дренивання плевральної порожнини.

ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Загальна хірургія (за ред. М.Д.Желіби, С.Д.Хіміча).- К.: «Медицина», 2010.- 448 с.
2. Загальна хірургія (за ред. С.Д.Хіміча, М.Д.Желіби). Вид. 3-тє- К.: «Медицина», 2018.- 608 с.
- 3.
4. Я.С. Березницький, М.П. Захараш, В.Г. Мішалов, В. О.Шидловський Хірургія, Том І 2006 , Підручник 49,14 Д.А.
5. Я.С. Березницький, М.П. Захараш, В.Г. Мішалов Хірургія, Том ІІ 2007 , Підручник , 628 с.
6. Загальна хірургія /за ред. Я.С.Березницького, М.П.Захараша, В.Г.Мішалова, В.О.Шидловського.- Вінниця, Нова книга.- 2018,344с.
7. Невідкладна хірургія за ред. Ковальчука Л.Я.-Тернопіль:Укрмедкнига, 2000, 288 С.
8. Военно-полевая хирургия. – Т.1,2, Русская версия. – МККК. - 2010
9. Півторак В.І. Кобзар О.Б., Шевчук Ю.Г. Короткий курс топографічної анатомії та оперативної хірургії.- Вінниця: Нова книга, 2015.- 224 с.
10. Шейко В.Д. Хирургия поврежденных при политравме мирного и военного времени.- Полтава: ООО «АСМИ», 2015.- 560 с.

Допоміжна

1. Общая хирургия: учебник / Н.Д.Желиба, С.Д.Химич, И.Д.Герич и др.:под ред. профессоров Н.Д.Желибы, С.Д.Химича.-К.:ВСИ «Медицина», 2016.- 488 с.
 2. Клінічна онкологія: Посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів/ Б.О.Болюх, В.В.Петрушенко, А.А. Ткач та ін.; за ред.. д.мед.н., проф.. Б.О.Болюха.- Вінниця: ДП «ДКФ», 2012.-704 с.
 3. Лекції з госпітальної хірургії в 3 томах. За редакцією професора В.Г. Мішалова. “Асканія”, Київ, 2008.
 4. „Хірургія” , Підручник //М.П.Захараш, О.І.Пойда, М.Д.Кучер.-К.:Медицина, 2006.-656с.
 5. Хірургічні хвороби: Підручник/За ред.проф.П.Г.Кондратенка.-Х.:Факт,2006.816с.
 6. Невідкладна військова хірургія. Українське видання.- «Наутилус». – 2015 – 467 с.
 7. Симптоми і синдроми в хірургії /за ред. Проф. І.Д.Герича, С.Д.Хіміча.- К.: ВСВ «Медицина».- 2016.- 304 с.
 8. Радзіховський А.П., Бабенко В.І. Невідкладна хірургія органів черевної порожнини. Київ. “Фенікс”, 2002. – 319 С.
 9. Хірургія дитячого віку / За ред.проф. В.І.Сушко.-К.Здоров’я.-2002.-704 с.
 10. Щепотін І.Б., Ганул В.Л., Кліменко І.О. та ін. Онкологія: Підручник для ВНЗ.- К.:Книга плюс. –2006. – 496 с.
 11. Кузин М.И. Хирургические болезни. М.: Медицина, 2004
 12. Неотложная хирургия органов брюшной полости / Клиническое руководство / под редакцией П.Г. Кондратенко, В.И. Русина/ Донецк, Издательство Заславский 2013, 720с.
 13. Grubnik V.V., Kovalchuk O.L. / Essential surgery: training supply.-Ternopil: TSMU, 2010, 544p.
 14. Batton E., De Blienx P., Gisondi M., Nabel E. / Emergency medicine, 2008, 2312p.
 15. Fisher S., Josef E. / Mastery of surgery, 5th ed. 2006, 1765p.
 16. Герич І.Д., Іфтодій А.Г., Більцан О.В. Хірургічні ускладнення ін’єкційної наркоманії: проблеми та особливості лікування.- Львів-Чернівці:»Букрек».- 2015, 488 с.
 17. Діагностика та лікування хворих з рецидивними гастроудоденальними кровотечами виразкової етіології /В.О.Шапринський, В.В.Петрушенко, О.А.Камінський, І.В.Павлик.- Вінниця, 2009.- 222 с.
1. www.meduniver.com
 2. <http://www.innerbody.com/>
 3. www.surgery.org.ua
 4. www.surgery.com
 5. www.ncbi.nih.gov/pubmed
 6. http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20100402_297.htm

«ШКІРНІ ТА ВЕНЕРИЧНІ ХВОРОБИ»

1. Анатомія, гістологія та фізіологія шкіри.
2. Гістоморфологічні зміни шкіри у хворих на дерматоз.
3. Семіотика шкірних висипів (первинні та повторні морфологічні елементи).
4. Збір анамнезу.
5. Взяття матеріалу та виконання спеціальних дерматологічних і лабораторних досліджень.
6. Симптоматичне лікування.
7. Вітамінотерапія.
8. Хіміотерапевтичні засоби лікування.
9. Антимікробні та антипаразитарні засоби.
10. Засоби активної імунізації.
11. Цитостатичні засоби.
12. Фотосенсибілізуючі засоби.
13. Гіпосенсибілізуючі засоби.
14. Застосування анаболічних гормонів.
15. Застосування статевих гормонів.
16. Застосування тиреоїдину та інсуліну.
17. Присипки.
18. Збовтувані суміші, креми, емульсії.
19. Пастки, мазі, лаки.
20. Клей, пластирі.
21. Анілінові барвники.
22. Антипаразитарні засоби.
23. Кератолітичні засоби.
24. Свербінгзаспокоювальні засоби.
25. Депіментуючі та посилюючі пігментацію засоби.
26. В'яжучі засоби.
27. Фотозахисні засоби.
28. Зм'якшувальні маски.
29. Злущувальні маски.
30. Дерматити та токсикодермії.
31. Професійні захворювання шкіри.
32. Лікарські ураження шкіри.
33. Червоний вовчак.
34. Дерматомиозит.
35. Склеродермія.
36. Васкуліти.
37. Атрофії та гіпертрофії шкіри.
38. Сверблячі дерматози.
39. Фотодерматози.
40. Пухирчаті дерматози.
41. Гіперкератози.
42. Екзематозні захворювання шкіри.
43. Дисхроматичні дерматози.
44. Атопічний дерматит.
45. Ліхени.
46. Псоріаз.
47. Парапсоріаз.
48. Захворювання салових залоз.
49. Захворювання волосся.
50. Гемодермії та ретикульози.
51. Спадкові дерматози.
52. Пухлини шкіри.

53. Піодермії.
54. Туберкульоз шкіри.
55. Лепра.
56. Ураження шкіри при загальних інфекційних захворюваннях.
57. Вірусні захворювання шкіри.
58. Протозоонози.
59. Інфекційні еритеми.
60. Поверхневі мікози.
61. Мікози ступнів.
62. Кандидоз.
63. Глибокі мікози.
1. Етіологія сифілісу.
2. Загальна патологія сифілісу.
3. Первинний сифіліс.
4. Вторинний сифіліс.
5. Третинний сифіліс.
6. Ураження внутрішніх органів: нервової системи, кісток, суглобів.
7. Нейросифіліс.
8. Природжений сифіліс.
9. Серологічна діагностика сифілісу.
10. Принципи лікування та профілактики сифілісу.
11. Гонорейний уретрит у чоловіків.
12. Ускладнення гонореї у чоловіків.
13. Гонорея у жінок.
14. Лікування гонореї.
15. Клініка та діагностика трихомонозу.
16. Лікування трихомонозу.
17. Клініка та діагностика хламідіозу.
18. Хвороба Рейтера.
19. Методи лікування хламідіозу.
20. Клініка, диференціальна діагностика з іншими ерозивно-виразковими ураженнями статевих органів.
21. Методи лікування.
22. Проблеми СНІДу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Кулага В.В., Романенко И.М., Афонин С.Л., Кулага С.М. Грибковые болезни и их осложнения / Рук-во для врачей. – Луганск, 2006.
2. Скрипкин Ю.К., Машкиллейсон А.Л., Шарапова Г.Я. Кожные и венерические болезни: Учебник. – М. Медицина, 1995.
3. Лечение кожных болезней: Рук-во для врачей / Под редакцией А. Л. Машкиллейсона. – М.: Медицина, 1990.
4. Венерические болезни / Рук-во для врачей / Под ред. О.К. Шапошникова. – М.: Медицина, 1980, 1991.
5. Щуцкий И.В. Справочник по детской дерматологии – К.: Здоровья, 1988.
6. Кожные и венерические болезни: Учебник / Под ред. О.Л. Иванова. – М.: Шико, 2002.
7. Зверькова Ф.А. Болезни кожи детей раннего возраста. – СПб: – Сотис, 1994.
8. Джеймс Е. Фитцпатрик, Джон Л. Элинг. Секреты дерматологии / Пер. с англ. – М.; СПб: «Изд-во Бином» – «Невский Диалект», 1999.
9. Гржебин З.Н., Цераидис Г.С. Основы гистопатологии кожи. – М.: Медицина, 1960.
10. Чернух А.М., Фролов Е.П. (редакторы) Кожа (строение, функции, общая патология, терапия) – М.: Медицина, 1982.
11. Кожевников П.В. Общая дерматология. – Л., 1970

12. Левер У.Ф. Гистопатология кожи. М.: Медицина. 1958.
13. Марьясис Е.Д. Курортное лечение кожных болезней. М.: Медицина. 1981.
14. Машкиллейсон Л.Н. Лечение и профилактика кожных болезней. М.: Медицина. 1964.
15. Розентул М.А. Справочник по косметике – М.: Медицина. 1979.
16. Калантаевская К.А. Морфология и физиология кожи человека. Здоровья. 1972.
17. Глухенький Б.Т. и соавт. Гнойничковые болезни кожи. Здоровья. 1983.
18. Дифференциальная диагностика кожных болезней / Под ред. А.А. Студиницына. – М.: Медицина. 1983. 1989.
19. Машкиллейсон Л.Н. Инфекционные и паразитарные болезни кожи – М.: Медицина. 1960.
20. Попхристов П. Кожные болезни в детском возрасте – М.: Медицина. 1969.
21. Скрипкин Ю.К. и соавт. Руководство по детской дерматовенерологии. М., 1983.
22. Штейнлухт Л.А., Зверьков Ф.А. Болезни кожи детей грудного возраста. – М.: Медицина, 1979.
23. Капкин П.Н., Шеклаков Н.Д. Руководство по медицинской микологии. – М.: Медицина, 1978.
24. Лещенко В.М. Лабораторная диагностика грибковых заболеваний. – М.: Медицина. 1982.
25. Шеклаков Н.Д. Болезни ногтей. – М.: Медицина. 1975.
26. Бабаянц Р.С. Кожные и венерические болезни жарких стран. – М.: Медицина. 1983.
27. Баринский И.Ф. и соавт. Герпес. – М.: Медицина. 1986.
28. Гусейн-Заде К.М. Кожный лейшманиоз. – Ашхабад 1965.
29. Антоньев А.А. и соавт. Экспертиза трудоспособности при заболеваниях кожи. – М.: Медицина. 1982.
30. Задорожный Б.А. Псориаз. – Здоровья. 1983.
31. Машкиллейсон Л.Н. Частная дерматология. – М.: Медицина. 1958.
32. Пашков Б.М., и соавт. Поражение слизистых оболочек полости рта и губ при некоторых дерматозах и сифилисе. – М.: Медицина. 1970.
33. Довжанский С.И. Псориаз. – Саратов. 1976.
34. Таджибаев Т.Т. Красный плоский лишай. – Ташкент. 1968.
35. Капкаев Р.А., Абальянц Л.А. Экзема и аллергический дерматит. – Ташкент. 1980.
36. Королев Ю.Ф., Пильгиенко Л.Ф. Медикаментозные токсидермии. – Минск: Беларусь, 1978.
37. Шелюженко А.А., Браиловский А.Я. Кожные болезни у лиц пожилого и старческого возраста. К.: Здоровья. 1982.
38. Щупкий И.В. Патогенез и лечение экземы. – К.: Здоровья. 1974.
39. Багнова М.Д. Профессиональные дерматозы. - М.: Медицина. 1984.
40. Бруевич Т.С. Профессиональные аллергические дерматозы. – М.: Медицина. 1982.

Голова предметної експертної
комісії, д.мед.н., професор, завідувач
кафедри пропедевтики внутрішньої медицини

Наталія ПЕНТЮК

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК
ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ОСІБ,
ЯКІ СКЛАДАЮТЬ ВСТУПНИЙ ІСПИТ ДО АСПІРАНТУРИ
ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМ. М. І. ПИРОГОВА МОЗ УКРАЇНИ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ І2 «МЕДИЦИНА»**

1. Вступні випробування до аспірантури за спеціальністю І2 «Медицина» проводиться у формі вступного фахового іспиту (фахового випробування) шляхом складання письмового тестового іспиту.

2. Кожний екзаменаційний білет письмового тестового іспиту включає у свою структуру 50 тестів з конкурсного предмету, які дозволяють всебічно перевірити основоположні теоретичні знання та базові практичні навички вступника з провідних аспектів навчальної дисципліни. Кожне питання екзаменаційного білету має п'ять варіантів відповіді, з яких один варіант є вірним.

3. Тривалість іспиту складає – до 90 хвилин.

4. Оцінювання відповідей вступників здійснюється за 200-бальною шкалою від 0 до 200 балів.

5. Кожне тестове завдання екзаменаційного білету письмового тестового іспиту оцінюється наступним чином:

- 4 бали – отримано вірну відповідь на поставлене питання: обґрунтовано всі ключові моменти розв'язування проблеми, що поставлена, або зазначено всі необхідні для доведення положення;

- 0 балів – отримано невірну відповідь на поставлене питання, відповідь відсутня або вибрано більше, ніж одна відповідь.

Бал, яким оцінюється результат іспиту, є кількістю правильних відповідей на білет з 50 тестових питань, яка переведена у шкалу від 0 до 200 балів відповідно до даних наведених в таблиці 1.

6. Вважається, що вступник успішно склав іспит, якщо він набрав 100 і більше балів.

7. Кількість тестових балів за вступне випробування розраховується як сума тестових балів за виключенням тестових балів, знятих за виправлення в аркуші відповідей.

8. Політика щодо виправлень є наступною: за кожні 5 виправлень знімається 1 тестовий бал від загальної кількості тестових балів, яку вступник може отримати на вступному випробовуванні

Таблиця 1

Таблиця переведення кількості наданих правильних відповідей у 200-бальну рейтингову шкалу та визначення суми балів, отриманих на тестуванні (рейтингова оцінка)

Кількість правильних відповідей	Сума балів, отриманих на тестуванні (рейтингова оцінка)	Іспит	Кількість правильних відповідей	Сума балів, отриманих на тестуванні (рейтингова оцінка)	Іспит
0	0	не складено	25	100	складено
1	4	не складено	26	104	складено
2	8	не складено	27	108	складено
3	12	не складено	28	112	складено
4	16	не складено	29	116	складено
5	20	не складено	30	120	складено
6	24	не складено	31	124	складено
7	28	не складено	32	128	складено
8	32	не складено	33	132	складено
9	36	не складено	34	136	складено
10	40	не складено	35	140	складено
11	44	не складено	36	144	складено
12	48	не складено	37	148	складено
13	52	не складено	38	152	складено
14	56	не складено	39	156	складено
15	60	не складено	40	160	складено
16	64	не складено	41	164	складено
17	68	не складено	42	168	складено
18	72	не складено	43	172	складено
19	76	не складено	44	176	складено
20	80	не складено	45	180	складено
21	84	не складено	46	184	складено
22	88	не складено	47	188	складено
23	92	не складено	48	192	складено
24	96	не складено	49	196	складено
			50	200	складено